¶ Famoſa Repeticio Execllẽtiſſĩ ac exi
mii utriuſqꝫ iuris monarce dñi Mariani.
de urbe Scenaruʒ ſup̱ materia irregulari
tatis ſup̱.c. ſentẽciã ſanguinis ĩ titulo. ne
cleri. uł mona. ſecula negoti. ſe ĩmiſceãt.

SENTENTIAM SAN
GVINIS Nullus. cle
ricus nec dictare uel pro
ferre ſentenciam ſãguinis
dʒ nec aliq̄d aliꝺ exercere
per qđ ad uindictaʒ ſaguĩs
deueniat̃ nec purgacõi vlgari opẽ dar̃. h
d. & habʒ q̃tuor dicta pricipalia Secũdũ
ibi quiſq̃ Terciũ ibi nullus Quartum ibi
nec qſq̃ purgacõi ¶. In tex. ibi ſmãʒ ſang
uinis. Aduerte qa ad hoc ut fiat irregu
laritas eſt ncce ut ſequat̃ mors uł trunca
cio mẽbri ut in. c. i. s̃ eo. & ĩ clemen. ſi fu
rioſus de homici. ſecus ſi ſeq̃t̃ alia uindic
ta ſanguinis. Nã licʒ tũc quis ĩcurrat pec
catũ & debeat puniri tañ q̃ attẽptans rẽ
ſibi ꝓhibitã. tñ irregularitatẽ nõ ĩcurrit
& ita intłli dʒ qđ hic dr̃ & ita ꝓbat̃ in. c.
archi ep̄atu. ĩ de rapto de quo tñ ĩ dicet̃
plene in materia huius decreta. in q̃rta p̱
te prĩcipali ¶. Itẽ nota ꝙ cleric⁹ non dʒ
ꝓferre uł dictare ſentẽciã ſanguinis ſiue
ut aſſeſſor ſiue ut iuriſp̱itus ſiue ut iudex
qa q̃litercũqꝫ ſeq̃t̃ mors uł detrũcacõ mẽ
bri efficit̃ irregularis licʒ nõ ipſa ſʒ ali⁹ ꝓ
nũciet ut qa ꝓferẽti p̄bet ꝯſiliũ & auxili
um ꝭm io. caldri. ad hoc facit. c. ſi quis ui
duã. l. di. nec vr̃ obſtare tex. in. c. illud x
xiii. q. iiii. ubi dictator eſt immunis quia
illđ hʒ locũ in laico qui ĩmunis eſt a cłpa
nõ tñ ab irregularitate ¶ In tex. ibi ĩter
ſit ꝙ cleric⁹ non dʒ intereſſe in loco ĩ q°
hoĩes dãnant̃ ad mortẽ qđ intellige ſi in
terſit p̄ſtando auctoritatẽ cõſiliũ auxili
um uł fauorẽ ałs aũt ꝓpter ſolaʒ preſen
tiam non efficit̃ clericus irregularis licet
peccet de quo ĩ. in glo ¶ nota in tex. ibi
ruptarius ꝙ clericus non dʒ p̄poni rupta
riis nec baliſtariis nec uiris ſanguinũ. Et
dñr ruptarii ꝭm do. pe. biruarii & p̄ſidẽ
tes biruariis uł p̄ſidẽtes machinis uł tan
bucho & mãganelł ¶ Vltĩo nota ibi ciru
gie ꝙ cleric⁹ non dʒ excercer̃ arteʒ ciru
gie uł aliq̄d facere qꝺ ad aduſtionẽ uł in
ciſionẽ tẽdat & hoc p̱p periculũ qa in h°

ſepe errare põt ꝭm inno. Et ẽt quia ẽ of
ficiũ ſeculare & ꝓhibitũ clericis etiaʒ ſi
pietatis intuitu uellet ſup̱ hoc ſe miſcere
ad hoc c. tua nos in de hoĩci. clerici etiaʒ
dñr medici aĩaꝝ & non corporum ut ĩ. c
cum ſit de eta. & q̃li. ordi. uł nõ ordi. non
tñ ẽ irregularis eo ipſo ꝙ exerceret ſed
ita demũ ſi ſequat̃ mors uł trũcacio men
bri ẽt ſine ei⁹ aliq̃ culpa ex quo dat opaʒ
rei illicite quantuʒ ad ſe ut. d. c. tua nos.
In glo. i. in fi. nota glo. ex q̃ hẽs ꝙ p̱p ſo
lam p̄ñtiaʒ ⁊ intereſſentiã qñ fert̃ ſentẽ
cia ſanguinis cleric⁹ non eſt irregularis
lʒ grauiter peccet ex quo uenit ꝯtra ꝓhi
bicõʒ huius cõſtitucõis & ita ſequit̃ inno
hic niſi intereſſet auctorizando uł ꝯſulen
do & idẽ ꝭm hoſti. qñ p̄ſtaret opeʒ auxi
liũ uł fauorẽ & ita uoluit inno. in. c. ſigĩ
ficaſti ii. đ hoĩci. Dũ dixit ꝙ ex hoc ſclo
ꝙ quis ĩterfuerit morti alicui⁹ non ẽ irr̃
gularis qñ culpã nõ cõmiſit Sʒ ſi ad cleri
cũ ſpectaret iuriſdictio tẽporalis nõ dʒ ĩ
tereſſe morti q̃ infert̃ p̱ ſuuʒ officialeʒ ne
uideat̃ auctoritatẽ ſibi p̄ſtare ꝭm hoſti.
facit. c. ex literis ĩ. de exceſſ. p̄lato ⁊ ita
tenet Spec. in ti. de legato. §. iuxta v. qd
ſi epiſcop⁹ ¶ extra glo. qa inno. hoſti. &
io. an. & alii doc. ponũt hic materiã irre
gularitat᷒ p̱ plres queſtiones & aliq hãc
materiã poſuer̃t in. c. ad audiẽciã ĩ. đ ho
mici. & aliq in. d. cle. ſi furioſus & ĩ aliis
diuerꝭ ac uariis locis Ideo qa illi ãtiqui
ores poſuer̃t hic iõ decreui ẽt eos ſeq &
eſt materia utił ⁊ cotidiana & ẽt non mo
dicũ p̱iculoſa cũ in eo tractatur de p̱icło
& p̄iudicio aĩe q̃ cũctis reb⁹ eſt p̄cioſior
ut c. mathe⁹ ĩ. de ſimo. & in. l. ſancti⁹. C.
de ſac° ſan. ecc. In q̃quideʒ materia prĩo
videndũ erit qd ſit irregularitas & vnde
dicat̃ Scđo quot ſunt ſpecies irregulari
Tercio quo iur̃ fuerit ĩtroducta & q̃ iõ
fuerit inſtituende irregularitat᷒ Quarto
q̃liter & in quib⁹ caſib⁹ cõtrahit̃ irregu
laritas Quĩto qui ſint iſti qui poſſũt ĩcur
rere irregularitatẽ Sexto qs ſit effectus
irregularitat᷒. Septĩo & ultĩo q̃liter irr̃
gularitas tollat̃ ¶ CIRCA primã p̱tem
principalẽ uidẽdũ eſt quid irregularitas
Qm̃ ut ait cicero ĩ libro officioꝝ prĩo ꝙ
vbicũqꝫ de aliq̃ re ſumit̃ inſti° debe⁹ a diſ
finicõe ꝓficiſci ut intelligat̃ qd ſit id qđ

UVA. BHSC. IyR_273_2

diſputaꝫ nec uerecūdat⁹ eſt Vulpian⁹ in
diffinicionū materia cicerone ıᷓ̄ſtare ut ī
l. fulcinius §. qd ſi latitare ff. qui ex cau.
in poſſe ē. ea. Prim⁹ eīꝫ fuit cicero ī ex
ponēdis cauſis dīc tex. ī. l. ii. §. ſu⁹ ſulpi
cius ff. de origi. iuř. facit ēt ad hoc iuriſ9
ſult⁹ ī. l. i. ff. de iuſti. & iure. Diffiᵒ dꝫ cō
ſtare ex genere & diffrēciis & dꝫ eſſe cō
uertibilis cū ſuo diffinito ut nota ī. l. iii.
ff. de dona. diffinicio claudit quiditatem
& eſſenciā rei ꝛ maxīe quia ut dixi ꝑ dif
finicōꝫ diffiniꝫ qditas & ſubſtācia rei dif
finiēde rmotis quibuſcūq̧ aliis circūſtā
ciis & iō cicero prīo de oratore dixit ꝙ
diffinicio eſt eaꝝ reꝝ q̄ ſunt eius rei quā
diffinire uolum⁹ breuis & circūſpecta q̄
dā explicacio & ut ideꝫ ait zᵒ de oratoř
dꝫ eſſe talˀ ut uis ei⁹ rei quā diffinim⁹ ſic
exprimaꝫ ut neq̧ abſit quicq̄ neq̧ ſupſit
Ethimologia claudit ītelligēciā ut nota ī
l. ii. §. appellata ff. ſi cer. peta. pp qꝺ for
te dici ſolꝫ ꝙ oīs diffinicō in iuř nřo ꝑicu
loſa eſt ut in. l. oīs diffinicio ff. de re. iuř.
& nota in. l. i. ff. de teſta. iūcto prin. iſti.
eo. ti. Vñ prīo loco uidendū eſt qꝺ ſit ir
regularitas & q̄ ſit eius diffinicio. Circa
qꝺ dcm̄ eſt ꝙ eſt nota ſeu qꝺdā īpedimē
tū canonicū ex facto ſeu ꝺfectu ꝓueniēs
in clīco exquo quis ꝓhibeꝫ ad eccleſiaſti
cos ordines ꝓmoueri & in eiſdē miſtraꝫ
ſcꝫm ſpec. in ti. de legato §. iuxta in prin.
Et ſili mō ꝺſcribit io. an. p⁹ archidi. in. c.
i. ꝺ re iudi. in vi. Et hoſti. ī. c. ii. ī. de cleri
excōī miniſtř. Sed hec diffinicio non vř
ꝓcedere quia irregularitas non ſolum ē
inpedimētuꝫ canonicū ſed ēt diuinū quia
irregularitas q̄ cauſaꝫ ex homicidio uolū
tario fuit introducta de iure diuino ꝓ ut
ꝓbat tex. nota in. c. i. de conſe. di. i. & te
nuit do. nico. ī. c. ad audiēciā ī. ꝺ homici.
licꝫ inno ibi tenuit ꝙ irregularitas tantuꝫ
ſit de iure poſitiuo De quo diceꝫ ī. in ter
cia ꝑte principali Poſſeꝫ tñ dicta diffini
cio ſaluari addendo ſcꝫ ꝑfatū do. nico. dū
dicit canonicū inpedimētuꝫ ſeu diuinū ꝙ
utrū ita intelligaꝫ no. ī d. c. ad audiēciā iō
aūt dř ꝙ eſt nota quia nota idem eſt qꝺ ī
famia ut in c. accedens ī. de purg. cano.
& ii. q. iii. in. § notāduꝫ. & in. l. furti §. ſi
quis alieno ff. de hiis qui no. infa. cū ſili
bus Vel dř nota quaſi q̄dam cicatrix qa
irregularitas cicatrix crimīs eſt uel defec
tus ut in. c. ſacerdotibus lxi. di. Ideo aūt
dř ꝙ eſt inpedimētuꝫ canonicū qa irregu
laritas habuit originē a iure canonico ſcꝫ
Spec. ibi ſꝫ hoc non vř ueꝝ quia ēt a ue
teri teſtamēto ꝛ a iure diuino ortū habu
it ut ī. diceꝫ in tercia ꝑte principali & ꝓ
baꝫ in ſili in. l. ſi quis ff. de libř. agnoſcen
iūctis nota inſti. de iure natu. genti. & ci
ui. Quař aūt dicanꝫ illa v̄ba quo qs ꝓhi
beꝫ ꝛc̄. patebit ex hiis q̄ diceꝫ in q̄rta
ꝑte prīcipali. Alii uero aliter deſcribūt
in. d. cle. ſi furioſus et ſic Irregularitas
eſt inpedimētuꝫ ſeu excluſio diuini officii
que ipſo iure infligiꝫ occiſori Sꝫ hec dif
finicio reꝓbaꝫ a doc. Prīo quia irregula
ritas impedit nedū execucōꝫ ordinis ſed
ēt ꝓmocōꝫ ad illū Item qa īfertur nō ſo
lum occiſori ſed ēt mutilatori ut eſt tex.
nota lapus in. d. clemē. ſi furioſ⁹. aliter
diffiniuit videlicꝫ ꝙ eſt inpedimētū canoī
cū ꝓueniens in clerico ex violacōe cēſuř
eccleſiaſtice uel ex alia notabili inobediē
cia Sꝫ hec diffinicio ſilř eſt defectiua ex
eo maxīe quia non ſolū clericus ſed ēt la
icus poteſt effici irregularis ut patebit ī
in quinta ꝑte principali Vnde dicas ſcꝺꝫ
doc. in. d. c. ad audiēciā. ꝙ irregularitas
eſt iuſtū inpedimētuꝫ ꝓmocōis uel execu
cionis ordinis a iure canonico & diuino ī
troductū ꝓpter aliquem defectū inobe
diēciā factū uel neglīēciā Quař aūt pre
dicta uerba ponanꝫ in dicta deſcripciōe
patꝫ ex hiis que dicētur ī. in q̄rta parte
principali. Dicitur aūt irregularitas ab
in qꝺ eſt ſiñ & regula vñ irregularitas. i.
ſine regula ſiue extra eccleſie regulā po
ſitus ſiue hoc cōtingat ꝓpter defectum
ſiue ꝓpter factū ſiue quo ad poteſtatem
paſſiuaꝫ ꝓmouendi ſiue adminiſtrandi in
ordinibus eccleſiaſticis de quo uide per
Spe. in. d. §. iuxta ¶ Circa ſecūdam par
tem principalem uidenduꝫ eſt quot ſunt
ſpecies irregularitatis ſuꝑ quo dic̄ ſecun
dū inno. ī. c. niſi cum ꝑdeꝫ de renūcia quē
ſequitur ſpec. in. d. § iuxta v̄. ſumitur ꝙ
irregularitas pluribus modis ſumiꝫ. Pri
mo enīꝫ mō ſumitur ꝓ defectib⁹ que ſunt
in hoīe ſine peccato puta qa eſt bigam⁹
uel maritus uidue uel illegitimus uel ſimil
de quibus habetur l. di. c. non confidat.

UVA. BHSC. IyR_273_2

& liiii. di. ꝑ totum Vel etiā poteſt poni
exemplū in officiali cui ex officio ſuo qđ
ſibi incumbit mediāte iuſticia aliquē occi
dit. Secundo mō ſumit irregularitas ꝑ ſo
ne pp quā ꝓhibet oīs homo ordinari uł
ēt miſtrare in ordīe iam ſuſcepto ſine diſ
penſacōe pape ſiue patiat defectuꝫ ſine
peccato ſiue grāde cōmiſſuꝫ peccatū ⁊ đ
hiis habet in. c. cū dilectus ṡ. de tempo.
ordi. & in Spec. in ti. de legato. in. §. nūc
de epiſcopoꝝ. Nā cuꝫ ēt epiſcopi poſſunt
circa ōs diſpenſare niſi ſit eis ſpecialr ꝓ
hibitū ut in. d. c. cū dilectus & ꝑ ſpec. in
d. §. nūc de epiſcopoꝝ cū ꝓdictis tunc ꝓ
hibet ſpecialr diſpenſare. Papa vo cū oī
bus diſpenſare pōt ſm inno. ibi. Tercio
mō dñr irregulares oēs illi qui nō poſſūt
remanere in ſuſceptis ordinib⁹ nec ꝓmo
ueri ad maiores ēt poſt peractā peniten
ciaꝫ ſine diſpenſacōe pape uł platoꝝ īfe
rioꝝ dequibus nota in. d. c. cū dilect⁹ &
ꝑ Spe. ī. d. §. iuxta ṽ. ſunt quoq; Etiā ī ꝑ
allato §. nūc de epiſcopoꝝ. Landol. nota
in d. cle. ſi furioſus dicit ꝙ irregularitat⁹
due ſunt ſpecies vna q̄ ꝓuenit ex deforī
tate ꝓprii corporis & de hac habet ṡ. đ
cle. egro. ꝑ totū Alia que ꝓuenit ex de
formitate alieni corporis & hec ē ṫplex
Quedā ꝓuenit ex morte quedā ex muti
lacione quedā ex ſimplici deiectione als
inuectione cū aīo occidendi. De prīs dua
bus habet ī. đ homici. De vltima habet
de peniteñ. di. i. c. ꝑiculoſe. Sꝫ do. floreñ
in. d. cle. ſi furioſ⁹ dicit ꝙ hec ultīa nō in
ducit irregularitasē que indigeat diſpen
ſacōe aplica imo plus dixit glo. ī. c. ſi ali
quis ī. de homici. ꝙ hec non eſt irregula
ritas liꝫ glo. in. d. c. ꝑiculoſe cōtrariū di
cat & male ſm archidi. ibi & hoc quo ad
irregularitateꝫ maiorē Eſt tñ quedā irr
gularitas q̄ incurrit ꝑ peccato mortali.
ſm goff. in d. c. ſi aliquis & ꝓbat xxv. di
§. crimīs. Sed tu aduerte qa dici pōt ſm
doc. in d. c. ad audiēciā ꝙ irregularitatis
due ſunt ſpecies quedaꝫ eniꝫ ꝓuenit hoī
ſine peccato q̄daꝫ cuꝫ peccato Prima ſub
diuidit qa quedā ꝓuenit ex natura q̄daꝫ
ex euentu A natura puta ſi aliquis hꝫ ali
quas deformitates ex hiis que ponētur
ī. in ꝓxima parte principali circa irregu
laritates que requirunt fuiſſe in ueteri. teſ
tamēto Ex euētu puta ſi eſt effect⁹ cec⁹
uł carens manu pede uł alio mēbro Secū
da irregularitas eſt q̄ ꝓuenit hoī ex pec
cato ſitr ſubdiuidit in plres ſpecies. Que
dam eīꝫ ꝓuenit ex uiolacione cenſure uel
alia notabili inobediencia quedā ꝓuenit
ex facto ꝓprio quedā ex mādato q̄dam
ex cōſilio quedaꝫ ex ope quedā ex negli
gencia quedā ex ratihabicione uł conſēſu
de quibus oībus habet in q̄rta ꝑte prin
cipali Poteſt ēt dari alia diuiſio vꝫ ꝙ que
dā eſt irregularitas ꝑ quā quis impedit
ordines ſuſcipe non tñ deicit a iā ſuſcept⁹
ut c. ſi. i. ſie. xv. q. i. Quedā ꝓmouendū
impedit & ꝓmotum deicit ad hoc qđ no
ta ī c. ſignificaſti ī. de homici. ⁊ l. di. cañ
de hiis. ¶ Circa terciā ꝑtem principaleꝫ
eſt uidendū quo iure fuerit introducta ir
regularitas ſup quo inno. in. d. c. ad audi
enciā in fine dicit ꝙ fuit ītroducta de iu
re poſitō quod tenuit idem inno. in. c. nū
cū pri de ē. de renūcia Idē tenuit Spec.
in ti de legato. §. iuxta ṽ. i. in fi. & in ṽ. ſe
cūdo ſumit & in. ṽ. nūquid ergo. Et hāc
ꝑtem tenuit landol. & p⁹ euꝫ imo. in. d.
cle. ſi furioſus & ꝓbat ii. q. vii. §. iteꝫ da
niel & facit qđ nota in. d. c. niſi cū ꝓdem
Ex quo infert ꝙ irregularitas non cōtra
hitur niſi in caſibus in iure exꝓſſis ex quo
de iure poſitiuo fuit introducta & ita te
nuit Spec. in. d. §. iuxta ṽ. quiſgrauat. Et
idem ēt tenet io. an. ibi in addici. & ꝓbat
ꝑ tex. c. is qui de ſen. excō. li. vi. Pro quo
facit qđ pene ſunt reſtrīgede nō āpliāde
ut in regl. in penis li. vi. & de penitē. di.
i. pene & in. l. ꝑſes & in. l. ſi de interpre
tacione ff. de penis Et ex ꝓdictis ſequit
ꝙ iudex dꝫ poti⁹ ī dubio iudicar quē nō
ē irregularē q̄ econtra Sꝫ aduerte qa di
cit do. nico. in. d. c. ad audiēciā ꝙ neutrū
dictuꝫ ſibi placet Naꝫ irregularitas que
cauſatur ex homicidio uolūtario fuit in
troducta de iure diuino Cū deus dixerat
ad dauid p⁹ homicidiū ꝑ euꝫ cōmiſſū Nō
edificabis mihi templū quia uir ſanguīs
es ut eſt tex nota de cōſe. di. i. c. i. in prī.
ꝑ quo ēt facit tex. in. c. i. ſm unū intllec
tū ī. de homici. & qđ nota glo in. c. ſicud
dignuꝫ ī. de homici. Item non placet ſibi
ſꝫ dictū vꝫ ꝙ qs poti⁹ debet iudicari nō
eſſe irregularis q̄ econtra quia hoc eſt cō

UVA. BHSC. IyR_273_2

tra tex. in. d. c. ad audienciam & in. d. c.
ſignificaſti. Vñ in hoc ſecūdo do. nico. ſic
deſtinguit ꝙ aut q̄rimus quo ad inponē
dam penā pp irregularitatē quo ad foꝝ
cōtencioſuꝫ z ī dubio debet tūc quis po
tius iudicari non irregularis q̄ econtra z
ita ꝓcedit dictuꝫ inno. ſpec. & io. an. de
quo s̄. Aut agit̄ ī foro penitēciali ad pe
nitenciā inponēdaꝫ & in dubio debet po
cius iudicari irregularis q̄ econtra & qa
in foro penitēciali tutior & ſecurior uia
eligēda eſt lꝫ duriō videat̄ ad hoc quo°
notat̄ in. d. c. ſignificaſti Idē eſt quociens
de aliquo alio delicto dubitaretur qa qa
ad penitenciā potius in dubio iudicam⁹
ſubeſſe delictum q̄ non ut in. c. iuuenis ī.
de ſpōſa. z uide glo. nota. ī. c. i. s̄. de ſcru
tin. in ordi. fa. Pro quo facit ꝙ bonarum
mentiū eſt timere culpā ubi culpa nō eſt
ut in c. ad eius uero cōcubitum v. di. & ē
tex. in. c. ii. s̄. de obſua ieiuni. Idem ēt di
cendū eſt ubicūqꝫ agit̄ in foro penitēcia
li puta qa non agit̄ ꝓprie ad penā ſed ut
abſtineat a miniſterio altaris uł a cōtrac
tu matrimonii uł ab alio actu ī quo exer
cendo poſſet ſubeſſe peccatuꝫ Debe⁹ enī
tūc īterpetrari ī tutiorē z ſecuriorē ptē
ut dictū eſt & ꝓbat̄ in. d. c. ad audiēciaꝫ
& eſt bonus tex. in. d. c. ſignificaſti & in
d. c. iuuenis de ſpōſa & facit qđ nota in
no. in. c. cū tibi. de teſta. Sꝫ aduerte quia
cōtra primū dictū do. nico. ꝙ moyſes fu
it uir ſanguinis ut in. c. nō interēda xxiii.
q. iii. et tñ edificauit eccleſiā deo ut in. c
i. de conſe. di. i. p̄terea ipſe Moyſes fuit
ſacerdos z ipſe pri⁹ fuit q ī ueteri teſtō
elegit ſacerdotes z illos vnxit u tī. d. c. i
g° de iure diuino non erat irregularitas
Itē h° ꝓbat̄ qa in ueteri teſtō homicide
poterāt eſſe ſacerdotes & ſacerdotes ho
micide u t ē tex. ii. q. vii. §. is ita & r̄fert
glo. xxi. di. in ſūma & glo. in. d. c. i. de cō
ſe. di. i. Preterea paul⁹ apłs q lapidanti
bus ſtephanū opē miſteriū ſeu auxliū p̄
bebat & tñ adeo ī apłm eſt elect⁹ ut hē
tur i. di. §. econtra & p Spe. in. d. §. iuxta
v̄. nunqo g° z ēt poſſꝫ rñderi ad cōtraria
ut ſentit Spec. io. d. v̄. nunqd ergo qđ in
ueteri teſtamēto p̄dicti & alii homicide
excuſati ſunt qa diuina facta & miracula
in ueteri teſtō nō ſunt in exēpluꝫ nr̄e act.

onis trahenda ut dicit tex. ii. q. vii. & d.
§. item daniel ałs item cū balaam & . iiii.
q. iii. in fine Ad hoc ēt tex. in c. ſi qs per
teſtamētuꝫ & xxii. q. ii. & facit qđ no. in
c. gaudemus in. §. i. ī. de diuorti. Vł pōt
dici & melius ſm glo. nota in v̄bo ꝓhibi
tas in. d. c. i. de cōſe. di. i. ꝙ in ueteri teſ
tamēto p̄ceptū añ factū dauid pp hoīci
diū nō efficiebat̄ quis irregularis ſed iō
fuit factum p̄ceptū p̄dictū ī pſona dauid
quia ipſe fuit p̄figurator noui teſtamēti
Ad hoc tex. xxii. q. i. §. qđ aūt Ideo in fi
gura dictū fuit ſibi Non edificabis mihi
tēpluꝫ Vł poſſꝫ dici ꝙ p illa v̄ba nō fuit
inducta irregularitas Sꝫ de⁹ uoluit d̄cla
rar̄ ꝙ ſibi diſplicuit illđ tāe īmane d̄lictū
z horribile cōmiſſuꝫ ī pſōa urie z ñ golie
gigātis uł alioꝝ cū alia fuerint ex pmiſſ
ione dei Illud v̄o ex doloſitate & maligi
tate dauid & ad illud pauli pōt rñderi ſꝫ
eundē Spe. ī. d. v̄. nūqd ergo ꝙ irregula
ritas pauli fuit abolita p baptiſmū Vnđ
ex p̄miſſis vr̄ ꝙ opy. do. nico. non ꝓcedit
Vł ēt eſt cōcludēduꝫ ꝙ ex ueteri teſtō ñ
inducebat̄ irregularitas pp hoīcidiū uſqꝫ
ad dauid in quo fuit inducta pp p̄figura
cōꝫ noui teſti ut s̄. ¶ Itē aduertēduꝫ eſt
circa p̄dicta quia nō ſolū pp homicidium
in ueteri teſtō ī pſona dauid fuit ītroduc
ta irregularitas Sꝫ ēt pp alia inducte r̄pi
unt̄ irregularitates Erāt tñ tpales & ñ
ppetue vꝫ qñdo qs eiciebat̄ extra caſtra
ex eo quia tetigerat morticiniū Vna aūt
ſola irr̄gularitas vr̄ fuiſſe fuiſſe ppetua
viꝫ ꝙ ſumm⁹ ſacerdos debeat hr̄e v̄ginē
nō r̄pudiatā ut hēt̄ leuitici. xxi. c. Sꝫ iſtđ
non erat pp defectū ſacramēti ſꝫ qa illo
mō non potuiſſꝫ eſſe hortator uiduitatis
& v̄ginitatis ſm inno. ī. d. c. niſi cū pridē
& idem ponit ſpe. in. d. §. iuxta v̄. defec
tus. Item aduerte qa ut refert Spe. in. d
§. iuxta in v̄. item in ueteri teſtō q̄dam re
piunt̄ irregularitates q̄ inpediebāt in ue
teri teſtō panes dño offerre & incenſum
ad miſteriū altaris q̄ figuratr intellecte
ēt ī nouo repellūt̄ ut claud⁹. i. infirmitas
menti cec⁹. i. ignorācia hñs paruū naſuꝫ
id ē indiſcretio Item hñs grādem uł tor
tum naſum id eſt immoderata diſcrecōis
ſubtilitas Hñs fractū pedem. i. alienacō
a bono. Item ſi mancus uel gibboſus id ē

UVA. BHSC. IyR_273_2

ꝑuerſitas .Itē lippus.i.depreſſio īgenii
Item hn̄s albuginē in oculo.i.arrogātia
Item hn̄s ſcabiem in genu.i.luxuria Itē
ponderoſus.i.imūda cogitacio Itez hn̄s
inpetiginem in corpore id.ē auaricia ,zc̄
Et de hiis lacius uide clariorem expoſici
onem in.c.hinc etenim xlviii.di. Item cir
ca p̄dicta eſt uidendū que fuit rō inſtitu
cionis irregularitatē ſuꝑ quo landol.in.
d.cle.ſi furioſ9 dicit ꝙ rō fuit horror &
ſcandalū Et qa abhominabile vr̄ ꝙ q̄ ef
fudit ſanguinē humanū offerat ſanguinē
& hoſtiā imaculatā ul aliud officiuz xp̄o
exhibeat ad hoc.c.ſi ea xxiii.q.iii.z ma
xīe ex quo extinxit imaginez dei q̄ eſt hō
ut in.c.hec imago xxxiii.q.v. & idē ſeq
tur do.floren̄.in.d.cle.ſi furioſus. Sz ad
uerte qa p̄dicta rō videt̄ ceſſare in mulie
re ſcḋm aliquos que non eſt facta ad imagi
nem dei ſed hoīs ut.d.c.hec imago Vn̄ ꝑ̄
dicta rō ſcḋm quoſdā non vr̄ bona ꝑꝑ duo
Primū quia loqtur ſolū de irr̄gularitate
reſpectu homicidii & tn̄ irregularitas ꝯ
trahit̄ aliis & plurimis modis ut ī. pate
bit. Secūdo qa vr̄ uelle ꝙ occidēs ſ̄eīaz
non incurrat irregularitatez Sed hoc eſt
contra infinita iura & maxie cōtra tex.ī
c.ſi homicidiuz xxiii.q.v.&.c.ſi quis ſua
dente xvii.q.iiii.&.l.hoīs ff.de v̄bo.ſig
Vn̄ dicunt quidā ꝙ rō inductiua irregu
laritatis fuit horror tantū Et qa īdignū
eſt deo offerre qḋ homo dedignat̄ ut dic
tex.in.c.fi.in.fi.xlviii.di ¶ Circa q̄rtū
principale eſt uidendū q̈liter & in qbus
cōtrahit̄ irregularitas Suꝑ quo aduertē
dum eſt Nā cuz irregularitas cōtrahitur
pluribus modis erunt ſuꝑ hoc q̈tuor exa
minānda Primo eīz uidendū q̈liter cōtra
hatur ex defectibus qui ſunt in hoīe ſine
peccato Scḋo q̈liter cōtrahat̄ ex ꝺ̄formi
tate ꝓprii corporis Tercio quō contra
hat̄ ex uiolencia ſeu violacione cēſure ec
cleſiaſtice ſeu inobediēcia Quarto & vlti
mo q̈liter cōtrahat̄ homoicidio & mutila
cione mēbri ¶ Circa primū igit̄ vz q̈liter
cōtrahat̄ ex defectibus qui ſunt in hoīe
ſine peccato Cōcludēduz eſt ꝙ cōtrahat̄
qnq3 modis Primo eīz cōtrahit̄ ex defec
tu natalium quia naſci illegitīe non ē culpa
ſed defectus ut ī.c.naſci xlvi.di. & nota
in.c.accedēs ī.de pur.ca. Vn̄ illegitīe na

tus non pōt ordinari ut hētur xlvi.di.ꝑ
totum & s̄ de fil.p̄ſbite.ꝑ totū & ſi ordi
nat̄ nō pōt ꝓmoueri ad bn̄ficia cuz cura
ul ad dignitatē ſine diſpenſaciōe Ad hº
qḋ nota in.c.i.de fi p̄ſbi.z.d.cū ī cūctis
&.c.inotuit z.c.cū uīitonienſ.s̄.de elec.
Tales enī ꝑſone ꝓhibent̄ ordinari trib9
de cauſis. Primo ꝑꝑ ordinis exellenciaz
Scḋo ꝓpter deteſtacionē pr̄ni criminis
Tercio ꝑꝑ timorē pr̄ne incōtinentie de
quo ꝑ hoſti.ī ſumma de fil.p̄ſbi.circa fi.
& uide glo.no.eo.ti.li.vi.c.ii. Secundo
cōtrahit̄ p̄dicta irregularitas ꝑ bigamiā
quia bigamus non pōt ordinari ꝑꝑ defe
ctum non ꝑꝑ culpā ut s̄.de biga.ꝑ totuz
& hētur xxvi.di.ꝑ totū Quoniā xp̄s nō
duas ſz unaz tn̄ eccleſiā ſibi copulauit ut ī
c.accuſatus xxvi.di. Qualiter aūt cōtra
hat̄ bigamia & quot ſunt ſpecies eius ui
de plene ꝑ.hoſti.in ſumma in ti.de biga.
§.quot ſunt ſpecies Tercio cōtrahit̄ rōe
ſ̄uitutis Seruitut9 eīz defect9 eſt & non
culpa vn̄ non pōt ſ̄u9 ordinari ut in.c.i.
&.c.cōſuluit xliiii.di. & hētur s̄.de ſer.
non ordi.ꝑ totū Et rō ē duplex Prīo vz
uilitas ſ̄uitut̄ Scḋo dignitas cl̄icalis ut ī
c.admictat̄ xliiii.di. & ne ſi reuocaxat̄ in
ſ̄uitutē cōtingat uituperari dignitas cle
ricalis ut in.d.c.admictunt̄ & nota.ī.c.i
s̄.de ſer.nō ordi. Quarto cōtrahit̄ irr̄gu
laritas rōne defect9 ſciencie ul prudētie
tales eīz illiterati irregulares ſunt ut xx
xiii.di.c.p̄cipimus & in.c.illiteratos xx
xvi.di. Carens eīz literis non pōt eſſe ap
tus ſacris officiis ut ibi. Quinto & vltio
cōtrahit̄ rōne etatis vr̄ enim reſultar̄ ꝑꝑ
defectū etatis q̄daz irregularitas hoc ē
ꝓhibicio ꝓmouendi ad ordines de hº s̄.
de eta.& qua.ꝑ totum lxvi.di.in ſingul̄
¶ circa ſecūduz q̈liter contrahat̄ irregu
laritas ex ꝺ̄formitate ꝓprii corporis ꝺ̄
hoc dic ut s̄.de corpo.uicia.ꝑ totum Ta
les eniz non poſſunt ordinari ut ibi in.c.
p̄cipimus xxxiii.di.& in.c.i.xxxvi.di.z
in.c.penitentes.lv.di.cū ſitibus Et rō q̄
re tales non pn̄t ꝓmoueri quia defect9
corporales atteſtātur uiciū animi ut dici
tur nota in.d.c.hinc etenim xliiii.di. Sed
aduerte quia inno.in.c.p̄ſbiteros s̄.de
cler̄ egro vr̄ uelle ꝙ corpore uiciatus nō
ſit irregularis ꝑ.tex.ibi qḋ ēt ex eo ptz

UVA. BHSC. IyR_273_2

ſecundū hoſtı.ıbı.quıa talıs uıcıatus po
teſt ea que prı9 poterat exercere p̄ter
exp̄ſſe ꝓhıbıta Vnđ cōclude ſecūdū doc
ꝙ uıtıū ſeu deforītas corporıs facıt quē
ırregularem quo ad ordınes ſuſcıpıēdos
utꝫ ın ıırıbus p̄allatıs Sı aūt uıtıū corpo
rıs ſeu deformıtas ſupueniat p9 ordınes
ſuſceptos tūc ıtm̄ cēſetur ırr̄gularıs quā
tuꝫ repıt̄ ꝓpter ıllđ uıtıū corporıs ībabı
lıtat9 pp exercıtıū alıcuı9 ordınıs & ıta
tenendū eſt An aūt pcuſſus lepra ſıt ırre
gularıs dıc ꝙ ſıc ſı ınde ſcādalū generar̄
tur talıs enım non ꝓmouet̄ ymo ꝓmot9
non ad mīſtrat ſed eı datur coadıutor ut
ī.c.cū pcuſſıo vıı.q.ı.& nota ī.c.pnīt.š.
de clerı.egro.Et ıta tenet ſpe.ın tı.de le
gato §.ıuxta.v̄.ıtem pcuſſıo ¶ Cırca tercı
um vꝫ q̄lıter cōtrahat̄ ırregularıtas per
uıolātıaꝫ cēſure eccleſıaſtıce ſeu ınobedı
encıe cōtrahıt̄ ırregularıtas Dıc ꝙ cōtra
hatur plurıb9 modıs Prımo quocıēſcūqꝫ
excōmūıcat9 maıorı excomunıcacōe ſıue
a ıure ſıue ab hoīe durāte ılla exconmuca
cıone ſcıenter celebrat ſenp effıcıt̄ ırr̄gu
larıs & deponendus eſt ut ın.c.ſı quıs p̄ſ
bıter & ın.c.de ıllıs xı.q.ııı.& ın.c.lato
res.de clerı.ex mīſtra.Sec9 ſı ıgnorāter
ut ın.c.ap̄lıce eo.tı.& ıta tenet ıo.an ın
c.ſı celebrat eo.tı.Sı tn̄ ıgnorauıt non tn̄
ꝓbabılıt̄r de ſua excomunıcacōe ut q̄a cō
ſcıus erat de ſua cl̄pa pp quā ıuſte potu
ıt excomunıcarı neſcıēs tn̄ an uer̄ eſſet ex
comūıcat9 celebrauıt ſemp eſt ırreglarıs
ſı uer̄ ēet excoīcat9 ut.d.c.ap̄lıce ꝫ ıdē ſı
fuıt ıncraſſa ꝫ ſupına ıgnorācıa ut ıbı ha
bet̄ Craſſa aūt ıgnorancıa ın talıbus dıcı
poteſt ſı cıtatus p̄emptorıe non ıuıt nec
mıſıt nūtıuꝫ & pp eıus cōtumatıam exco
munıcatus eſt & deınde celebrat Nā lıcꝫ
nıhıl ſcıat de ſua excomunıcacō tn̄ erıt ır
regularıs ꝓ ut tenuıt ſpec.ın.d.§.ıuxta.
v̄ ut aūt ın hac materıa ſed Io.an.ıbıdeꝫ
ın addıcōı.dıcıt ꝙ hoc dıctū vltımū de cı
tacıone eſt ualde duꝝ cū talıs ſıc cıtatus
potuıſſet non excomunıcarı ut ın.c.cōſu
luıt de offı.de lega.& ī cle.cauſaꝫ đ elec
& ın.c.ꝓ ut đ dolo & cōtūa de quo etıā
uıde ın cle.ı.eo.tı.quıa potuıſſet alıa pe
na punırı pp cōtumacıā cū plura r̄medıa
ſunt ꝓdıta p̄ter excomunıcacōꝫ cōtra cō
tumaceꝫ de quo ī.c.qm̄ ꝯtra.ut l.t̄.nō cō

teſta & p glo.c.ıı.de cenſı.lı.vı.& p bal.
ın.l.cōſentaneū C.quomodo & qn̄ ıudex
Et uıde glo.nota.ī.l.nō ſolū §.neceſſıtate
C.de bonıſqꝫ lıbe Sꝫ cırca hoc q̄rıtur an
cl̄ıcus mīſtrans talı excomunıcato effıcıt̄
ırregularıs Dıcunt q̄dam ꝙ ſıc ut refert
ſpe.ın.d.§.ut aūt ın hac materıa p tex.ī
c.ıı.de apoſta.Sꝫ hoc non placꝫ ıo.an.ıbı
ın addıtō.ubı dıcıt ꝙ ēt ınter p̄tacō cōſue
tudınıs hoc non recıpıt ad qđ ēt adducıt
c.ıs quı p̄rīo rn̄ſo đ ſen.excoī.lı.vı.Nec
obſtat.d.c.ıı.de apoſta.pp dıuerſıtateꝫ
rōnıs Nā p̄ſtans mınıſterıū rebaptızātı
dıcıt̄ q̄ſı xp̄m crucıfıgere ut ın.c.q̄uıs đ
conſe.dı.ıııı.quo caſu ēt punıt̄ ıgnorācıa
rebaptızantıs ut ıbı ſecus eſt ın excomuī
cato ıgnorāter celebrāte ut š.Quıd aūt
ſıt dıcēduꝫ ſı lıgatus mınorı excomūıcacı
one pp partıcıpacōꝫ celebrat an effıcıat̄
ırregularıs.Dıcas ꝙ non.lıcet grauıter
peccet Vnde ſı poſt q̄ comunıcauıt exco
muīcato celebrauıt bn̄ potuıt ſıne dıſpē
ſacıone pape celebrare Ad hoc.c.fı.ī.đ
cler̄.excoī.mınıſ.& qđ habet̄ ın.d.c.ſı
quıs p̄ſbıter xı.q.ııı.Secūdo cōtrahıtur
ırregularıtas quocıēſcūqꝫ ſuſpenſ9 ab of
fıcıo celebrat ut ın.c.ſı q̄s epıſcopus ī cō
ſılıo xı.q.ııı.qđ ueꝝ eſt ſı celebrat ın cō
temptū clauıū & ıta dꝫ ıntl̄lı.d.c.ſı quıs
epıſcopus ın cōſılıo ıdem ēt dıcendū eſt ī
ſuſpenſo a dıuınıs celebrāte q̄a & ıſte fıt
ırregularıs ut ın.c.cū eternı de ſen.& re
ıudı.lı.vı.& ın c.cū medıcınalıs de ſentē
excōı.lı.vı.ſuſpenſus aūt a bn̄fıcıo tātū
non fıt ırregularıs celebrando quıa hoc
nullo ıure cauet̄ ſm doc.Et aduerte q̄a
cırca hanc materıā utrū ſuſpenſ9 celebrā
do ıncıdıt ın ırregularıtatē Spe.ī.d.§.ıu
xta ponıt m̄lta v̄ba & ſatıs ıntrıcate &
eadē uerba recıcat ıo.an.de v̄bo ad v̄bū
ın.d.c.ſı celebrat ubı ſup hoc.do.nıco.
ponıt notabıleꝫ dıſtınctıonē ıō dıcas ſcđꝫ
eū ıbı ꝙ ſuſpenſıo a dıuīs eſt multıplex.
Nam quıdā ſunt ſuſpenſı a dıuınıs q° ad
eos tantuꝫ ꝓ ut ſunt cōſtıtutı ın peccato
quıa peccato durāte non debēt ſe īmıſce
re dıuınıs offıcııs Ad hoc qđ nota ın.c.fı
š đ cohabı.clerı.ꝫ mulıe.& ıſtı celebrā
do ſm ordınes non effıcıūt̄ ırregulares
quıa hoc ıure non cauet ut nota ī.d.c.ıs
quı de ſenten.excoī.lı.vı.& eſt rō quıa

ſuſpenſus

UVA. BHSC. IyR_273_2

directe non eſt eis interdictū officiū ipſo
iur̄ ſed peccāt celebrādo cū ſint ſuſpēſi a
deo ſoluꝫ quo ad ſe ipſos ꝑꝑ peccatū ꝛ ñ
a canone niſi ꝑ apꝑ ꝓbacōꝫ ꝙ ptꝫ quia qñ
uoluit celebrere abſoluūť a ꝓprio ſacer
dote & tūc poſſunt poſtea celebrare ut
nota in c. nuꝑ de. ſenten. excōi. Quidam
ſunt ſuſpenſi a deo ꝛ a canone ut qñ canō
ſuſpendit quē ꝑꝑ peccatū ſuū Quidā ſunt
ſuſpenſi a deo & ab hoīe ut qñ ꝑꝑ pecca
tum homo ut iudex ſuſpendit quē Et h⁹
ſuſpenſicionis duplex eſt ſpēs Nam que
dam eſt ſuſpenſio minor quedam maior
Suſpenſio minor eſt que priuat queꝫ a ꝑ
ticipacione ſacramētoꝝ tm̄ ut eſt illa ex
comunicacio minor q̄ contrahiť ꝑꝑ ꝑtici
pacōꝫ cū excomunicato Et ideꝫ eſſet ſi iu
dex quē excomunicaret minori excomūi
cacione ut in. c. engeldrudā iii. q. iiii. licꝫ
illa non ſit in uſu quātuꝫ ꝓferť ab homīe
Suſpenſio maior eſt qñ interdiciť officiū
ſeu exercitiū ordīs ut qa iudex uł canon
ꝑꝑ ſuū peccatū ſuſpendit eū a ſuo officio
Suſpenſ⁹ minori ſiue a canone ſiue ab ho
mine non incurrit irregularitatē ꝑꝑ pre
dictā rōꝫ ymo pōt eligere & exercer̄ ea
q̄ ſunt iuriſdictionis quia illa ſuſpenſio tā
tum referť ad ꝑticipacōꝫ ſacramētorum
Suſpenſus maiori ꝑꝑ delictū efficiť irre
gularis celebrādo quia exercet officium
ſibi interdictū ut ē caſ⁹ in. c. cū medicina
lis de ſeten. excoī. li. vi. & ibi ꝑ io. an. &
hec eſt coīs cōcluſio doc. licꝫ quidā aliter
teneāt Suſpenſus vō ꝓpter defectuꝫ pu
ta quia eſt bigamus uł quia patiť defect
um in corpore ꝑꝑ quē ꝓhibiť ꝓmoueri
celebrādo non efficiť irregularis ſed pec
cat quia non eſt ſibi interdicta executio
officii nec caueť de iure ꝙ talis efficiť ir
regularis ſm̄ io. an. & hoc ꝓbať ꝑꝑ ſtilū
curie que diſpenſat cū talibus non facta
mēcione irregularitatis Ad hoc qđ nota
in. c. ueniens & c. ꝑuenit ſ̄. de fił. ꝑſbite
Suſpenſus vō ꝑꝑ infamiā quia directe a
ſuꝑiore eſt ſibi officiū īterdictū efficitur
irregularis celebrādo ut in. d. c. i. de ſen
ten. excōi. li. vi Sꝫ ſi nō directe ut quia in
terdiciť qa notorie criminoſi non debent
celebrarare ꝑꝑ infamiā & odiū ſeu ſcan
dalū qđ oriť in populo iſte ſic celebrādo
non incurrit irregularitaeꝫ quia directe

non eſt ſuſpenſus a iure uł ab hoīe ſed eſt
quedā ꝓhibicio ꝓpter ſcandaluꝫ euitan
dum ad hoc facit in ſiti. l. equiſſimum ff.
de uſu. & habi. & nota. in. l. i. ff. de no.
ope. nun. cū ſi̅libus Et ex hiis inferť ad
nota. queſtonē Nūquid notori⁹ fornica
tor efficiť irregularis celebrando ſuper
quo inno. in. c. ad audienciā de homici. te
nuit ꝙ non & idem tenuit in. c. ſicud đ co
habi. cleri. & mulie. & in. c. tāta ī. de ex
ceſſi. ꝑla. Sed hoſti. & io. an. tenuerūt cō
trariū de quo dic ut plene hētur ꝑ doc.
& maxīe ꝑ do. nico. ī. c. ueſtra de cohabi.
cleri. & mulie. Aduerte tñ ꝙ ubicūꝙ ſuſ
penſus efficiť irregularis celebādo illud
habet locū ſiue ſuſpenſio ſit ſimplex ſiue
ad tempus puta forte quia ſit ſuſpenſus
quouſꝙ ſatiſfaciat uł peniteat ſiue ad an
num uł ad aliud tempus ꝓ ut tenuit io.
an. poſt inno. in. c. cū bone de eta. & q̄li.
ordi. uł non ordi. Item efficiť irr̄gularis
ille qui non ſeruat ſed uiolat eccleſiaſticū
interdictū ſi ſcienter celebrat in loco īter
dicto ur. d. c. tāta in fine de exceſſi. ꝑla.
& c. poſtulaſti & c. ulti. ī. de cleri. excōi
miniſ. Quidā tenebāt cōtrariū vñ ſuper
hoc olim fuerūt uarie opy. ꝓ ut refert
ſpe. in. d. §. iuxta v̄. ſed queriť utrū is qui
non ſeruat ꝛc̄. De quibus ēt hētur ī. d. c
tāta & in. c. tuaꝝ ī. de priuił. Sꝫ hodie ē
expeditū ꝑ. c. is qui de ſentē. excōi. li. vi
ubi tex expꝛſſe vult ꝙ ſcienter celebrans
in loco ſuppoſito interdicto incurra irre
gularitatē niſi ſuꝑ hoc fuerit priuilegia
tus uł a iure ſibi fuerit cōceſſuꝫ ut ibi di
cit tex. Si ergo quis ignorāter celebrat
in loco interdicto non efficereť irregula
niſi ignorācia eſſꝫ craſſa & ſupina ut in. c.
apłice de cleri. ex miſtrā. & ita tenet glo
in uerbo. ſcienter in. d. c. is qui. Idem ēt
eſt dicendū ſi ꝑſona eſſet interdicta & ce
lebraret ut ibi hētur & in. d. c. tanta Et
ratio eſt quia interdict⁹ ſimpliciter uł rſ
pectu loci bſt ſuſpēſus ut. d. c. is qui Si g°
celebraret incurreret irregularitateꝫ ꝓ
ut ꝓbať in. d. c. i. de re iudi. in. vi. ¶ Sed
circa ꝑdicta q̄riť utꝝ alr q̄ celebrando
dicať quis quis uiolare interdictū ut ſic ī
currat irregularitateꝫ Dicas ſm̄ inno. &
doc. in. d. c. tanta ꝙ illi dr̄ uiolare inter
dictū q exercēt aliqd deputatuꝫ alicui or

UVA. BHSC. IyR_273_2

dini eccleſiaſtico Nam hoc facientes effi
ciunt̄ irr̄gulares ſiue id faciāt tanq̄ ſacer
does uel tanq̄ clerici inferiores Vnde ſi
diaconus dicit euāgeliū tanq̄ diaconus.i.
in apparatu ul̄ ſubdiacon⁹ eodē mō can
tat epiſtolā3 tāq̄ ſubdiaconus ul̄ acolit⁹
exercet officiū ſuū tanq̄ acolitus efficiūt̄
ōs irregulares Ad hoc.c.ii.d̄ cleri.exco
minī.ſec⁹ aūt ubi exercēt aliq̄d officium
nō deputatū certo ordini eccleſiaſtico ut
cātare rñſoria dicere pſalmos z̄c Nō tñ
ſimpliciter officiando eccleſam ſed tanq̄
qlibet laic⁹ qa tūc non efficeret̄ irr̄gula
ris Idem eſt dicendū de bñdicente mēſā
ar.tex.c.fi.xliiii.di.quia tal̄ bñdictio ñ
eſt deputata certo ordini eccl̄iaſtico Idē
etiā dc̄m eſt ſm doc.maxīe ſm do.nico.
in.d.c.tāta qñ quis exerc3 aliqd qd̄ ēet
certo ordini deputatū ſ3 ex conſuetudine
exercetur indiſtīcte p quēcūq3 etiā nō or
dinatū ꝑut eſt in epiſtola q̄ ex cōſuetudi
ne dicitur ſine appatu ēt p qiēcūq3 vñ l3
ſuſpēſ⁹ ul̄ excōicatus ul̄ interdict⁹ ſñ ap
paratu ut ali⁹ qlib3 epiſtolā diceret nō
incurrit irregularitatē Idem ēt dicendū
eſt ſi exerceret ea q̄ ſunt iuriſdictiōis pu
ta ſi abſolueret ul̄ excōicaret ſua auctori
tate Nā non efficeret̄ irregularis dumō
non abſolueret tanq̄ ſacerdos cū ſolēnita
te de quo in.c.a nobis ii.& c.canoīca de
ſen.ex.Et idē dc̄m in aliis iuriſdictōalib⁹
q̄ nō tāq̄ fierēt ab ordīato rōne illi⁹ ordi
nis Sed vlteri⁹ qrit̄ circa p̄dcā qd eſt di
cendū de audiētib⁹ diuina in loco inter
dicto ul̄ tempore ſuſpēſionis ul̄ excōica
cionis an incurrāt irregularitatē Conclu
de ſm doc.z hoſti.ī.d.c.tāta q̄ aut audit
quis diuina auctorizādo puta qa p̄latus
p̄cipit celebrari & tūc efficit̄ irregularis
qa talis ingerit ſe diuinis & uiolat inter
dictū eccleſiaſticū Ad hoc tex in.d.c.tā
ta & uide glo.in.cle.i.de priuil̄. Vnd̄ ca
uer̄ d3 p̄lat⁹ ī tempor̄ ſuſpēſiōis excōica
cionis ul̄ interdicti ne faciat celebrar̄ co
rā ſe qa tūc vr̄ auctorizare ſm do.nico.ī
d.c.tāta Aut nō audit diuina auctorizan
do & tūc non incurrit irregularitatē ſm
doc.Sed ulteri⁹ q̄rit̄ qd ſi aliqs celebrat
aſſiſtente excōicato utrū p hoc īcurrat ir
regularitatē ſpe.in.d.§.iuxta v̄.ſed q̄rit̄
Cōcludit q̄ non qa talis non ē ſuſpenſus

nec ab hoīe nec iure ſed eſt cēſer c⁹ ſicud
ille qui ꝑticipat excōicato in oīcne q tm̄
minorē incurrit excōicacō3 Ad hoc tex.
iii.q.iii.excōicat⁹ vnde non eſt irregula
ris Aduerte tñ li3 regularit̄ hoc ꝓcedat
fallit tñ ſm aliquos qñ quis celebrat p̄
ſente excōicato p papā qa tūc celebrans
ei qui eſſet excocōicat⁹ a papa efficeret̄
irr̄gularis & hoc vr̄ ſentir̄ ſpe.ī.d.§.iux
ta v̄.qd̄ aūt dixit p tex.in.c.ſigificauit.
ī.de ſenten.exco.Quod an ꝓcedit depē
det ab intel̄cū d.c.ſignificauit ī.de ſenē.
exco.ubi ponunt̄ plures lecture Illa tñ
vr̄ eſſe comunior v3 q̄ ad hoc ut quis effi
ciat̄ irregularis ex pticipacōe cū excōica
to iſta reqrunt̄ v3 q̄ ſit cleric⁹ Ite3 q̄ ſci
enter Itē q̄ ſpōte Itē ille excōicat⁹ fiūt
a papa Item q̄ pticipet ī diuinis officiis
de quo ibi plene p doc.¶ S3 vlterius du
bitari pōt qd ſi eccleſia iō interdicta eſt
quia uiolata ſanguinis effuſione ul̄ ſemīs
emiſſione & ſic polluta an celebrās in ea
efficiat̄ irregularis Cōclude q̄ non quia
tūc non dicit̄ ꝓprie eccleſia interdicta ſ3
organa dicunt̄ eſſe ſuſpenſa ut in.c.fi.§.
de conſe.ecc.ul̄ alta.z.c.ſignificaſti.ī.d̄
adulter̄ & ita tenuit ſpe.ī d.§.iuxta.v̄.il
lud quoq3 & hoc hodie eſt expeditū z d̄
ter̄inatū exp̄ſſe q̄ non incurrat irregula
ritatē ut in.d.c.is qui i.rñſo.de ſen.ex.ī
vi.licet olim fuer̄t opiniones Et p̄dicta
faciunt ut ſacerdos ſepeliēs aliquē3 in ci
miterio in quo certū eſt aliquos excōica
tos eſſe ſepultos non incurrit irregulari
tatem & hoc ten3 ſpe.in.d.§.iuxta v̄.qd
ſi ſacerdos quia hoc non repitur cautum
Nec obſtat q̄ ipſe vr̄ uiolare interdictu3
ut.d.c.tāta cū tle cimiteriū pp hoc iter
dictū ſit donec recōcilie t̄ ut.in.c.cōſuluiſ
ti §.de conſe.ecc.ul̄.alta.& in c.ex pte.
§.de ſepul.quia iſtud eſt interdictū legis
non hoīs & in hoc caſu mitius agit̄ cū.l.
q̄ cum hoīe ut.l.celſus ff.de arbi.Exquo
infert̄ q̄ ſi cimiteriū eſſet interdictū per
ſentenciā hoīs q̄ ſacerdos ſepeliens ſcien
ter incurrit irregularitate facit ad h° c.
i.§.de de poſ.p̄la.& qd̄ hētur in.d.c.a
poſtolice de cleri.ex.miſtrā Quid aūt ſi
clericus excōicatus ul̄ īterdict⁹ celebret
in eccleſia non cōſecrata an efficiatur irr̄
gularis concludēdo q̄ ſic quia efficit̄ irr̄

UVA. BHSC. IyR_273_2

gularis ac ſi eccleſia eſſet cōſecrata dic ut
in.c.eccleſie ẜ.de immuni ecc. & in.c. ul
timo de conſe.ecc. uel altaris Item quid
ſi exconmunicatus uel interdictus cele
bret ul dicat horas ſuas officiādo ppłm
ſuū non in eccleſia ſꝫ extra eccleſiā an ef
ficiat̃ irregularis dic ꝙ ſic ar.tex.c.cōce
dimus de conſe.di.ii.ſecus ſi dicat horas
cum uno ul duob⁹ ſociis non officiādo ec
cleſiam ul ppłm Nā tunc non efficit̃ irre
gularis dūmō ſupprimit illa uerba q̄ a ſo
lo ſacerdote dici ſolent ſcꝫ dn̄s uobiſcum
Exquo dicto duo notāda ſunt Primuꝫ ꝙ
excōicatus ul ſuſpenſus non poſſit dicer̃
dn̄s uobiſcū Et rō eſt iſta quia illđ dicit̃
p ſacerdotem erga ppłm ut nota archidi
in.c.cū eterni de ſenten.& re.iudi.in vi.
& hoc ſumptū ē ex.c.hoc quanq̄ de cōſe.
di.i.Secundū eſt ꝙ laicis ul monachis q
non ſunt ſacerdotes non eſt licitū dicere
dn̄s uobiſcū ut nota io.an.in.c.fi.ẜ.de
celebra miſſaꝝ ubi uide Quid aūt dicen
dum ſit de aduocatis tabellionib⁹ iudici
bus & aliis gerentib⁹ publica officia an
ſi tales ſint ſuſpēſi p ſupiores & exequū
tur officia non obſtāte ſuſpenſione incur
rant irregularitatē & vr̄ aicēdū ꝙ ſic ar.
c.ſi aduerſus ĩ.de hereti.& in.c.ii.đ cle
ri.exco.miniſ.Cōtrariū tn̄ cōcludit ſpe.
in.d.§.iuxta v̄ſi.qd de aduocatis ubi reſ
pondit ad iura nūc incōtrariū allata que
loquunt̃ in ſuſpenſis a diuinis officiis uel
a ſpirituali officio annexo ſac° ordini.ad
hoc xi.q.iii.ſi qs epiſcopus dānatus z.c
ſi quis epiſcop⁹ in cōſilio Quid ſit dicēdū
ſi epiſcopus eſt ſuſpenſus a pōtificalib⁹
an celebrādo efficit̃ irr̃gularis Dicas ꝙ
non quia nō ſunt de ſubſtācia miſſaꝝ ita
cōcludit ſpe.ĩ.d.§.iuxta v̄.qd ſi qs ſuſpē
datur ẜm io.an.ibi in addi.tenet ꝙ ſi tał
celebret in eccleſia incurrit irregularita
tem & hoc ꝓbat̃ in.d.c.is qui de ſenten.
ex.in vi.ſecus ſi extra eccleſiaꝫ celebret
quia tūc ꝓcedit dictū ſpe.Quid aūt ſi ex
comunicatus ul ſuſpenſus baptizēt an ef
ficit̃ irregularis dicūt quidā ꝙ non quia
hec pena non extendit̃ ad hūc caſū & qa
ſpecialiter hoc non eſt deputatum certo
ordini Nec obſtat ẜm eos d.c.ſi quis epi
ſcopus dānat⁹ qa id qđ ibi in.tex.dr̄ de
ſacro miſterio zc̄ dꝫ reſtringi ad officiuꝫ

eccleſiaſticū & ad ſacramētū altaris Sed
ſpe.in.d.§.iuxta v̄.quid.ſi excōicatus di
ſtinguit ꝙ aut talis parat⁹ ueſtib⁹ ſacer
dotalibus ſolemniter baptizat & tūc ef
ficit̃ irregularis alias ſecus ut ibi Itē ef
ficit̃ irregularis non ordinat⁹ a ſuo epiſ
copo qa tał non recipit ordinis execucōꝫ
ad hoc tex.xi.q.ii.c.ii.& vii.q.i.epiſ
cop⁹ & c.nos đ tpi ordi.ĩ vi.ubi uiđ Qđ
intłlige niſi fiat de licencia ꝓprii epiſco
pi ut in dictis iuribus Ex oībus p̄dictis
ſume regulā & doctrinā generaleꝫ vr̄ ꝙ
quicūq; ordinatus a non ſuo epiſcopo ſn̄
diſpēſacione & q̄cūq; ineligibilis eſt irre
gularis Et ōs caſus qui inpediūt ꝓmouē
dos ul deiciūt iam ꝓmotos & qui penā
depoſicionis merent̃ inducūt irregulari
tatem Exquo infert̃ ꝙ ōs iſti ſunt irr̃gu
lares Primo ordīat⁹ extra tēpora ſtatu
ta ut ĩ c.cū qdā de tēpo.ordi.Secūdo nō
ordinat⁹ celebrās & ōs illi qui non hn̄t
ordinem & exercēt diuinū officiū ul ſi ali
quē ordinē exercēt officiū ſupioris ordi
nis ut in.c.ii.ĩ.de cleri.nō ordi.& xxv.
q.ii.ſic decet & hoc tenet ſpe.in.d.ti.de
lega.§.nunc de epiſcopoꝝ v̄.xliii.Ter°
recipiēs plures ordines eodē die ut in.c.
dilectus ẜ de temp.ordi.Quarto efficit̃
quis irregularis in caſu c.non eſt cōpos
de tēpo.ordi.Quinto ꝓmotus pſaltū ut
in.c.unico ĩ.de cleri.p ſal.ꝓmo.Sexto ſi
laicus nłlum hn̄s ordinē ordinet̃ in p̄ſbi
teꝝ ul aliqs p̄termiſſo ordine ſacro ordi
net̃ in epiſcopū ad hoc.c.ſicud xl.di.z lii
di.ſolicitudo & in.d.c.unico Septimo re
baptizat⁹.c.ii.ĩ de apoſta.z in.c.q̄uis đ
cōſe.di.iiii.Octauo ſimoniacus ĩ ordine
ut in.c.fi.ĩ.de ſimo.&.i.q.i.ſtatuimus.
Vel ſimoniacus in bn̄ficio quo ad illđ re
tinendū ad hoc qđ nota in.c.inqſicōis ĩ.
de accuſa.Nono neophicus ad hoc qđ hē
tur xlviii.di.p totū Dicit̃ aūt Neophic⁹
nouellus in fide a neos qđ ē nou⁹ & phi
cus fides ut in.c.qm̄ xlvii.di.Dicit̃ enim
neophitus nouellus in religione ut in.c.
ſicud olim ea.di.Cauſa aūt q̄re neophici
ꝓhibent̃ ordinari eſt duplex Primo ne
ĩcidāt in ſupbiā putātes ꝙ fides xp̄iana
ſiue religio młtū eis ĩdigeat ut §.ꝓhibēt
ea.di.Alia cauſa eſt quia non ſunt exp̄ti
in ſtatutis eccleſie uel religionis uñ neſci

de neophitus

UVA. BHSC. IyR_273_2

unt eſſe graues & ſe cõtemporare ꝓ diū
ſitate ꝑſonaꝝ ſibi ſubiectarum ut in.d. c
ſicut olim. An aūt aliquo caſu poſſit neo
ꝑhicus ꝓmoueri uide ꝑ glo.no.§.in hiis
auctoritatibus lxi.di.& circa hoc uid̄ oī
no.c.ſi quis ingratitudinē lvii.di. Decīo
efficit̄ irregularis audiens leges uel phi
ſicam ut in.c.non magno ſ̄.eo.&.c.fi. ī.
e o.qđ ꝓcedit niſi ſtudiū hēat priuilegiū
ꝓut ibi dictū fuit. Vndecīo publice ſeu
ſolēniter penitētes ad hoc.c.penitentes
lv.di.& l.di.canones Duodecīo accedēs
ad monaſteriū cauſa faciendi penitenciā
ꝓ quocūq; delicto ad hoc c.ſi ille l. di. &
qđ nota in.c. poſt trāſlacōꝫ.ſ̄.de renūtia
Racio autē quare in ꝑdictis duobus caſi
bꝰ nō pōt quis ꝓmoueri.eſt q̄druplex.
Prima.ꝑp ordinis exellēciā quia nō ſunt
digni ſuſcipe ordines exquo dudū fuer̄t
uaſa uitioꝝ ut in.c.illi l.di.liꝫ ēt pecca
tum ſit deletū ꝑ penitenciaꝫ remanet tn̄
aliq̄ nota & ſic infamia q̄ ipſuꝫ īpedit or
dinari facit i.q.ii.uentū Secūda rō eſt ti
mor labendi ex priſtina cōſuetudine ſur
gens ad hoc lxi.di.ī ſacerdotibꝰ Tercia
ratio eſt ſcādalū ppl̄i cū enim t̄lis publi
ca penitencia non inponat̄ niſi ꝓ crimine
publico & vulgariſſimo ꝙ totā cōmoue
rit urbem non poſſet t̄lis ſine magno ſcā
dalo miſtrar̄ Ad hoc.c.đ hiis l.di. Quar
ta rō quia nō hr̄et frontē ſeu faciē r̄dar
guendi alios cū ipſe cōmiſit illa eadē que
corriperꝫ uł maiora Ad hoc xxv.di.pri
mum Decimotercio accuſatus pendente
ſua accuſacōne ut in.c.fi.ſupra.de teſti.
Decīoq̄rto cōuictꝰ cōfeſſus & condēpna
tus de crimīe Ad hoc.c.fi.xxv.di.Idem
ſi nō ſit condēpnatꝰ dūmō crimē ſit enor
me & manifeſtū ut in.c.de hiis l.di.Quī
todecimo denūtiatus de aliquo crimine
de hoc qđ nota in.c.oīpotens ī.de accu
ſa.Decimoſexto accuſator accuſacōe pen
dente Ad hoc.c.xi.queſtione iii.eude
mium Decimoſeptimo excōicatꝰ ſuſpēſꝰ
uł interdictus ſcienter ordinē recipiens
ut in.c.cū illoꝝ ī.de ſenten.ex.Decīooc
tauo recipiens ordinē ab heretico excōi
cato interdicto uł ſuſpenſo Ad hoc quod
nota in.c.ii.ī.de ſciſma & i.q.vii.cōueī
entibꝰ Decīonono cōtrahēs mrīoniū cuꝫ
ioculatrice uł alia uili muliere uł ancilla

ad hoc.c.ſi quis uiduaꝫ xxxiiii.di.& qđ
nota in.c.ſane ſ̄.de cleri.cōiuga.Vigeſ.o
ꝓmotꝰ poſt inhibicōꝫ ſub pena anathēa
tis ut in.c.ii.ī.đ eo.q̄ furti.ordi.ſuſce.Et
ōs ꝑdictos caſus uide ꝑ ſpe.in.d.§.iuxta
ꝟ.itē eſt irr̄gularis uſq; ad ꝟ.itē in ueteri
teſtō Vigeſimoprīo irregulares dn̄r oēs
illi q pꝰ pactā penitenciā non hn̄t ordīs
execucōꝫ de q̄bus in.d.c.niſi cū pridē.đ
renūc. Et hoc pōt cōtingere in pluribus
caſibus Et prīo in cl̄ico hoīcida ut ī.c.fi
ſ̄.de tēpo.ordi.& l.di.miror Secūdo ſi
excōicatus uł ſuſpenſus ꝑ̄ſumat celebrar̄
ad hoc.xi.iii.ſi q̄s epiſcopꝰ in conſilio &
nota in.c.ut clericoꝝ ſ̄.de uita & honeſ.
cleri. Tercio ſi q̄s cōtemnēte īterdictum
bn̄ficiū r̄cipiat uł ipſū interdictū uiolar̄
ꝑ̄ſumat ut d.c.tāta.ī.de exceſſi.ꝑla.q̄r
to falſarii literaꝝ apl̄icaꝝ ut ī.c.ad fal
ſarioꝝ ī.de crimi.falſ̄ q tn̄ ſ̄m inno.ī.d.
c.niſi cū pridē ſ̄.de renūc.ſi occītus fuīt
pꝰ abſolucōꝫ & penitenciā pactā ſn̄ pec
cato ordinari pōt Quīto hr̄ticꝰ ut in c.in
ter de purga.ca.& facit i.q.vii.c.cōueni
entibꝰ Sexto exibēs hr̄ticis ecl̄iaſtica ſa
cramēta ut in.c.excōicamus §.ſi ꝟo cl̄icꝰ
& §.ſane de hr̄ti.Septimo cl̄icus ſodomi
ta ut ī c.cleri.đ exce.ꝑla.Octauo cl̄icꝰ q
peccatorē ꝯfitentē ſibi ꝓdit & r̄uelat ut
i.c.oīs §.fi de pe.& r̄miſ. Nono īcorrigi
bilis ī nimia ꝯtumatia ꝑſeuerās ad hoc.c
uitati §.fi.ſ̄.de dolo & cōtūa.& nota in
c.cū nō ab hoīe de iudi.Decīo crimīoſus
notorius de iure uł de facto ut ī.c.ulti.
de tēpo.ordi.Vndetīo vtēs officio aſſiſi
noꝝ uł eos r̄ceptās defendēs uł occītās
liꝫ mors exiīn nō ſeq̄t̄ ut in.c.ꝓ humani.
de homici.in vi.Duodecīo apoſtata ut ī
c.ulti.de apoſta.Decīoterº ſciſmaticꝰ ut
in.c.i.de ſciſma.Decīoq̄rto intruſus ut ī
c.ſi q̄s deīceps xvi.q.ii.& vii.q.i.factꝰ
& ca.ſeq̄nti Decīoqn to uolūtarie electꝰ
ꝑ abuſuꝫ ptāt̄ ſecularis ꝓut nota in c.q̄ſ
quis ſ̄.de elec.Decīoſexto ꝑp ōne crimē
qđ inducit ipſo iure infamiā Ad hoc.iii.
q.vii.§.porro & ii.q.iii.§.hīc colligitur
& facit.l.i.C.de īfami.Infamis ē enī irr̄
gularis ſiue ſit infamia iuris ut in.c.q in
aliquo li.di.ſiue ſit īfamis infamia facti
ut nota ī d.c.oīpotens de accu.& lxxxi
di.tant̄ & uide qđ nota ī.d.c.īter đ pur

UVA. BHSC. IyR_273_2

ga ca. In hiis enim caſibus etiā ſi occultū
ſit crimen non pōt quis miſtrare ſcḋm ſpe.
in.d.ti.de lega.§.q̄liter In aliis aūt caſi
bus nō inpedit̄ execucio ordīs p⁹ pactā
penitēciaꝫ ſed ſufficit ꝑ ſolā penitēciā ſuo
ſatiſfacere creatori ad hoc c.fi. de ſimo.
Nec illa ſi latencia & occ̄ta ſint irregula
ritatē inducūt Ad hoc.c.ueſtra de coha.
cleri.& mulie.& xxxii.q.v.xp̄iana Alii
tñ in h° ultīo tenuer̄t ꝯtrariū & ꝓ eis fa
cit l.di.ſacerdotes & c.de hiis v̄o Sꝫ dici
pō ꝙ inducūt irregularitatē canonicaꝫ q̄
ꝑ penitēciā abolet̄ p̄terq̄ in homicidio z
in aliis caſib⁹ p̄miſſis aīs nūq̄ ꝓ peccato
occ̄to pacta penitēcia inpedit̄ qs uti or
dinibus iā ſuſceptis nec aſcēdere ad ſupi
ores ut in.c.tāta de ſimo.Nec pacta peī
tencia īdigeat diſpēſacōe quo ad uſuꝫ ut
in.d.c.xp̄iana & ad p̄dicta uide ēt ſpe.in
d.§.iuxta v̄.ſunt quoq₃ uſq₃ ad v̄.itē nota
ꝙ ſuſpēſus & uide ēt ꝑ io.an.in.d.c.niſi
cū pridē ¶ Circa quartū & ultimuꝫ men
brum huius q̄rte ꝑtis principalis viꝫ qñ
ꝯtrahat̄ irregularitas ex homicidio uel
mutilacōe mēbri ſeu detrūcacōe Primo
p̄mitte qḋ ſit homicidiū Circa qḋ dic ꝙ
homicidiū eſt hoīs occiſio ab hoīe facta
Nam homicidiū ſonat ī actū hoīs ſcḋꝫ goff
& hoſti.in ſūma in ti.de homici Ex quo ī
fert̄ ꝙ ſi aliquis occidat̄ a boue cane uel
aīali non dr̄ homicidiū ꝓprie Dicit̄ autē
homicidiū ab hoīe & cedo large tñ pōt
homicidiū appl̄lari qlibꝫ mod⁹ illicitus
ad nocendū ſcḋm glo.c.homicidiꝯ de pe
di.i.Aduerte tñ qa cū homo ꝯſtet ex du
obus vꝫ ex aīa & corpore ut in.c.ex q̄dā
ſ̄.de celebra.miſſa.nō dr̄ hoīcidiū niſi ſe
ꝑat̄ aīa a corpore Secūdo p̄mitte ꝙ aliḋ
eſt homicidiuꝫ uolūtariū aliud caſuale ut
ī.de hoīci.in rubrica Itē aliḋ corporale
aliud ſpūale Spūale dr̄ pl̄ib⁹ modis Naꝫ
inter ſpūales hoīcidas ōs ḋtractores fra
trū & odiū hn̄tes Ad hoc facit l.iſti qui
dem ff.qḋ me.cau.Itē iniqtates & opp̄ſ
ſiones iniuſticiā facientes ꝯnumerāt̄ Itē
fr̄ib⁹ male ꝑſuadētes ut in.d.c.hoīcidio
ruꝫ & in.c.oīs iniqtas & ī.c.noli.& ī.c.
oīs mot⁹ de pe.di.i.Corꝑale v̄o hoīcidi
um ē corporis ſeu hoīs ex aīa & corpore
ꝯſiſtētis ꝑemptio Et hui⁹ due ſunt ſpēs
vꝫ uolūtariū & caſuale ut ſ̄ dcm̄ ē Vnde
ex p̄dictis pꝫ ꝙ hoīcida dr̄ qui hoīeꝫ in
terficit qui ēt ſiccari⁹ appl̄lat̄ ut in.c.ſi
cud dignum §.hi quoq₃ de homici.Dr̄ au
tem ſiccari⁹ a ſicca qḋ eſt ferre⁹ cultell⁹
ab vtraq₃ ꝑte ſcindēs cui⁹ tñ interp̄tacō
lata eſt ut cōtineat ēt teluꝫ lapidē ligmuꝫ
& qḋlibꝫ ferꝝ ut inſti.de publi.iudi.§.
itē.l.cornelia de ſicca & in.l.iii.§.armo
rū ff.de ui.& ui.ar.Dr̄ enī hoīcida q oc
caſionē dedit hoīcidio ut ī.c.ſi aliqs de
homici.& l.di.ſtudeat Qñ dicat̄ aūt vul
nus illatū Dic ꝙ vuln⁹ dr̄ qñ fit ſciſſura
cutis ul̄ ſeꝑacō in corpore ul̄ mutilacō ut
in l.ſi ſeru⁹ ſeruū §.rūpiſſe ff.ad.l.acq̄l.z ita
tenuit bar.in.l.ait p̄tor §.ultīo ff.de īiu
ri An aūt ſi ſit facta tumefactio ꝑ ꝑcuſ
ſionē dicat̄ illatū vuln⁹ Dic ꝙ ſic ſi ei⁹ cā
facta ſi ſciſſura ſeu ſeꝑacio intrinſice licꝫ ñ
appareat ab extra aīs nō Ex hiis igit̄ p̄
miſſis aduertendū eſt qa cū hoīcidiū plu
ribus modis ꝯmitti poſſit Erūt ſuꝑ hoc
duo principaliter exaīnanda Et prīo eīꝫ
uidendū erit q̄liter efficit̄ irregularis ex
homicidio ꝯmiſſo facto ꝓprio Secūdo q̄
liter qs efficiat̄ irr̄gularis ex eo ꝙ dedit
cāꝫ aut occaſionē in homicidio Circa pri
mū igit̄ vꝫ qñ facto ꝓprio qs cōmiſit ho
micidiū dic ꝙ ſi qs ſponte comittit homi
cidiū manu ꝓpria efficit̄ irr̄gularis ſiue
xp̄ianū ſiue paganū ſiue ſarracenū inter
ficiat ut in.c.pn̄t de homici.& ī.c.cl̄icū
& in.c.de hiis l.di.Sed circa hoc q̄rit̄ pri
mo qḋ ſi aliqs mediāte iuſticia hoīeꝫ īter
ficit an efficit̄ irregularis Dic ꝙ ſic ſiue
tal̄is ſit prīcipal̄ officiał ſiue iudex ſiue ſit
aſſeſſor ſiue executor q mādato ſupioris
hoīeꝫ īterficit ſuſpēdendo ul̄ decapitan
do ul̄ mutilādo ſcḋm termīos nr̄os Ad hoc
c.prīceps & c.ſepe xxiii.q.ulti.Et idē ſi
ſit miles qui iuſticiā exeq̄t ut in.c.ſi quis
prīo li.di.Secūdo q̄rit̄ an ōs illi q īterue
niūt ī iudicio in cā crimīali ī q° agitat̄ cā
ſanguīs vꝫ mortis ul̄ mutilatōis menbro
rum ſint irregulares ſpe.in.d.§.iuxta.tꝫ
ꝙ ſic ſiue tal̄ ſit iudex ſiue aſſeſſor ut dic
tū eſt ſiue ſit aduocatus ſiue ꝓcurator ſi
ue teſtis ſiue notari⁹ dictator ſentēcie ul̄
ꝓmīgator ſiue ſit accuſator ut in.c.ſi qs
uiduā l.di.in.c.i.li.di.& facit tex.hic ſi
ue tl̄ēs ſint cl̄ici ſiue laici qa lꝫ laici ſunt ī
munes a cl̄pa non tñ ſunt īmunes ab irre

UVA. BHSC. IyR_273_2

gularitate ſꝫm io. an. hic Et q̄d dictuꝫ eſt
de dictacōe hoſti. intelligit ēt ſi nō dictat
ut iudex ſꝫ ut aſſeſſor uł iuriſꝑit⁹ Qua
liter cūꝙ eīꝫ dictet ſi inde ſeq̄tur ſentēcia
ſanguīs eſt irregularis licꝫ nō ipſe ſꝫ ali⁹
ꝓnunciet Idem ēt eſt dicendū ſi quis au
ctoritatē uł p̄ſentiā ſuā exhibꝫ purgacō
ni vulgari ut in c. ex litteris ī. de exceſſi.
p̄la. Tercio q̄riť an aduccatus uł ꝓcura
tor q interueniūt in cā ſanguīs efficiūť ir
regulares ſiue interueniūt ꝓ ꝑte actoris
ſiue ꝓ parte rei q̄dam dicūt ꝙ ſic q̄a non
diſtinguiť an intereuēiat ꝓ ꝑte actoris ſi
ue rei ꝑ. d. c. i. li. di. & ita vr uelle ſpe. in
ti de aducca. §. i. v̄. in cā & in. d. §. iuxta.
v̄. itē litigioſus & ꝑꝑ hoc dicebat hoſti.
in. c. i. de poſtu p̄la. ꝙ licꝫ quidā dicūt ēt
clericū poſſe defendeř accuſatū ar. c. nos
xiii. q. v. & in. c. inter alia s̄. de īmunita.
ecc̄l. i. Tn̄ tuci⁹ ē ꝙ abſtineat Quid eīꝫ ſi
ꝑꝑ ſuā impericiā ſuccūbit accuſat⁹ & mu
tileť. Itē quid ſi ꝑpter maliciā & ſuas ca
uillatōnes abſoluiť accuſatus & accuſator
paciať penā talionis certe ſine dubio. in
currit irregularitatē Vnde q̄a lingua de
facili labiť ꝑiculū eſt quibuſcūꝙ clericis
talib⁹ iudiciis intereſſe ſꝫ ſꝫ eū tłis. ſecu
rus & ſic tutus eſſet ſi nō poſſit ſibi aliq̄đ
imputari ad hoc c. ad aures s̄. de eta. &
q̄li ordi. & c. decetero & c. tua nos ī. de
hoīci. Remittit tn̄ ſe hoſti. ibi ad nota in
c. ad audienciā ī de hoīci. ubi ponit q̄ſtio
nē de cłico iuriſꝑito q frēꝫ ſuū crimiałr
accuſatū ſuo patrocinio defēdit ita ꝙ fu
it abſolut⁹ & accuſans decapitatus an ta
lis incurrit irregularitatem & arguit ꝙ
non cū ipſe non intenderet ad illius penā
ſed ad ipſius abſolucōꝫ principaliter Nā
ſi eccleſia extraneos reos defenditur ut
in dictis iuribus & facit. l. aditos C. de e
pi. & cleri. Et forci⁹ dicendū eſt ꝙ ipſe
frēꝫ ſuū defēdeř potuit Ad hoc. c. peti°
s̄. de iuriuř &. c. afferte mihi gladiū &. c
litteras de p̄ſumpti Imputet auteꝫ accu
ſator ſue malicie & duricie ſi penaꝫ talio
nis paſſus eſt ut in c. tua nos & c. poſtula
ſti ī. de homici. Potuit enim p̄cire ſibi
hoc euenire poſſe p̄terea non ſemper de
facto pena talionis inponiť accuſatori đ
fūcti Nā q̄nꝙ remittiť p̄ce uł p̄cio uł in
aliā penā cōmutať ut hētur in. l. q̄d ergo

§. pena grauior. ff. de hiis qui no infa. &
in l. & ſi ſeuerior C. eo. ti. Incontrariā au
tē ꝑteꝫ facit ſꝫm eū quia talis clericus ex
ercet rem ſibi illicitā & ꝓhibitā ut ē tex
hic & accuſatori p̄bet ꝓximā cāꝫ mortis
g° quicq̄d intendat irregularis eſt ut hic
ꝓbať Vnde cū ꝑꝑ exercitiū illius officii
ſibi ꝓhibiti ſit ſecutū homicidiū vř ſn̄ du
bio dicēduꝫ illum irregularē eſſe Ad hoc
c. ſi quis uidua ꝫ l. di. Nec obſtat ꝙ ēt ecc
leſia defendat reos ſanguīs q̄a illud non
facit taliter ꝙ ex defēſione ſeq̄tur mors
uł mutilacio Nec ēt obſtat cōiunctio ꝑſo
ne ꝑ. c. fi. s̄. de poſtu quia illud hꝫ locum
in ciuilibus Nec ēt obſtat ꝙ ꝑciť q̄nꝙ &
remittiť pena talionis quia il đ raro eue
nit un̄ nō ē ī ꝯſideracōe Ad hoc. l. nā ad
ea ff. de li̅. un̄ ibi hoſti. recitat ſuꝑ hoc ua
rias opy. & finaliter tꝫ hāc opinionē vꝫ
ꝙ non poſſet eſſe aduocat⁹ ēt ꝓ reo ideꝫ
ēt tenuit in ti. de obliga. ad ratōci in. §.
quid ſi quis obligat⁹ in v̄. quid de crimi
nalibus & in ti. de poſtu. §. ad quē ꝑtinꝫ
v̄. illud tn̄ & in ti. de homici. §. qua pena
& v̄. illud aūt certū eſt & ꝓ iſta opy. fa
cit quia ēt in ciuilibus ubi non poſſumus
unū iuuare q̄n alter ledať abſtinendū eſt
ut in. c. deniꝙ xiii. q. v. & forci⁹ g° idem
dꝫ dici in criminali Sed p̄dicta uera ſunt
ſꝫm ipſuꝫ hoſti. q̄n ex tłi aduocacōe ſeq̄ř
tur mors uł mutilacio mēbri ut s̄. als ſe
cus Sicud enim ex facto naſciť irregula
ritas ita ſine facto oriri non pōt Vnđ ſi
ex facto uł uerbo aduocati mors non eſt
ſecuta nō oriť irregularis Sꝫ quia ad iſtā
opy. & ad iura allata ꝓ ea poſſet felici
ter r̄ńderi Ideo danť ſꝫm hoſti. ſeu ponū
tur q̄tuor cautele ut aduocat⁹ nō incidat
in irregularitatē Prima eſt ſꝫ eū ꝙ quā
tumcūꝙ pōt fingat cōminādo accuſatori
ad retrahendū eum dicendo ſe uelle reuꝫ
defēdere hoc tn̄ officiū non aſſumat q̄đ
ſi fecerit ꝑꝑ ſolā aſſumpcōꝫ officii nō ef
ficiatur irregularis Secunda cautela eſt
ꝙ ſi nullo modo vult abſtinere a patroci
nio rei omnibus modis quibus pōt labo
ret ut accuſator deſiſtat ante inſcripcōm
quod pōt ut ī c. licet ī de accuſa. Tercia
eſt ut cum primū uenit corā iudice ꝓteſ
tetur ꝙ nō intendat ad penā accuſatoris
ſed ſolum ad defenſionem accuſati vnđ ſi

UVA. BHSC. IyR_273_2

detur libellus ſine inſcripcōe non petat ĩ
ſcribi poſſet tñ forte excipe ſe nō teneri
tli libello rñderꝫ ꝑterea ſi iudex hoc ſup
pleat ex officio pōt dicere ꝙ de eo ſe nō
intromittit Et ꝯſulit hoſti. talē ꝓteſtacō
nem pluries repeti & nl̄ poſtea fieri uel
dici ꝑ quod uideatꝫ ab ea recederꝫ Ad hᵒ
quod nota in. c. cū M. ꝯ. de ꝯſtitu. & qđ
nota in. c. ꝓ. regris de appł. Vnđ nō ar
guat calumniā accuſatoris ubi pōt abſti
nere ſalua defenſione accuſati Si enim ob
ſeruat hoc cū non uideatꝫ directe intēderꝫ
in mortem accuſatoris lꝫ indirecte ad hᵒ
tendat tñ tutꝰ erit ab irregularitate ab
hoc c. ii. de homici. in vi. ul̄ ſaltem erit ca
ſus de facili diſpenſabilis unde ſi poſtea
abſoluatꝫ reus quia accuſator nl̄ ꝓbauit
ul̄ ꝓbauit ꝑ falſos teſtes uꝫ tūc pociꝰ đ
ſua culpa dānari ꝗ ex facto aduocati ipſi
us rei Quarta eſt cū reus abſoluitꝫ aduo
catus laboret toto poſſe penā ſanguinis
inponendā accuſatori cōmutari in aliam
penā nō corporalē puta in penā pecunia
riā ul̄ in exiliū ul̄ in carcerē ul̄ ſi leꝫ Et ſi
poſſet a principio ſibi ſuꝑ hoc cauerꝫ ꝑ iu
dicē & clientulū bonū ēet etiā ſi frāgere
tur ſibi cautō In dubio aūt dicit hoſtien. ꝑ
hoc eſſe relinquēdū cōſtientie ipſiꝰ aduo
cati ar. c. peticō ĩ. de homici. Sed oīa cō
ſilia iſto ordine ſuccenſo corā eodem iudi
ce intentari qñ primū ſcđm ul̄ terciū nō
ſufficeret Quarto ꝗritꝫ quid ſit dicēdū de
iudice officiali uel milite qui talia ſuſcipi
unt officia non tñ ſunt ea executi Quidā
dixerꝫt ꝙ tales non ꝓhiberentꝫ a ſuſcepci
one ordinū Aliq ꝯtrariū dixerꝫt dicētes
eos eſſe irregulares ꝑꝑ ꝓpoſitum & uo
luntatē quā habuerꝫt circa exercēdā cāꝫ
ſanguinis Et hāc opy. uꝫ ſequi ſpe. in. d.
§. iuxta ꝟ. ſed quid de iudice & quod dꝫ
in caſu ſeptīo Sed aduerte quia prīa opi
nio uerior uꝫ de iure Sola enim uolūtas
cōmittendi homicidiū ul̄ mutilādi nō ſuf
ficit ad incurrēdū irꝫgularitatē niſi actua
liter quis occidat ul̄ mutilet ul̄ dat cauſā
homicidio ſeu mutilacōi Ad id qđ habetꝫ
in. c. ſicud dignū ĩ. de hoīci. Nā quēmad
modū ex facto oritꝫ ita ſine facto ꝛ ſic ſo
la uolūtas naſci non pōt Vñ lꝫ iudex ul̄
officialis ſuſcipit officiū aīo illud exeqñ
di & ſic interficiendi ul̄ mutilandi niſi cñ

25

ſit ſecuta actualis execucio ꝑꝑ ſolū ꝓpo
ſitū & uolūtatē non incurrūt irregulari
tatem & ita uꝫ uelle hoſti. in. d. c. ſignifi
caſti. ii. ĩ. de homici. & illud tenendū uꝫ
Poſſet aſſignari alia rō quia officialis ad
hoc principaliter nō accedit lꝫ in ſeqlaꝫ
hoc euenire poſſit Queritꝫ qnto pone ꝙ
clericus in cā ſanguinis aliqđ ſcripſit pu
ta circa recepcōꝫ teſtiū ſꝫ non in forꝫa au
tētica an ſit irregularis inno. hic cōcludit
ꝙ non Idem ēt dicit inno. ꝙ ſi ſcriberꝫtur
autentice dūmō ſanguīs ſña non ſeqꝫt ex
illa ſcriptura Sola enim ſcriptura nl̄lo ca
ſu cōſtruit ſcribentē irꝫgularē ꝫm inno. ꝛ
doc. hic Sꝫ ſi ex tli ſcriptura ſeqꝫt mors
ul̄ mutilacio menbri ꝗlitercūqꝫ ſcribat ul̄
dictet efficitꝫ irregularis & ita ſequitꝫ io.
an. hic & do. pe Sexto ꝗritꝫ pone ꝙ aliqs
dñs ul̄ princeps recepit aliquā litteram
in qua cōtinebatꝫ ꝙ ipſe deberet capē &
ſuſpendere quendā publicū & in ſignem
latronem qui morabatꝫ in tali hoſpicio q
dñs dedit ſuo clerico ut illā aperiret &
ſibi legeret quod fecit ꝑꝑ quod ille latᵒ
fuit captus & deinde ſuſpenſus an talis
clericus ſit irregularis Conclude ꝙ ſic ſe
cundū io. an. hic & ita rꝫfert fuiſſe reſpō
ſum ꝑ papā clementē ꝗrtū quia ex lectu
ra clerici hoīcidiū fuit ſecutū Nec ꝓdeſt
ſi dicat ſe ignoraſſe tenorem littere nam
debebat eam ſibi prius legerꝫ ul̄ qñ ꝑue
nit ad ꝑticlaꝫ littere in qua cōtinebatur
captura & ſuſpenſio debebat ſubſiſtere
& ipſam dño reddere quia legere litterā
talem ad eius non ꝑtinebat officiū ar. eo
rum que habentꝫ in. c. ſicud dignū ĩ. đ ho
mici. & in. c. clericis ꝯ. eo. ꝛ ita tenuit do
pe. hic Septīo ꝗritꝫ pone ꝙ aliqs miles
fuit in bello nec ꝑ eū ſtetit qn occideret
an iſte talis erit irregularis Dicas ꝙ ſic
ꝫm ſpe. in. d. §. iuxta ꝟ. quid de iudice in
tellige ſi ꝑcuſſit ſecus ſi talis nō ꝑcuſſiſſet
nec ad hoc operā dediſſet Octauo queri
tur an exercens artē cirugie ſit irregula
ris Conclude ꝙ ſic ſi ꝑ eiꝰ impericiā aut
negligēciā mors fuit ſecuta puta ex inci
ſione quā fecit ul̄ ex potacōe quaꝫ dedit
infirmo Ad hoc tex. in. c. tua nos §. i. de
homici ſecus ſi adhibuit oēꝫ diligenciam
quam debuit quia tunc non efficitꝫ irꝫgu
laris & idem eſt in tonſore fleubotoman

UVA. BHSC. IyR_273_2

te & in aliis ſil̃ibus pſonis & ita tȝ ſpe. ĩ
d. §. iuxta v. ſi exercens & v. facto in fi.
Aduerte tñ ꝙ laicus exercẽs artem ciru
gie non ꝓhibet̃ a ꝓmocõe licȝ ſubſit ꝑicu
lũ quod de facili in officio ſuo errare po
ſſit quod ꝓcedit ẽt ſi multi ſub eius cura
mortui ſunt niſi ꝑiert̃ ꝑꝑ eius negligẽciã
uł impericiã Clericis vo hoc officiũ eſt ĩ
terdictum intantũ ꝙ ſi moniti ceſſare no
luerint deponendi ſunt quãuis ex hoc ſo
lo non ſunt irregulares Si tñ ſub eoꝝ cu
ra aliqui mortui ſunt ẽt abſqȝ eoꝝ culpa
dicit inno. eos ẽe irregulares ꝑ tex. hic
& in. d. c. tua nos Clerici eĩȝ debẽt ẽe me
dici aĩaꝝ nõ corpoꝝ ut in. c. cũ ſit de eta
& q̃li. ordi. & dictũ eſt s̃. in notabilibus
Et aduerte ſ̃ȝ doc. in. d. c. tua quia mors
infirmi in dubio poti⁹ p̃ſumit̃ eueniſſe cł
pa ipſius infirmi q̃ medici negligẽcia uel
inpicia Ad hoc c. de occidẽdis xxiii. q. v
Scias tñ ꝙ plura debẽt cõcurrere ad h⁰
ꝙ mors infirmi non inputet̃ medico Pri
mo eĩȝ reqrit̃ ꝙ t̃le officiũ ſeu exercitiũ
ſibi cõueniat Vnde debȝ eſſe laic⁹ nõ au
tẽ clericus quia clericis interdictũ eſt ta
le officiũ ut s̃. dictũ eſt Secũdo requirit̃
ꝙ ſit peritun ał̃s tenet̃ de inpicia & ideȝ
dicendũ eſt in doctorib⁹ quia ſi dãt conſi
lia ꝑ inpericiã ꝓpter que fert̃ ſentẽcia ĩ
iuſta tenent̃ ad hoc ſatiſfacere ut nota in
d. c. tua & in. l. illicitas §. ſicuti ff. de offi
p̃ſi & ĩ. l. idẽ iuris §. i. ff. ad le. acq. & eſt
tex. inſti. de obliga. que exqua de li. §. i.
& facit regula nõ eſt ſine culpa in vi. z ui
de dicta ĩ. c. cũ marthe. de celebra. miſſa
Tercio requirit̃ ꝙ medic⁹ ſit diligẽs cir
ca curã infirmi Quarto ꝙ informat eg⁰
tũ de hiis que ſũt cõtraria egritudini nã
cĩbus hiis ſeruatis euent⁹ mortis nõ im
putat̃ medico ſ̃m do. nico. in. d. c. tua ubi
etiã inno. nota dicit ꝙ ſi medicus eſt ꝑit⁹
& non fuit in aliq̃ culpa non ſibi imputa
ret̃ mors cõtingẽs etiaȝ in foro aĩe Naȝ
hoc officiũ medicãdi pſonis quib⁹ non ẽ
ꝓhibitũ ẽ laudabile z honorabile Iuxta
dcm̃ Salomonis Honora medicũ qm̃ ꝑꝑ
neceſſitatẽ illũ creauit altiſſim⁹ Si vo me
dic⁹ repitur ĩ aliq̃ culpa ꝑꝑ mortẽ infir
mi ſine dubio efficit̃ irregularis puta dã
eo medicinã non bonaȝ uł non bonis aro
matibus cõditam ſeu conpoſitã uel diſſe
rendo liberacõȝ cauſa meioris lucri ymo
plus tene menti ſ̃ȝ doc. in. d. c. tua nos ꝙ
ſi medicus dubitaret an medicina eſſet ꝓ
ficua infirmo uł non quod in dubio debȝ
pocius abſtinere & infirmũ deo curãdũ
relinquere q̃ ipſum incerte medicine pe
riculo cõmẽdare Et ꝑõt eſſe rõ quia oĩs
medicĩa venenoſa eſt ut in. l. q uenenũ. ff
de vbo. ſig. & uide bal. in. d. l. illicitas §.
ſicuti ff. de offi. p̃ſi & in. l. ſi ab hoſtibus
§. i. ff. ſo. ma. An aũt medic⁹ teneat̃ cura
re pauperem infirmũ ſuis expenſis ui̇d
per doc. in. d. c. quãto ĩ. de ſen. exco. &
per ſpe. in ti. d ſalariis §. fi. v. ex p̃miſſis
& ꝑ bar. in. l. añpnit C. de ꝓfeſſo. z me
di. li. xi. & glo. nota in. c. ꝓuidendũ lxxx
iii. di. Vide etiã ad p̃dicta tex. ſin. in. l. ſi
medicus ff. de uari. & extraordi. cogni.
Vbi dr̃ ꝙ ꝓmiſſio facta medico durãte ĩ
firmitate non ualȝ quia vr̃ hoc feciſſe ti
more mortis euitãde & iõ dat̃ iudicis of
ficiũ ad reſcindendã uendicõȝ ſeu ſolucio
nem factã medico durãte infirmitate &
ſic cõcludendũ notabiliter ꝙ ſi dat̃ aliq̃d
medico ultra debitũ durãte infirmitate
illud non vr̃ datũ ex mera liberalitate ſȝ
potius ex uolũtate liberandi & ſic videt̃
poſſe repeti Etiã in utroqȝ foro Et idem
eſſet dicendũ in doctoribus qui aliquan
do durante lite ficiũt magnas exactiões
q̃a vr̃ poſſe r̃peti illud q̃d eis ultra debi
tum dat̃ ꝑ p̃dicta q̃d tene menti Et adde
p̃dictis ſ̃m inno. in. c. tua nos quia licȝ in
firmus non obediat medico tñ non incur
rit peccatũ inobediencie q̃a non eſt ſuus
p̃latus Aduerte tñ ſ̃m doc. ibi quia non
debȝ infirmus aliq̃d aſſumere q̃d vi ſi ſibi
induceret mortem q̃a min⁹ lȝ ɔtra ſeipſũ
facere q̃ ɔtra alios ad hoc tex. in. c. ſi nõ
licȝ xxiii. q. v. & facit. l. p̃ſes C. de ſuitu.
Nemo eĩȝ eſt dñs menbroꝝ ſuoꝝ ut l. li
ber homo ff. ad leg. acq̃l. Vñ pro t̃li nõ
eſſet orandũ quia morit̃ in peccato mor
tali & ẽt non eſſet tradend⁹ eccleſiaſtice
ſepulture ut in. c. placuit xiiii. q. v. Nono
querit̃ quid ſi aliq̃s uidens aliquem infir
mũ nec poſſe euader̃ nec mori uides ipſũ
pati maximã penã reuoluit eũ ĩ aliud la
tus ut eo citi⁹ moriat̃ an efficiat̃ irregu
laris ſi ex hoc mors ſit ſecuta puta ſi ex
hac reuolucõe p̃cluderet̃ uia anhelit⁹ uł

UVA. BHSC. IyR_273_2

ex uiolēcia motꝰ rūpit̄ apoſtema Dicas
ꝙ ſic ſi uero talis cic u non moreret̄ nō
efficeret̄ irregularis lꝫ aīs penitere de
beat de peccato & ita tenet ſpe. in.d. §.
iuxta v̄. quid ſi aliquis infirmꝰ ſubdit tn̄
ibi ſpe. ꝙ ſi de eis & ſiīibus caſibus dubi
taret̄ vꝫ an mors fuīt inde ſecuta uł non
& talis deberet aperire cōſcienciā ſuam
alicui prudenti & docto uiro & in dubio
deberet eligere tutiorem uiam quod te
ne menti Decimo querit̄ pone ꝙ aliquis
trabat gladiū telū uel ſagittaꝫ uel haſtaꝫ
infixam in corpus uel ī caput alicuiꝰ pp
quod uulneratus citiꝰ obiit an efficiatur
irregularis dic ꝙ ſic ar. l. cīpa & .l. quod
quis ff. de re. iur̄ & facit. d. c. tua nos &
ita ſequūt̄ doc. Vndecio querit̄ cuſtos in
firmi dedit ei ad cōmedendū uł ad bibē
dum aliqd inperite cōtra cōſiliuꝫ medico
rum & comuneꝫ cōſuetudinē pp quod in
firmus mortuus eſt an talis erit irr̄gula
ris dic ꝙ ſic ſi ꝓpter inpiciaꝫ craſſam aut
ſupinam ignoranciā uł negligenciā id fe
cerit & mors inde fuerit ſecuta Secus ſi
fecerit bona fide nec fuīt ī lata cīpa uel
neglīgēcia q̄ q̄i dolꝰ ē ut. l. 1. § 1. ff. ſi mēſ
fal. modi. dixe. & p bar. ī. l. q̄d nerua ff.
de poſi. & nota. in. c. is §. cōmoda Sed ſi
talis bꝫ ſcrupulū cōſciencie dꝫ currere ad
cōſiliū ſapientis Si aūt lata fuīt culpa &
certū ſit ꝙ mors inde eueniret cōtrabit̄
irregularitas Si uero non ſit certū ſed ꝓ
babiliter dubitat̄ ſꝫm iudiciū medicoruꝫ
tunc abſtinendū eſt ab officō & ꝓmocōe
aīs ſecus & hoc tꝫ ſpe. in d. §. iuxta v̄. ſi ſi
militer Duodecio q̄rit̄ quid ſi aliqs adeo
ſe artauerit in uictu ut non potuit uiuer̄
an dicat̄ irregularis hoc quodāmō nō bꝫ
effectum quo ad ordines ſed quo ad pec
catum ſolū Sꝫ ut hēat aliqueꝫ effectū po
ne ꝙ adeo ſe artauerit ī uictu ꝙ aliquod
menbꝝ ſibi debilitatuꝫ ē pp q̄d opotuit
illud incidere uł illud mutilare an dicat̄
irregularis Et primo vr̄ dicēduꝫ ꝙ non
quia iſte nō interficit nec mutilauit ſꝫ tm̄
ſe debilitauit gͦ ex hoc capite nō efficit̄
irregularis Aliqui tn̄ in. d. c. ad audien
ciā ī. de de homici. tenuerūt ꝯtrarium ꝙ
iſte talis vr̄ ſuiipſiꝰ hoīcida ar. eiꝰ quod
hētur in cle. exiui. in §. nec quiſq̄ de v̄bo
ſig. cū ipſe dedit cāꝫ ꝓximam mutilaciōi

ymo plus vr̄ dicendū ꝙ talis incidit ī du
plicem irregularitatem Vna eſt pp muti
lacōꝫ Alia eſt pp deformitateꝫ corporis
ſi gͦ ille qui mutilauit menbrū alicuiꝰ ef
ficit̄ irregularis ut in. d. cle. 1. de hoīci.
& forcius dicēduꝫ eſt ſi ſibi mutilet quia
ex ordine caritatis qs tenet̄ magis dili
gere ſe ipſuꝫ quā ꝓximū Ad hoc. l. p̄ſes
C. de ſuitu & aqua. & quod nota in cle.
1. de iuſiur̄. & lxxxvi. di. non ſatis & xxi
ii. q. v. ſi non licꝫ & hoc vr̄ eſſe de mente
lando in. d. cle. 1. Deciotercio q̄ritur pōe
ꝙ aliquis ꝯmiſit homicidiū p̄ter ſuam uo
lūtatem caſu fortuito an efficiat̄ irregu
laris ut quia dabat operā rei licite & ad
hibuit oēꝫ diligenciā quā potuit & tunc
non incidit in irregularitatē Ad hoc. c.
hii qui & c. ſi duo l. di. & in. c. dilectus ī.
de hoīci q̄d ꝓcedit ſꝫm glo. c. ex litteris
ī. eo. ti. niſi ſcādalū timeretur puta quia
forte puer caū interemptꝰ eſſ; q̄d magno
genere & ſcādalū faciūt parentes ſi tał
interficiēs celebraret tunc eīꝫ pp ſcāda
lum euitandū deberet talis ſacerdos diui
nis ceſſare lꝫ dediſſꝫ operā rei licite ſecꝰ
ſi ſubeſſet infamia tātum quia tūc ſuffice
ret purgacio Quidā tn̄ dicūt ꝙ ēt ſi ſub
eſſet ſcādalū ſufficeret purgacio ſꝫ hoſti.
in d. c. ex litteris tꝫ primā opy. vꝫ ꝙ ali
ud ſit qn̄ ſubeſſet ſcādalū & aliud qn̄ ſub
eſſet infamia Conclude tn̄ ſꝫm io. ao. ī. d.
c. ex litteris quē ſequit̄ ibi do. nico. ꝙ ſi
purgacio facit ceſſare ſcādalū & tūc ſuf
ficit purgacio ēt ubi ſcādalum ſubeſſꝫ ał
non quia nī agendū eſt cū ſcādalo ut in. c
nihil §. q̄d p̄ſcrip. ymo ſi ſacerdos nō poſſꝫ
eſſe ſine ſcādalo in ſua parrochia dꝫ epiſ
copus eū ꝑmutare ēt inuitū rōne ſcādali
de quo p inno. in. c. ueniens §. de renūti.
Aut dabat opaꝫ rei illicite uł nō adhibu
it diligēciam quā potuit & tunc incidit ī
irregularitatē ut eſt tex in. d. c. ad audiē
ciā de homici. & in. c. p̄ſbiteroꝝ & in. c.
cōtinebat̄ & c. iohānes & c. fi. eo. ti. De
cimoq̄rto q̄ritur pone ꝙ aliquis nō ualēs
mortem aliter euitare interficit ſuū īua
ſorem an incurrat irregularitateꝫ Dicas
ꝙ lꝫ olim fuerūt opiniones de quibus ī
c. ſicud dignū in glo. magna ī. de homici.
& l. di. de hiis hodie tn̄ eſt determīatum
ꝙ non ut eſt tex. in. d. cle. 1. de homici. &

UVA. BHSC. IyR_273_2

p̄dicta hn̄t locum etiam ſi ex ꝓpoſito ui
brando gladiū uł ꝓiciendo telum interfi
cit inuaſorem ſuum & ita tenꝫ glo. fi. ī. d
cle. i. & nota in. l. i. C. unde ui. & in. l. ut
uim ff. de iuſt. & iure Decīoq̄nto q̄rit̄ po
ne ꝙ aliquis poterat fugere & ſic euade
re & non fugit ſꝫ inuaſorem interficit ſe
defendendo an ſit irregularis glo. in. d.
cle. i. in uerbo non ualens vr̄ tenet̄ ꝙ ſic
quia debuit fugere poſtq̄ potuit & ideꝫ
etiā tenuit glo. in. c. ſuſcepimus ī. de hoī
ci. Alii uero in. d. cle. i. tenuerūt cōtrari
um dicentes ꝙ dicte glo. dn̄t intłligi qn̄
potuit ſe reddere ſecuꝝ puta claudendo
hoſtia domus & ſic ſe includēdo uł aliter
ſe tueri ałs dicūt ipſum non eſſe irregula
rem lꝫ potuerit fugere quia fugiēdo po
tuit cader̄ & ſic in terrā ꝓſterni & poſſꝫ
ꝑ aggreſſorē interfici unde qs non tene
bitur tāto & tali ꝑiculo ſe exponer̄ per
tex. l. ii. §. pn̄t. ff. ſi qs cau z c. accedens
ut lit̄ non cont̄ Pro quo facit qa q̄litas
loci & temporis non patit̄ pleni⁹ delibe
randi cōſiliū ut in. l. i. ff. de exerci. & in. l
i. §. merito ff de depoſi. Et p̄dicta maxīe
uēdicant ſibi locū ꝯſiderata q̄litate ꝑſōe
quoniaꝫ fuga aliquib⁹ ꝑſonis eſt uitupe
ſa ut in. l. an eandē ff. ex qui. cau. ma. ubi
eq̄parat̄ nłło recedeꝛ̄ poſſe z cū uerecū
dia & d̄decore poſſe r̄cedere Pro quo ēt
facit. l. nepos ꝓculo ff. de v̄bo ſig. Vbi
ea dicimur poſſe facere que ſalua honeſ
tate poſſum⁹ Ad h° ēt facit quia equipa
tur cōſuacio ꝑſone & fame ut inſti. de ſu
ſpec. tuto. §. ſuſpectus & in. l. iulianus. ff
ſi quis omiſſa cauſ teſta. & . l. iſti quidem
ff. qd̄ metus cauſ z. l. ii. §. ſeruius ſulpici
us ff. de origi. iur̄ & uide ad p̄dicta per
doc. in. l. i. C. un̄ ui ubi in laico vr̄ bal. in
diſtīcte tenere ꝙ nō teneat̄ fugere qa cū
laico fugere ſit opprobrioſum & īiurio
pōt libere obſiſtere ut ſe liberet a tłi in
iuria Ad hoc ēt faciūt nota ī. l. ut uim. ff
de iuſti. & iur̄ Sed aduerte quia in h° vr̄
ſic diſtinguendū ſꝫ doc. ī d. c. ad audiēciā
ītd̄ hoī. ꝙ aut loq̄mur r̄ſpectu pene l. cor
neł. d̄ ſicca. & tūc ꝓcedit glo. ī. d. cle. i. z
in. d. c. ſuſcepim⁹ Aut reſpectu irregula
ritatis & tūc dꝫ poti⁹ fugere q̄ īterfice
re qn̄ pōt ſe reddere ſecuꝝ ar. d. c. ſuſce
pimus & hoc idem vr̄ ſentire io. de ymo.

in. d. cle. i. Decīoſexto q̄rit̄ q̄liter probe
tur ꝙ quis interfecerit ob defenſionem
neceſſariā ita ꝙ aliter nō poterat euade
re glo. in. d. cle. i. dicit ꝙ in foro peniten
cie credit̄ huic aſſerenti ꝑ. c. ſignificaſti
ii. ī. de hoīci. & facit c. tua ī. de ſpon. In
foro aūt cōtencioſo non credit̄ ſibi ſꝫ erit
neceſſe ꝓbare ꝑ circūſtancias puta quia
erat ī loco ita arto ꝙ nō poterat delibe
rare aliter niſi occidendo uł mutilādo ſu
um inuaſorem qd̄ ēt tenet ʒenʒe. in d. cle
i. ubi dicit hoc pendere ex arbitrio iudi
cantis ſicud dicimus in illo qui cōtractat
rem alteri⁹ dicēs dn̄ꝫ ꝑmiſſiꝝ q̄a nō ſta
tur ei⁹ aſſercioni niſi illud ꝓbet ex v̄iſi
bus cōiecturis ut inſti. de obliga. q̄ ex q̄.
de li. §. placuit & in. l. inter ōs §. recte ff.
de fur. Quidā tn̄ dicūt ꝙ oīno ſtat̄ ei⁹ iu
ramento ꝑ d. c. ſignificaſti. & in. c. ſi uero
de ſen. ex. quod ueꝝ intłligit ʒenʒe. ī. d.
cle. i. ubi nō ageret de p̄iudicio alterius
ałs ſecus eſſet & idem ſequit̄ ymo. z faci
unt nota in. l. nemo carcerē C. de exactō
tribu. li. x. & qd̄ nota ꝑ moder. inſti. de
acti. circa principiū in. §. fugitio an poſſ
it ꝓpria auctoritate capi Decīoſeptimo
q̄ritur pone ꝙ aliqs credēs mortē euad
re fugiendo incipit fugere & cū eſſet de
nocte ſciens aliquem ꝑiculoſum locū ꝑꝑ
ſciſſuras uł apturas terre uł ꝑ aliquē pu
teum ſeu foueam ſciens uiaꝫ tn̄ imagīat⁹
eſt inſequens eum caderet in p̄cipitium
& moreret̄ & tn̄ fugit ꝑ illā uiaꝫ & inſe
quens eū cecidit in puteū uel aliter ī p̄ci
pitiū & mortu⁹ eſt An fugiens ē irregu
laris & vr̄ d̄d̄m ꝙ nō q̄a ille nō īterfecit
nec mutilauit ſꝫ tātuꝫ paſſus ē ſed ipſe ꝑ
ſequens ſeipſum interfecit Conclude tn̄
ſꝫm doc. in. d. c. ad audienciā ꝙ ſi quis po
tuerit ꝑ aliā uiā fugere ſed hn̄s aīmū de
prauatum & intēcōꝫ corruptaꝫ ꝙ ille ca
dendo moreret̄ z fugit ꝑ illā uiaꝫ ꝑiculo
ſam ꝙ ex hoc ſit irregularis maxīe ſi fa
cilius poterit ꝑ aliā uiā euader̄ potuit z
iſte vr̄ dediſſe cāꝫ hoīcidio un̄ ꝑꝑ animū
ad mortem hoīs z q̄a dedit cauſam homi
cidio efficit̄ irregularis ſecus ſi non pote
rit ꝑ aliā uiam fugere z maxīe ſi ueniēs
ad locū ꝑiculoſum dixit ꝑſequenti eū ut
caueret ne caderet Decīooctauo querit̄
pone ꝙ aliquis inuaderet patrem meuꝫ

UVA. BHSC. IyR_273_2

non poſſunt aliter euadere niſi illi p̄ſtem
auxilium & eos defendā an ſi defendēdo
mutilo uł interficio aggreſſorez efficiar
irregularis & vr̄ dicendū ꝙ non p. c. dile
cto de ſen. excō. ī vi ubi dr̄ ꝙ lz unicuiqꝫ
ēt uicino ꝓpulſare iniuriā īferendā Vn̄
ꝓpter vbuz uniuerſale unicuiqꝫ vr̄ ꝙ h°
ſit licitū tam laico q̄ clerico Ad idez etiā
facit ꝙ nota inno. in. c. ſi vo de ſen. exco
ubi dicit ꝙ in caſibus p̄dictis ꝑcuciēs clı
cū non eſt excōicatus Incōtrariū facit x
xiii. q. vii. c. rep̄henſibił & vii. q. i. ſciſci
taris & ꝙ ibi nota & finaliter conclude
ſm doc. ꝙ lz hoc videat̄ ꝑmiſſum q̄tū ad
aliā penam fori cōtencioſi ut in. d. c. dile
cto & xxiii. q. iii. in ſumma & in. c. forti
tudo & in. c. inferenda & ut plene hētur
per bal. in r̄peti. d. l. i. C. unde ui. Tn̄ q̄
tum ad irregularitatez ſecus eſt quia qs
occidendo defendēdo nō aliter euitat ir
regularitatem niſi qn̄ aliter mortē ꝓpri
am euitare non poterat & hoc tz glo. pe
nit. in. d. cle. i. Et idē tenet lap⁹ ibi z fa
cit tex. ibi dū dīc īterficit īuaſorē ſuū Et
vr̄ inferri ex illo tex. ꝙ ſecus ſi occiderit
occiſorem alterius lz fuit ſibi fili⁹ uł cō
iunct⁹ facit. c. nōne de p̄ſup. & c. apoſto
lica s̄. de hiis que fi. a p̄la. Nec obſtāt iu
ra s̄. in cōtrariū ałlata quia loqunt̄ in ca
ſibus in quibus ad penā requirit̄ dol⁹ uł
culpa ſed irregularitas incurrit̄ etiā ſine
dolo uel culpa ut s̄. ptz Et ſilimō pōt reſ
ponderi ad dictum inno. Quia ad hoc ut
per ꝑcuſſionē clerici quis incurrat excōi
cacionem requirit̄ ꝙ diabolica ꝑſuaſiōe
hoc faciat ut in. c. ſi quis ſuadente xvii.
q. iiii. quod nō eſt in caſibus p̄dictis. Idē
etiā tenent do. floren. ymo. & do. nico. ī
d. c. ii. de uita & ho. cleri. Aduerte tn̄ ꝙ
aliqui in. d. cle. i. dicūt ꝙ ꝓdicta nō hn̄t
locū in marito & vxore qui cēſent̄ una z
eadem caro ut in. c. martin⁹ de cogn̄. ſpi
ritua. & xxvii. q. v. c. i. cū ſilibus Sed h°
cōiter reꝓbat̄ a doc. quia quo ad genera
cōz ꝓlis & ad alia bona mr̄onii cenſeāt̄
una & eadem caro tn̄ ſecus eſt q° ad alia
Pro quo facit ꝙ ałs dr̄ in filio q cēſetur
eadē ꝑſona cū pr̄e quo ad acq̄ſicionē nt ī
l. cū dr̄ ff. de vbo. obliga. & in. l. placet
ff. de acq̄re hr̄di. z ēt quo ad aliq̄ alia ut
hētur xxv. q. iiii. §. hac auctoritate z fa

cit. l. fi. C. de inſtitu & ſubſtitu. nō tn̄ q°
adoīa Sz ɔtra p̄dictā cōmunē doc. ɔclu
ſionē faciūt quia ſi potuit hoīz defēdere
& a morte liberare & nō liberauit vr̄ ir
regularis tanq̄ homicida quia qui poteſt
hominez liberare & non liberat vr̄ eum
occider̄ ut in c. ſic dignū v. illi vo ī. hoīci
& c. quanto ī. de ſen. excō. & i c. dilecto.
eo. ti. in vi. & ī l. necar̄ ff. d̄ libr̄. agnoſcē.
cū ſy. g° vr̄. talis eſſe ī maxía ꝑplexitate
q̄a ſi pr̄ez filiū uel alium nō ualentez ałr
euadere liberat interficiendo efficiat̄ ir
r̄głaris z ſi id nō facit cū poſſit liberare
& nō liberat eodē mō efficit̄ ir̄głaris ꝑ
ſupra dicta qđ eé non dz. Ideo forte dici
peſſz ꝙ h° caſu qn̄ nō poſſit aliter q̄ occi
dēdo nō efficit̄ ir̄głaris ſi n̄ liberat ſec⁹
ſi aliter q̄ occidendo poſſet liberar̄ puta
clamando & in mediū ſe opponēdo uł ca
piēdo aggreſſorē uł quid ſilē Et ſic miti⁹
agit̄ in prīo caſu q̄ in h° ſecūdo quia ī h°
prīo caū nō liberādo ne occidat nō effici
tur irregularis in ſecūdo ſic Et rō eſſe po
teſt q̄a facilius clamor & alia ſiłia conce
dunt̄ q̄ interfectio Vel poſſes dicer̄ ꝙ ſi
occidēdo dcās ꝑſonas liberauit quas ałs
niſi occidēdo liberare non poſſet ꝙ ſit ir
regularis quo ad ordines ſuſcipiēdos ſz
q° ad ſuſceptos licite miſtrare pōt ar. eo
rū q̄ habēt in. c. ii. & in. c. ſicud dignū. ī.
de hoīci. & facit glo. in. d. cle. i. eo. ti. Co
gita tn̄ ſuꝑ hoc ar. vr̄ młtū dubitabile cū
multa iura pn̄t ałlari ꝓ ꝑte ɔtraria max
ime in ꝑſonis ɔiūctis Decimonono q̄rit̄ an
beat⁹ petrus q ꝓ defēſione iheſu xp̄i ab
ſcidit auriculam ſuo pontificis ut hēt̄ lu
ce xxii. c. & in. c. ſi petrus xxiii. q. i. inci
derit in irregularitatem & vr̄ dicēdū ꝙ
ſic ꝑ ea q̄ dicta ſunt in p̄cedenti queſtiōe
āte q̄a hoc nō fecit auctoritate ſuꝑioris
ad h° c. ille xxiii. q. iiii. ſpe. vo ī. diti. de
lega. § iuxta v. nūq̄d g° beat⁹ petrus tz
ꝙ n̄ Et ē rō ſz eū q̄a tūc nō erat ꝓhibitū
clericis arma ſumere nec irregularitas e
rat inducta quia fuit inducta a iure poſi
tīo Sz an hoc ultimū ſit v̄m uide s̄. in ter
cia ꝑte prīcipali Vigeſimo q̄rit̄ q̄daz po
terat euitare mortē nō occidendo ſz mu
tilacōz menbri nō poterat euitare niſi oc
cidendo uel mutilando inuaſorez an occi
dendo uel mutilando ſit ir̄gularis & vr̄

UVA. BHSC. IyR_273_2

dicendum ꝙ non ar. eius qđ habetur ī. l.
vulgaris ff. de fur. canonizata đ peni. di.
i. ubi dr̄ ꝙ q aurē hoīs tetigit totū cor
pus tetigiſſe vr̄ & facit ad hoc qđ nota
in. c. auditis ē. de ꝑſcrip. & qđ nota ī. l.
iii. ff. de acqrē. poſ. In ꝯtrariū facit qa
defēſio dꝫ eſſe ordīata ita ꝙ nō tēdat ad
uindictā nec dꝫ exedeř moderacōꝫ īclpa
te tute ut ī. l. i. C. ūde ui. & nota in. c. ſig
nificaſti ii. ī. de hoīci. & iō dr̄ Exodi. xx
i. c. ꝙ mors ꝓ morte z ocul9 ꝓ oculo da
ri dꝫ. Lap9 ṽo ī d. cle. i. arguit ꝓ & ꝯtra
& finaliter vr̄ cōcludere ꝙ iſte tal̄ ſit ir
regularis ſed ꝯtraria opy. vr̄ uerior ſm
doc. qa mutilacio z occiſio equiꝑant̄ quā
tū ad incurrendā irregularitē ut hētur i
d. cle. i. g° eodē mō videnť equiꝑari quo
ad eā euitādaꝫ & hoc vr̄ tenere do. florē
in. d. cle. i. Pro quo facit c. fi. de hoīci. in
vi. & maxīe hoc ꝓcedit ſi hoc nō appař
at ꝙ ꝑcuſſerit aīo occidēdi ut qa ꝑcuſſit
manu uacua ul̄ hn̄s gladiū ꝑcuſſit cū cal
ce aut baclo l̄ hn̄s lāceā ferreā řuoluta
ad ſe ferro ꝑcuſſit cū haſta facit ad hoc
l. ōne delictum ff. de re. mili. & qđ nota.
ꝑ bar. poſt glo. in. l. i. §. diu9 ff. ad. l. cor.
de ſicca & qđ nota in. d. c. ſignificaſti ii. ī
de hoīci. Vigeſimoprīo q̄ritᵉ qui ſi duo in
uicē ſe ꝑcuſſerunt & alter alteꝝ occidit
nec appareat qs fuerat aggreſſor teſtes
tn̄ dicūt ꝙ unus alteꝝ fuit aggreſſ9 ſed
ignorant q̄s fuit aggreſſor an ſuꝑueniēs
dicať irregularis & vr̄ dicendū ꝙ non ꝑ
nota & ꝑ glo. in. l. i. §. cū arietes ff. ſi qua
dru. pau. feci. dica. Item facit ī cōtrariū
quia non ē ꝓbata defēſio q̄ eſt neceſſaria
ad euitandū irregularitatem ut in. d. cle
i. Nā ꝓbacio obſcura nō releuat ꝓbāteꝫ
ut in. c. ꝑſencia ē. de ꝓba. Et maxīe ī cri
mīalibus in quib9 ꝓbacōes debēt eſſe lu
ce clariores ut. l. ſciant cūcti. C. de ꝓba.
Cōclde aūt ſꝫ doc. ꝙ aut iſti dabāt opaꝫ
rei licite & alter alteꝝ ꝑ cōcurſum inter
fecit ꝑter ſuā uolūtatem & cū hoc nō in
puteť ad cāꝫ quē non ꝑcedit aliq̄ clpa ut
l. ſcīaꝫ §. cū ſacramenta ff. ad l. acquil. ta
lis non efficiť irregularis facit ad hoc. c.
dilectus cū tribus ſequentib9 ī. de hoī.
Si ṽo dabāt opaꝫ rei illicite tūc dubiū n̄
eſt qn iſte teneť ꝓbare neceſſariā defēſi
onē ut d. cle. i. z ſi nō ꝓbauerit erit irrg̃a

laris facit ad hoc ī ar. qđ hētur ſi ī rixa.
ff. ad l. cor. de ſicca Vegiſimoſecūdo q̄ri
tur pone ꝙ furioſus ul̄ dormiēs ē aliquē
aggreſſ9 qui nō ualꝫ aliter euadeř niſi ſu
um interficiti ī uaſorē eū occidit an tal̄ eſt
irregularis & vr̄ dicendū ꝙ ſic quia tl̄es
uitio carent ut in. d. cle. i. & in. l. i. §. diu9
ff. ad. l. cor. đ ſicca. z facit in rōne ſui tex
in. l. diu9 ff. de offi. ꝑſi. In cōtrariū ē ueri
tas ſm doc. qa hoc nō vr̄ cōtingere uitio
offenſionis ſed defenſionis cā cum defen
dens principaliter tendat in ſuam ſalutē
& iō dꝫ cōſiderari ꝙ principaliter ītēdit
non aūt ꝙ ſecūdario ut in. l. i. §. hui9 ſtu
dii ff. de iuſti. & iur̄ & l. pnīt ff. ad ſil̄. &
in. l. ueꝝ ff. de fur. Itē pōt poni exēplū
in aīali bruto Nā ſi uenit cōtra liꝫ careat
uitio offenſionis ſeu iniurie ut in l. i. §. ait
ꝑtor ff. ſi qua pau. fe. dica. poſſum illud
interficerere nec teneor ad emēdā dāri
& uicē Ad ꝑdicta bal. in repeti. d. l. i. C.
unde ui in xv. col. Vigeſimotercio q̄riť
pone ꝙ clericus qui tenebať captus a ꝑ
donib9 nec poterat aliter euadere niſi i
terficiendo un̄ ut euaderet interfecit ē:
cōtra ꝓmiſſam fidē an ſit irregularis &
vr̄ dicendū ꝙ ſic Primo qa ipſe cōtra ꝓ
miſſam fidē uenit Secūdo qa iſte nō time
bat mortē liꝫ patereť corp9 cruciatū. In
cōtrariū facit qa quis ꝑdonibus & hoſti
bus non teneť fidem ſuare ymo nō ſuāꝫ
dr̄ bonum dolū cōmittere ut l. i. § i. ff. de
dolo ma. & in. l. nā & ſu9 in prin. ff. đ ne
go. geſ. Itē qa corporis cruciatus equiꝑ
atur morti Ad hoc qđ hēť xxiii. q. v. cuꝫ
homo & qđ nota in. l. itaq3 ff. ad. l. acql̄.
bal. ṽo in repeti. d. l. i. C. un̄ ui tenet pri
mā ꝑtem vꝫ ꝙ ille ſit irregularis ꝑ tex.
d. cle. i. a ꝯtrario ſenſu & ſubdit bal. ib i
ꝙ ſpeciale eſt ī irregularitate q̄ ꝯtrahiť
ſine clpa & hec opy. cōīr ap ꝓbať a doc
nō tn̄ vr̄ h° ultimū idiſtīcte ueꝝ vꝫ ꝙ rei
pcū đfēſiōis ꝯtrabať irrgularitas ſn̄ cul
pa Vigeſioq̃rto ꝑriť pōe ꝙ timēs īterfi
ci n̄ exſpectauit pri9 īterfici ſꝫ ipē pri9
ītfecit an ſit irrgularis Et vr̄ cđm ſꝫ ali
quos ī. d. cle. i. ꝙ nō ſi adhereat iuſtus ti
mor occiſiōis l̄ mutilacc̄is & al̄r euadeř
nō poterat Alii ṽo tenueřt cōtrariū Cō
clude tamē ſm do. in. d. clemen. i. ꝙ ſi ad
hereat iuſtus timor non erit irregularis

UVA. BHSC. IyR_273_2

¶Qualiter auteꝫ ꝓbet̃ iuſtus timor Lan.
dul. in d. cle. i. dicit ꝙ ꝓbat̃ ꝓprio iura.
mento ad hoc c. ſignificaſti. ĩ. de homici.
& facit c. ex literis. eo. ti. qđ eſt uerũ in
foro pniãli ſed in foro cõtentioſo debet
ꝓbari ꝑ teſtes puta ꝓbando illũ ꝗ cõmi
natus eſt mortẽ ſolitꝰ eſt exequi immedi
ate minas ſuas tũc enĩ nõ debꝫ exſpectar̃
quis ꝑcuſſioeꝫ quia forte eſſet letalis nĩ
mortalis Melius enĩ ẽ ãte tẽpꝰ occurre
re ꝗ̃ poſt uulneratã cauſã remediuꝫ quer̃
re ut no. ꝑ glo. in c. ſuſcepimus. ĩ. de ho.
& eſt tex. in l. fi. C. in qui. cau. ĩ integ. re
ſti. nõ eſt ne. ¶Vigeſimoq̃nto querit̃ Po
ne ꝙ ex forma ſtatuti licet bannitũ occi
di impune bãnitus occidit ſuũ aggreſſo.
rem an ſit irregularis uidet̃ dicenduꝫ ꝙ
ſic quia aggreſſor cẽſet̃ eẽ executor iuſti
cie ex quo fc̃it illud ſtatuto ꝑmittẽte ar.
l. gracus C. de adult̃. ergo nõ licet ei re
ſiſter̃ In cõtrariũ facit primo ꝗa tale ſta
tuꝫ nõ uidet̃ naturale nec ualer̃ ut notat.
Hoſti. in c. fi. ŝ. de cõſue. ¶Item poſito ꝙ
ualeret nõ tamẽ tenet̃ auferre defẽſiõeꝫ
neceſſariaꝫ ꝗ eſt de iure naturali ut ĩ cle.
paſtoralis de re iudi. p̃terea licꝫ aggreſſ
or fatiat impune nõ tamen fc̃it honeſte
bal. uero in d. repetit̃. l. i. uidet̃ tener̃ ꝙ
talis nõ ſit irregularis & hec opi. appro
batur a doc. tanꝗ̃ magis equa nec obſtat
l. ſi ſeruus C. de his qui ad eccleſ̃. cõfu.
quia ille loquit̃ in reſiſtente cõtra ius di
uinũ ſecus ſi reſiſtent cõtra ius mere poſi
tiuũ Et ad p̃dicta uide no. in cle. i. de iur̃
iur̃. in queſtione illa An liceat reo fuge
re de carceribus ¶Vigeſimoſexto queri
t̃ pone ꝙ quidã nõ interficit ſuũ aggrſſ
orem ſed mandanteꝫ uł cõſulenteꝫ an iſte
ſit irregularis conclude ex mẽte Bal. in
d. repetit̃. l. i. C. ũde ui. ꝙ niſi talł occiſio
induceret neceſſariaꝫ defenſionem ip̃iꝰ
occidentis puta quia forte aliter euade
re nõ poſſet niſi mandantẽ uł cõſulẽtẽ oc
cideret quia hoc caſu talł occidens efficit̃
irregularis quia exq° cõmiſit homicidiũ
nõ ob neceſſariã ſuã defẽſionẽ ſine dubio
eſt irregularis & ita reſidẽt doc. poſt eũ
¶Vigeſimo ſeptimo querit̃ an clerico ce
lebranti defẽdendo ſe liceat aggrſſoreꝫ
ſuum occidere ita ꝙ nõ ĩcidat ĩ irregula
ritatẽ Io. de lig. in ſuo tractatu de bello
iuſto. ut referunt quidã in c. ad audiẽtiã
ĩ de homici. tenuit ꝙ ſic dicens ꝙ clerico
licet interficere aggreſſorẽ dũ celebrat
recedẽdo poteſt tamẽ ĩ cõtinẽti ad altar̃
accedere & officiuꝫ ꝑficere & hanc opiˀ
ſeq̃t̃ do. Nico. ĩ c. i. ŝ. de uita & honeſta
te. cle. ¶Vigeſimooctauo querit̃ quid ſi
ĩminet ꝑiculum rerũ an ꝓ defenſione ip
ſarꝫ occidens uel mutilans ſit irr̃gularis
pau. de leaza in d. clemẽ. i. de homi. tenꝫ
ꝙ ſic ꝑ c. ſuſcepimus ĩ de homici. hoc etiã
ꝓbat̃ ꝑ tex. in d. cle. i. ubi tex. dicit ꝙ nõ
ualẽs aliter euadere mortẽ uł mutilatõꝫ
poteſt ĩterficere ſñ ꝑiculo irregularitat̃
¶Ergo a contrario ſenſu ſecus in aliis ca
ſibꝰ ar. c. nõne de p̃ſump. Et hãc opi. eti
am tenuit do. florẽ. in d. cle. i. quia nõ dꝫ
q̃nis ꝓpter res tranſitorias oceidere ad
hoc c. ꝯuenior. xxiii. q. viii. & qđ no. ĩ d.
c. ſuſcepimus. ¶Idem etiaꝫ tenuit lapus ĩ
d. cle. i. & Hoſti. in ti. de homici. §. qua
pena ꝺſi. aliũ. In cõtrariũ facit quod no.
Inno. in c. niſi cuꝫ pridẽ. §. ꝓpter malitiã
ŝ de renũ. ubi dicit ꝙ p̃latꝰ dꝫ ſe oppõe
re ꝓ defẽdẽdis poſſeſſionibus & liberta
te eccłie Naꝫ propter hoc btũs tho. fuit
martirizatus ¶Vnde etiã ꝓpter hoc po
teſt arma aſſumere Ad hoc quod no. ĩ d.
c. dilecto de ſen. excõ. in vi. Adde tamẽ
ꝙ in clerico nõ eſt dubium ꝙ efficitur ir
regularis quia licet debꝫ defẽder̃ bona
& res eccleſie non tamen debet ꝓcedere
ad ſeua uidelicꝫ ad mortẽ uł mutilationẽ
ut ĩ d. c. ii. & iii. ŝ. de uita & ho. cle. & ĩ
d. c. ſuſcepimus ĩ de homi. & habet̃ ꝑ do.
Nico. ĩ. c. ii. & iii. de uita & ho. Sed ĩ lai
aico eſt magis dubium ꝑ ea que habent̃
in dictis iuribus Naꝫ laico hoc licitum ẽ
pro defenſione rerum ſuarum hominẽ in
terficer̃ ſi aliter eas amitteret ĩmo dict
o caſu poterit cõuocare pro ſua defenſio
ne uicinos amicos & aduenas ut eſt tex.
in l. deuotũ. C. de meta. li. xii. quod nõ li
cet clerico non tamen uidet̃ recedendũ a
cõmũi opi. doc. de qua ŝ. & ꝓ cõmũi opi.
facit quia licꝫ iudex ꝓ de fenſione iuſti
cie interficiat malefactorẽ tamen efficit̃
irregularis ut ŝ. dictũ eſt ĩ prima queſti
one. Item etiam facit quia de iure ciuili
etiã patri licet ĩterficere filiã ad ulterã
& etiã marito uxorẽ ĩ certo caſu ut l. qđ

UVA. BHSC. IyR_273_2

ait.& l.nec in ea.ff.ad le.iuli.de adulte.
& l.ſi qs in graui.ff.de adulte.& ĩ l.ſi ma
rit9.ff.ad ſill.& ĩ l.grac9 C.de adulte.tñ
in foro anime & quo ad deũ peccant un
de etiã eis imponitur grauis penitentia
ut in c.admonere xxxii.q.v.& facit qđ
no.in c.inter hec.xxxiii.q.ii.ubi dicitur
ꝙ ꝓpter conceſſionem iuris ciuilis nõ ex
cuſatᷣ quis a peccato quod tamen debet
intelligi niſi cõceſſio ſit rõnabilis & iuri
diuino conſona alias non Vnde iura ciui
lia p̄ſtant in munitatem ĩ foro ꝯtentioſo
& non in foro penitẽtie facit ad hoc qđ
no.in c.ii.ĩ.de homici. Vigeſimonono
queritᷣ ꝗd ſi aliqs nõ occidat uel mutilet
ſed aliter ꝓceſſerit ad efuſionem ſangui
nis ſe non defendendo an incidat in irre
gularitatẽ & vr̃ dicendũ ꝙ ſic ꝑ tex.noſ
trum & ꝑ tex.in c.ĩ archiepiſcopatu ĩ.
de rapt.& c.cum illoꝝ ver.nos tñ ĩ de
ſen.excõ.Contrarium tñ tenet Lap9 in
d.cle.i.ꝑ tex.ibi ubi ponũtᷣ hec duo ꝓp
ter q̃ qs efficitᷣ irregularis uidelicet occi
ſio & mutilatio nõ tamen r̃ſpondet ad ꝯ
traria Et ideo dici põt ꝙ tex.noſter non
facit contra Nam debet ĩtelligi ꝙ cleri
cus nõ ꝓcedat ad ſnĩam ſãguĩs uidelicet
uude mors uel mutilatio ꝓcedit Nec ob
ſtat tex.in d.c.in archiepiſcopatu.quia
ĩmo facit ꝓ ibi dum dicit mortem uel de
truncationem zc̃ ad hoc c.cũ illoꝝ.Dic
qđ ibi dicitᷣ de ſãguinis effuſiõe ꝯſideratᷣ
ad aliũ effectũ non autem ad ĩferendam
irregularitatem & ꝑ hoc non ꝓcedit qđ
dicit landol.ĩ d.cle.i.de illo ꝗ ſe uulnera
uit & ex imperitia medici ex uulner̃ obi
it Dicit enĩ ꝙ talis uulnerãdo ſe fuit irr̃
gularis qđ non eſt ueꝝ qa nõ dedit cãm
inmediatã morti.Trigeſimo q̃ritᷣ pone
ꝙ in una domo ſunt plures & unus ꝓicit
lapidem & tranſeuntem ꝑ uiã occidat ñc
conſtat ꝗs homicidiũ cõmiſit do.flo.ĩ d.
cle.i.referẽdo qđ no.in ca.ſi quatuor.
xxxiii.q.ult.& Spe.in d.§.iux.ver.ſed
pone.uidentᷣ tenere ꝙ nullus teneatᷣ Cõ
clude tamen ſcđm doc.in d.c.ad audiẽtiã
ꝙ aut conſtat ꝙ oĩes non delinquerunt
& tunc ꝓcedit qđ dictũ eſt s̃.qa tunc ſãc
ti9 ẽ nocẽtem relinquere quã innocẽtez
condemnare l.abſentem ff.de penis & c.
licet heli.de ſimonia.Si uero ꝯſtat ꝙ oĩs

delinquerũt ꝟ non equaliter puta ꝗa oĩſ
dederẽt operã uel ꝑcuſſerũt ꝟ un9 occidit
& tunc oĩs tenentᷣ de occiſo & õs erunt
irreglares ad hoc qđ habetᷣ in l.item me
la.§.ſi plr̃es ff.ad.l.acq.z c.ſignificaſti.
ii.s̃.de homici. Trigeſimoprimo q̃ritur
an ex qualibet mutilatione ꝗs efficitᷣ irr̃
gularris Landol.in d.cle i.dicit ꝙ nõ ꝟ
ſolũ efficitur irr̃gularis ꝓpter mutilatio
nem alicuius membri pr̃icipalis ꝑ c.i.de
cle pug.in duel & c.ſi quatuor.xxxiii.q.
ult.& ideo ſi aliquis mutilet digitũ alte
rius non uidetur ꝓpter hoc irregularis
facit ad hoc c.i z fi.de corpo.uitia Hoc
etiam ꝓbatur quia dicitur ꝙ digit9 non
eſt membrũ ꝟ officium mẽbri l.non ſunt
liberi.ff.de ſta.ho.& etiaz ex tex.z glo.
in l.idem ꝯſilius ff.de edi.edic.& habetᷣ
ꝑ Bal.in repeti l.data oper.C.ꝗ accuſa.
non poſ.in xxi.col.In contrariuz tñ fcĩt
ꝗa eadez ratione debemus dicere ꝙ nec
lingua nec oculi ſunt membra Naz ſũt ca
pit9 ꝑtes & eius officiũ qđ tñ uidetur cõ
tra l.is cui lĩgua ff.de edili.edi.Bar.tñ
circa hanc m̃az ff.de publi.iudi.in l.pub
licoꝝ circa fi.decit ꝓ membrum dr̃ q̃ſi
pars corporis & ita refert dicere Hug.
uitionem grammaticum in libro quem ꝯ
poſuit de ver.ſingni.in ver.mecior me
tiris & hoc modo ſumendo mẽbrũ large
eſt quelibet ꝑticl̃a corporis ſicut quilli
bet lapis eſt pars domus ut l.eũ ꝗ edes
& ibi no.ff.đ uſucapi.Sz ꝓprie loq̃ndo
illas ꝑtes appellam9 que diſtingũtur ꝑ
partes offitioꝝ ſeu miniſterioꝝ v̄bi gra
tia domus habz plures partes uidelicet
cameram coq̃nam refectorium & ꝗd ſil̃e
In camera dormitᷣ ſeu etiam ꝗs ſe exercz
in ea circa ſtudium In aula uł refectorio
ꝯmeditur & iſte ꝓprie dicuntur ꝑtes do
mus ut in l.ſi finita.§.ex hoc edicto.v̄.ꝟ
ſi plures.ff.de dam.infec.Ita ĩ ꝓpoſito
membra appellantur q̃ habẽt diuerſa of
fitia puta pedes ad ambulandum oculos
ad uidendũ manus ad palpandũ & ſic de
ſingulis Alia uero q̃ adiuuant offitiũ mẽ
bri ꝓprie uocantur offitia z non mẽbra
ut ꝓbatur in auten.ꝟ nouo iure.C.de ſer.
fugi.ubi manus appellatur mẽbrũ Pre
dicta tamen ſunt uera ſecundum eũ niſi đ
uente diſponentis aliud ap̃eat puta ꝗa

UVA. BHSC. IyR_273_2

42

dicat ſtatutū ꝙ ſi qs abſciderit alicui mē
brū ſit e membrum ſibi abſcidat̃ Nā ſi ali
quis alicui abſciderit digitum deb3 ſimili
ter digit9 ſibi abſcidi ex relacōe q̃litatis
.ar.l.non nūquā ff.ad trebel. S3 forte di
ci poteſt ꝙ oculus nō dicit̃ officiū capitis
nec auris tā̃q membri quia caput non eſt
ꝓprie m̄brum ſed eſt ꝓprie caput a quo
cetera m̄bra deſcēdūt ut in c.nō dec3.xii
di.& in c.cum non liceat.ẽ.de preſcrip.
ubi dicit̃ ꝙ nō licet a capite membra re
cedere & ſic non hab3 obſtare S3 redeun
do ad pn̄cipalē materiā uidelic3 qđ pro
prie dicit̃ menbrum Dic ꝙ illđ dicitur ꝓ
prie mēbrum quod ī corpore noſtro pro
priā & diſtictam operacōnē hab3 per ſe
ipſum ut habet̃ per Ariſtot.iiii.Metha.
& per.Bal.in d.repetit̃.l.data opera.ī
xxi.col.ꝑ tex.in.l.capitalium.§.pnl.ff.
de penis.& idem tenuit.Bal.iu d.l.non
ſunt liberi.ff.de.ſta.ho.Et exēpla poni
poſſūt in manu pede oculo ligua naſo au
re Et facit ad hoc.l.is qui fuū.ff.đ ſicca
Et ex p̄dictis īfert̃ ꝙ mamilla mulieris
ē m̄brū cum habeat ꝑpriū officiū & diſ:
tinctū ſed mamilla hominis nō ut ꝑ.Bal.
in.d.repeti.in.l.data opera.ī.ii.col.ubi
eciā nō.dicit ꝙ quādo lex uł ſtatutm fa
ceret m̄cionē de amputacōe mēbri ſi aliđ
non exprimat̃ intelligit̃ eciā de mamilla
mulieris ut in auten.ut nulli iudi.§.pnlt.
Ex p̄dictis īfert̃ ꝙ appellacōe mēbri nō
ꝯp̄hendit̃ dēs quia nō habet officium ꝓ
prium & diſtinctum de per ſe & hoc tenu
it Inno in.c.ſignificauit de corpo.uicia.
& in.c.expoſuiſti eo ti.& fcīt tex.et qđ
ibi nō.per Bal.in.l.is cui dens abeſt.ff.
de edeli.edic.Quid ſit dicēdum de barba
dic ꝙ qualitercūq3 accipiet̃ ꝓ pił ꝓut &
capi poteſt ut.l.apud labeonem.§.gene
raliter.ff.de iniuriis.ſiue et ia3 aliter ca
piatur non eſt m̄brum qa nō hab3 diſtinc
tam operacōnē in corpore noſt° & h° te
net.Bal.in.d.l.publicoꝝ.ubi cauſā ſub
dit ꝙ licet non ſit membrum formale ta
men dat formā corpori & ſn̄ illa ꝑte cor
p9 eſſet deforme & imperfectū facit qđ
habetur in.l.ſi in rem.§.i.ff.đ rei vendi.
Et idē dicit ibi.Bal.de labiis quia labia
ſūt ianua lingue gutturis & palati.Idem
tenet Bal.in d.repeti.ubi dicit de barba

inquātum ꝓ pilis eſſet cogitandum an ſit
membrum Ex predictis infert Ang.ī d.
l.publicoꝝ.ꝙ ſi aliqs accuſat̃ ex eo qa ꝑ
cuſſit quem in barbā alio non adiecto qa
cum barba dupliciter accipiat̃ licet rudi
ter ſeu ſimpliciter ꝓlata ſit accuſacio non
dānabitur ut ꝑcuſſor ī capite Et ita dicit
Ange ibi fuiſſe determinatū Peruſii.ip
ſo exiſtēte aduocato quod nota Trigeſio
ſecundo q̄rit̃ quid ſi aliquis mutilauit ali
cui manum aridā uł aliđ mēbrum aridum
an incurrat irregularitatē Bal.ī.d.l.pu
blicoꝝ.uidet̃ tener̃ ꝙ nō quia non dicit̃
ꝓprie mēbrum cū nō prebeat uitam mē
bro allegat ad hoc qđ tradit.Ariſtotiles
in ſecundo de anima Pro q° facit.l.i.§.
hoc interdictum.ff.de fon.ubi tex.dicit
ꝙ appellacione aq̄ nō ueīt aq̄ mortua Et
ideo dicit ibi Bal.ꝙ debens puniri in ab
ſciſiōe man9 nō deb3 puniri ī abſciſiōe ma
nus aride Si autē ducit uitā m̄bri ſed eſt
ſterilis dicit̃ membrū ſicut dicit̃ mulier li
cet ſterilis ut ī.l.querit̃.§.ſi de ſterilita
te.ff.đ edili.edi.& bn̄ facit.l.aſſiduis ī
racione ſui C.qui poti.ī.pig.ha.Ad hoc
eciā facit qđ nō.Bal.in autent.ſed nouo
iure C.de ſer.fugi.ſed in hoc uidet̃ dicen
dum ꝯtrariū ſecundū aliquos ꝑ c.ſicut lur
geri.i.q.i.ubi tex.dicit ꝙ lic3 man9 ſit a
rida et ſine ſāguine & inefficax tamē ē m̄
brum & uide ad p̄dicta qđ nō.ī c.ſicut iu
dei.ī.de iude.Trigeſimotercō q̄rit̃ quid
ſi aliquis debilitauit alicui mēbrū ex uul
nere uel percuſſione an iſte talis incurrat
irregularitatē Ex quo tex.in d.cle.i.cō
ſiderat occiſionē uel mēbri mutilacionem
ſeu detrūcationem et maxime cū ī caſu ꝓ
poſito non ſit mutilacio lic3 m̄brum ſit de
bilitatum tam̄ remanet mēbrum et iō nō
efficit̃ irregularis ad hoc facit quod dic
tum ē ẽ.in p̄cedēti queſtione Trigeſimo
quarto q̄rit̃ qa.ẽ.dictum eſt pluries ꝙ đ
fendendo ſe quis non incidat in irregula
ritatem licet occidat uł mutilet an hoc li
citum ſit in fratrib9 minoribus uł predi
catorib9 uł aliis mendicātib9 ita ut defē
dentes ſe neceſſario cū moderamine ī cul
pate tutele non inciduut ī irregularitatē
& uidet̃ dicēdū ꝙ ſic quia uim vi oīb9 re
pellere licitum eſt.l.ut vim.ff.đ.iuſti.&
iur̃.In ꝯtrarium tamē facit p̄ceptum qđ

UVA. BHSC. IyR_273_2

eſt ſecundū regulā euangelicam que uult
ꝙſi quis ꝑcuſſerit te ni vnā maxillā debe
as ei aliam p̄bere z ſi uoluerit tolleř pal
lium dimitte ei et tunicam tamen dicunt
qdā in cle.i. de homi. ꝙ cuilibet licet dū
mō ꝯtinenti & cum moderacōe incul pa
te tutele qđ taľ nō facit aīo ulciſcēdi ſeu
uindicādi ſʒ defendendi qđ uerum eſt ſm
eos eciā ſi per uotum ſe oblegauerit ī op
poſitum Alii dixerunt ꝙ nō reꝑcutere ē
p̄ceptum ꝑfectōnis ſʒ imperfectis eſt ꝯ
ſilium Alii dixerunt ꝯtra uidelicʒ ꝙ mor
taliter peccat iſte qui iſto mō repercutit
ſiue ſit perfectꝰ ſiue impfectꝰ niſi hoc fa
ceret iudicis auctoritate īmo debʒ qs po
cius mortem pati q̄ alteri iniuriā īferre
ar.c.ita ne xxxii. q.v. Nam dicit dn̄s mi
chi vindictā & ego retribuā Et apoſto.
ad Corinthi.xxii. Non uos defendentes
cariſſimi ut dicit glo.in c.ſuſcepimꝰ ī.de
homici. ad id ꝙ dictum eſt.s̄.vi vi repel
lere licʒ reſpōderi debʒ qđ ꝑmittiť qa nō
punitur ꝑ legē Vel licet repellř.i. remo
uere non percuciēdo ſʒ opponēdo aliqđ
obſtaculum brachio uel alterius rei & in
hac opi.reſidet do Floren.d.cle.i. Sʒ ad
uerte qa hec opīo vř ꝓcedř đ iuř qa de
iuř ēt poſitio ꝙ uotum interceſſiſſʒ nō in
terficiendi non tamē extendiť ad hūc ca
ſum īmo ſi aliqs exp̄ſſe uouerit ſe non de
fendere eciā interficereť nō tam̄ eo tē
pore quo ſe defendere poſſet tale uotū
tāq̄ temerariū illū non oblegaret Nā eſt
regula qn̄cūq; aliqd uoueť ī ꝓmittiť qͦ
facto ſalus corporis uľ ſpūalis amittitur
uel peccatū īcurrit n̄q̄ eſt ſuandū tale uo
tum nec ꝓmiſſio nec pactū nec iuramtum
nec p̄ceptū nec ꝯſuetudo uel lex uľ aliqd
ſimile ad hoc qđ nō.in.c.quanto de.iuř.
iurā.& in.c.inte cetera.xxxiiii.q.iiii.
Nec obſtat dictū illud Si quis te percuſ
ſerit ī unam maxillam zc̄.quia intelligiť
ī ꝓpriis terminis videlicet quo ad leuez
offenſā non tendētē ad occiſionē uľ muti
lacionem quia debʒ quis cū paciēcia ſuf
ferre non ergo ſe vindicare ſʒ aliā maxil
lam p̄bere debʒ eciā qa verum eſt ꝙ nō
debet fieri vindicta quantūcūq; grauiſſi
ma fuerit offenſio ſʒ miram defenſionem
vite nō ꝓhibʒ Aliud eſt defenſio aliud ē
vindicta & ad auctoritatē apoſtoli rn̄de
tur qn̄do dicit.non uos defendentes fra
tres cariſſimi ſcʒ ꝙ intelligať qn̄ quis al
ter poteſt euadere Hinc eſt qđ ſubditur
ibi Sed date locū ire licʒ poſſet intelligi
non uos defēdentes maturo amore iheſu
xp̄i Vnde conclude ꝙ talibꝰ fratribꝰ &
vnicuiq; religioſo obſuatori licita ē defē
ſio moderata nec per eam īcurrat irregu
laritatem ad quod facit d.cle.i. que īdiſ
tincte loquitur Itē facit quia ſi licet occi
dere defendendo patrē aut matrem aut
eciam ſocerum ut.s̄.dictū eſt ī xxviii.q.
forcius licet occidere ſeipſū defendendo
Quia omīs caritas zc̄.ut d.l.p̄ſes C.de
ſuitu Nec Inno.hāc caritatē uidetur ex
cludere ꝓ quo eciam facit tex.in d.l. ut
uim quod eciam ꝓbať quia non eſt licitū
ſeipſum interimere eciam ſi quis uellʒ ſe
occidere ꝓpter virginitatē ſeruandaʒ ut
nō.in.c.ex p̄re.ii.đ.ſepul.& ibi Gof.&
doc.& xxiii.q.v.c.ſi non licet.ubi hoc ꝯ
cludit Ange.plus ſubdit ꝙnon debet ſe
quis interimere ut cicius ꝯſequatur uitā
eternam ſed ille qui pōt ſe defendere &
non defendit dicitur ꝑ obliquū ſe īterfi
cere ut patet ī.q. de homicidio facto ꝑ
negligenciam īmo plus dicūt doc.ꝙ ſi qs
ſit falſe ꝯfeſſꝰ ſe aliquod delictū ꝯmiſiſſe
ꝓpter quod ꝯdemnať ad mortē ꝙ ſi non
reuocat illam ꝯfeſſionem ante mortē mo
ritur in peccato mortali ut dicit do Nīco
ī.d c ex parte & hic & ī c.i s̄.đ teſ.cogē.
& in d.c.ſi non licʒ Sit ergo ꝯcluſio ꝙ oī
bus īdiferenter eſt ꝑmiſſa neceſſaria de
fenſio cum moderamīe inculpate tutele
eciam ī religioſis Trigeſimoqn̄to queriť
quidam erat mortifere uulneratꝰ ab ali
qͦ & alter īterficit & exaīauit an efficia
tur irregularis & ꝯclude ꝙ ſic ſm docto
ꝑ ea que dicta ſunt.s̄.in.x.&.xx q̄ſtio.
Et uide qđ nō Bal.ī.l.ita uulneratꝰ ī.fi
ff.ad.l.acquiľ.ubi ponit de quodā aduo
cato qui ꝯſuluit conſanguineis ſuis q aliū
mortifere uulnerarunt & erat captꝰ ut
uulnerantem interficeret ad hoc ut cap
tus euaderet penā l.cor de ſicca.ꝑ.l.itē
mella.§.celſꝰ.ff.ad.l.acquiľ. Sʒ tamen di
cit Bal.ibi ꝙ tale conſiliū non ꝓcedit qn̄
eſt certū ꝙ taľ ex uulnere erat moriturꝰ
ut d l.ita uulneratus Secꝰ qn̄ erat dubiū
ut dicto §.celſꝰ.Et ſubdit & bene ꝙ taľ

UVA. BHSC. IyR_273_2

aduocatꝰ ꝓ ſua mercedē debebat laq̄o ſuſ
pendi Trigeſimoſexto q̄ritur q̄d ſit dicē
dum de muliere que interfecit partū ſu
um uł puerperium in ſuo ꝓprio corpore
an ſit irregularis Specul. in ti. de iud. de
lega. §. iuxta. vſi. itē. qui. dicit ꝙ ſi ꝑtus
erat uiuificatꝰ ꝙ talis erat irregularis
ut nō. iu c. ſi aliquis. & ī c. ſicut dignum
ī. de homicidi. & ii. q. v. conſuluiſti & ſic
ſequitur ꝙ qui dederit mulieri ad bibēdū
ne conciperet uł hominem generaret uł
aliud ſimile nō erit irregularis cū ibi non
ſit homicidiū uel mutilacio licet grauiter
peccet ut nō. in dicto c. ſi aliquis Et adū
te ꝙ ſi ꝓbabil͞r dubitaur an partꝰ eſſʒ
uiuificatꝰ uł non q̄ñ mulier primo facto
puerperiū interfecit & nō pōt aliud ap
parer̄ ī dubio ē cēſēda irregularis ar. c.
ad audiēciā ī. de homici. & debʒ ītelligi d̄
ea irregularitate que poteſt continger̄ ī
muliere de q̄ dicet̄ ī. Et q̄d dicendum de
alio q̄ d̄dit cauſā obortui puta medico uł
ſibi omnes efficiūt̄ irregulares ſi certū ē
ꝙ partꝰ fuit uiuificatꝰ uel eſt probabile
dubiū niſi eſſet certum cōtrariū & hᵒ te
Io. an. & d. Ni. in d. c. ſicu. dignum. ī: de
homici. Idē tenʒ ibi d. Ant. ꝑ c. ſignific.
ii de homicidio. & c. poſtulaſti. eo. titul.
Predicta tam̄ ꝓcedunt q̄ñ tał īterfectio
fuit facta a uolētibus & ſpōte Si antē ca
ſualiter nō efficeret̄ irregularis niſi fuiſſʒ
ī culpa utputa maritꝰ uł frater ludebat
cum ea ludo leui et ludo ꝑmiſſo & tñ ſecu
tꝰ ē abortꝰ Nā hoc caſu efficeret̄ irregu
laris ut dicit Io. an. & d. Nico. ī d. c. ſicut
dignum. Trigeſīoſeptimo q̄rit̄ aliquis ꝑ
cuſſit furē uł latronē uł ſimilem reū non
letaliter uulnerās deinde uenerūt alii &
ꝑcuſſer̄t ſil͞r letaliter uel occiderūt an ſit
irregularis qui primo ꝑcuſſit non letal͞r
Dic ꝙ ſi non fecerit aīo occidēdi non effi
ciet̄ irregularis ar. c. ſignificaſti. ī. d̄. ho
mitdio. & ita tenet glo. & ibi Spe. nbi ſ̄
& Hoſti licʒ eciam dicit Inno. ī d. c ſigīfi
caſti ꝙ ſi quis habuit aīm occidēdi & ꝓ
ceſſit ad actū licet non letalit̄er ꝑcuſſit ſʒ
letaliter ꝑcuſſus ab alioꝝ ꝑcuſſioībus d̄
ceſſit ꝙ homicida eſt cēſendus. Hoſti. tñ
ibi dicit ꝙ hoc uerū eſt quantum ad hoc
eſt uoluntas poſſit imputari inquātū po
tuit illum liberare a morte & non libera
uit ꝑ. nō. in dicto c. ſicut. & c petrus ī. d̄
homici Sʒ hoc non placet d. Ni. qui diciti
ꝙ p̄dicta diſtinctio nō ꝯpetit littere ubi
non ponderauit an ille clericus poſſit eū
liberare uel non īmo ē veriſil͞e ꝙ non po
tuiſſet ex quo illi ꝑrochiani fecer̄t ī ſubſi
dium ut ibi dicitur Sed papa ponderauit
ibi an haberet animū occidendi. Et ideo
concludit dñs Nicol. ibi ꝙ ſi habuit aīm
occidēdi & licet percuſſō ſua nō fuit mor
tifera quia tunc cū aliis ꝑcuſſerit tam̄ eſt
irregularis pro hoc vr̄ eſſe tex. xxiii. q.
ult. c. fi. ad hoc eciā facit ca. ſicut diguū
§. fina. ſ̄. allegatū Alii v̄o moderniores
dixerunt poſito ꝙ. ille nō habuit aīm oc
cidendi nec uulnerare letaliter Si tamen
exceſſit debitum modū defēſionis nimis
ſicut ꝑcuciendo ſiue uulnerando q̄a acri
ter ꝑcuſſit ī capite unde iſte ſtupefactus
eſt ꝓpter q̄d fuga illius retardata ē Vñ
ſuperuenientes in ſulcum fecerunt & hᵒ
caſu in dubitāter dicēdū ē ꝙ talis ē irre
gularis tum quia fuit in culpa tum eciam
quia cauſā dedit ſecus autē ſi nō habuit
animū occidendi nec fuit in culpa & non
preſtitit opem uł ꝯſilium uł nō mandat
& ita intelligi debʒ c. ſignificaſti. Si v̄o
habuit aīm occidendi & hᵒ forte dici po
teſt ꝙ ſi priꝰ occurrit ipſe & uulnerauit
non tamē ſeue ſʒ modum excedendo dein
de receſſit nec aliquā cauſā dedit ꝓpter
quā alii ſuꝑueīentes uulnerauer̄t & īter
fecerunt certe nulla racō ſuadʒ ꝙ ille de
bet dici irregularis q̄a animus interfici
endi non fcīt quē irregularē quia irregu
laritas racōe homicidii non cōtrahit̄ ſola
uoluntate niſi homo actu occidat̄ uł māda
to aut opere uel cōſilio ut infra patebit
Nec obſtat tex. in dicto ca. ſignificaſti. a
cōtrario ſenſu dū dicit & ſi ꝑcuſſot uolun
tatē nō habuit occidendi quaſi ſētiat ꝙ ſe
cus ſit ſi habuit volntatē occidendi quia
nō ſumit̄ ar. a cōtrario ſenſu quia eſſʒ con
tra alia iura iuxta. nō. ī l. ii C. d̄ ꝯdi. ī ſer
& eciā quia hoc eſſet contra naturā irre
gularitat̄ Sed ſi ip̄e vna cum aliis ueniſſʒ
& unlneraſſʒ aīo occidendi q̄a cū ilł ueīeᵒ
videt̄ dediſſe operā & tūc ē irregularis
& ita poteſt ſumi ar. a contrario ſenſu ī d
c. ſignificaſti. alias eēt mirabilis deciſio
illiꝰ c Et p̄dicta ꝓcedūt q̄ñ clarum eēt

UVA. BHSC. IyR_273_2

ꝙ ex uulnere ipſius clerici uel primi pcu
cientis nō fuiſſꝫ mortuꝰ ſecꝰ ſi eēt dubiū
ex quo uulnere fuiſſet mortuus tunc enī
indubitāter eēt irregularis nō habita diſ
tinctiōe an habuit aīm occidendi uel non
ut dicto c. ſignigicaſti. & facit no. §. in x
.xxv. queſti. Trigeſimooctauo queritur
quid ſi unus fuit a pluribus uulneratus
nec aliquod uulnus per ſe eſt ſufficiens
ad morte ſed oīa ſimul iūcta mortem īfe
runt an omnes pdicti uel aliquis fuerit ir
regularis Dic ꝙ omnes ſunt irregulares
ut eſt tex. xxiii. q. ulti. c. fi. & ita ſequū
tur doc. in dicto c. ſigniеicaſti ubi do. An
et do. Nico. hoc tenent qui allegāt nota
per Bar. io l. fi. ff. de ſicca. Trigeſimono
no querit pone ꝙ ſi aliqs reperitur īter
fectus in ripa et ignorat quis eum inter
fecit an omnes qui interfuerūt ripe ſūt
irregulares Io. gloſator. in c. quieſcamꝰ
xliii. di. z xii. q. iii. c. nolite. arguit p et
contra & tandem concludit ꝙ ſunt omēs
irregulares Et eandem opinionem tenet
goff. in dicto c. ſignificaſti & Spe. in titu
de offi. de lega. §. iuxta vſi. quid ſi ī ripa
et mouet per tex. in c. fi. xxiii. q. ulti. &
per l. item mella §. ſed ſi plures ff. ad l.
acquī Sed guil. Naſo. tenuit ɔtrariā opi
nionem. dicens neminem illoꝝ tamꝙ ir
rgularem eſſe repellendnm ar. c. peticō.
ī. de homici. & c. ſignificaſti. Et facit re
gula in penis li. vi. Item eciam facit quia
racione dubitacionis ſuperflua & iniuri
oſa etiam tollerāt. xiii q. ii. c. exiſtet & c
demꝙ. xii. q. v. Archidi. in d. c. nolite. ui
detur adherere prime opinioni dicit tam̄
hoc eē relinquendum ꝓprie cōſciencie ſin
guloꝝ Et idem concludit. Hoſt. in ſūma
in ti. de homici. Io. an. dicit in ca. ſiguifi
caſti. in glo. que incipit ar. ad. q. Innocē
auctoritate illiꝰ decre. ſignificaſti. ꝙ mi
ratꝰ ꝙ uoluerit dictam queſ. determinare
Item dicit Io. an. ꝙ miratꝰ de Grego. con
pilacione qui decidēs illam litterā nō de
clarauit hoc dubium ſꝫ ſciēter in conpila
cōe omiſit Item miratur de boniſac. qui
eciam ſciēter uoluit hoc dubium dimitte
re in diſcuſſum non ɔponendo in compila
cōe ſixti extra uagātē q attribuat greg.
qui incipiebat nullum ꝙ glo. hoſti. ī titu
de tempi. ordi. p quā fuerat motꝰ in dcō
c. ſignificaſti tenendo opinionem ſuā &
refertt Io. an. in. addi. Specu. in. §. qđ ſi
in ripa ꝙ ſi Boniſaci. putabat dictam ex
trauagantē nūꝙ debuit ɔtrariā formare
Concludit tamen Io. an. in dicto c. ſigni
ficaſti ꝙ licet appareat de culpa omniū
diſtinte Si tamen ɔſtat ꝙ unus occiderit
omnes repellunt tamꝙ irregulares Si ue
ro non conſtet de aliquo ꝙ. ſaltēꝫ unꝰ de
illis interfecerit omēs admittant fcit ad
hoc glo. c. cupiētes. §. ceterū culpabiles
de elec. li. vi. & hanc opi. ſequit dñs Ni
in c. ſignificaſti z doc. ibi & uide p ſpe.
in ti. de homicidi. & perdictam op. c.
adaudiēciā de homi. q a ī dubiis ſecurior
uia zc. Aduerte tamen quia pro opinio.
Hoſti. facit qđ nō. Inno. & Io. an. in d
c. ad audiēciam in fi. ubi dicunt ꝙ licet ī
dubio ꝙ quis debet ſe putare irrgularē
tamē iudex nō debet quē putare irregu
larem Vnde dici poteſt ꝙ aut nos loqui
mur reſpectu iudicis & uera ſit opi. Go
ilhelmi aut reſpectu fori pnīalis & tunc
ſtabimus opi. Hoſti. quia in hiis que per
tinēt ad pnīaꝫ ſtamus penitenti Vnde ſi
ipſe ſcit ꝙ nō percuſſit nullo modo debꝫ
reputari irregularis Sꝫ ſi aliqᵒ modo du
bitat puta quia multi ꝓiecerunt lapides
tamen non repit pcuſſus niſi una percuſ
ſioue ex qua iſte mortuus ē ſi aliquo mō
poteſt dubitare & debꝫ ſibi conſuli ut ſe
reputet irregularem ut dicto c. ad audiē
ciam & facit c. matheus in fine ī. d ſimo
Quatrageſimo querit clericus percutit ī
aliquo conflictu ubi fuerunt plures ab a
liis interfecti an tal clericus ſit irregula
ris ex ſola percuſſione doc. ī dicto capi.
peticio. ī. de homicidi. Vnde videt uelle
ꝙ ex ſola percuſſione nō ſit irregularis p
illum tex. qui eſt nōtabilis qui ꝓbat hoc
Nam ibi fatet clericus ſe pcuſſiſſe & pa
pa reſpondet tantū de occiſiōe et ſic uult
ꝙ ex ſola percuſſione non ſit irregularis
Sed contra opponit in dicto c. ſicut. in §.
fi. eot. i. z l. di. ſi quis uiduā Dic ꝙ deciſi
o dicti c. petitō. ſecuudum Inno. de bet. ī
telligi qn̄ quis interuenit ī bello iuſto ſꝫ
quo in c. ſicut iii. de. iuriur. Sꝫ ſecꝰ ſi bel
lū eēt iniuſtū qa tūc ꝗliterc ūꝗ peccat vl
pſtet opem vel ɔſilium aut auxiliū efficit
irregularis licet homicidiū ſit per alium

UVA. BHSC. IyR_273_2

ꝯmiſſum Ex quo īfert̄ ꝙ ſi clerici uadunt
cū pugnātib⁹ ut eos audacōres reddant
uel timorem in minis īferāt ī bello iniuſ
to efficiunt̄ irregulares de quo plene in
dicet̄ et hoc tenꝫ Io. an. & ꝯmuniter doc.
Sed cōtra p̄dicta oppoīt̄ d̄ c. iii. ī. d̄ cleri
percuſſo. Vbi clericus percutit & tamē
ſibi inponit̄ pnīa et erat ꝑ parte illoꝝ q
uiolenciam repellebant Vnd̄ aduerte qa
d. c. petitō. habet plures intellectus Et
prim⁹ eſt quia interuenit diſpēſacio ⁊ ſic
de iure cōi erat irregularis & ſecūdū hūc
ītllectū fortiter obſtat ille tex. ſꝫ forte
poſſit intlligi ꝙ ille qui exceſſit modum
ad animādu̅ & alios occidendū ſed iſte in
tellect⁹ diuinacionē continet Si uero iſte
tex. ītelligit̄ ſimpliciter videt̄ obſtar̄ de
ciſioni de q̄ ſupra & uidet̄ eſſe ꝯtra c. di
lecto de ſen. excō. li. vi Vnd̄ datur alius
intellect⁹ q magis placet dn̄o. Nico. hic
videlꝫ ꝙ ille non eſt effectus irregularis
ſꝫ pnīa ibi īponit̄ ad cautelam & ſic nō cō
tra dicit opinioni de q̄. ſ. Poſſet eciam di
ci ꝙ illa penitēcia inponitur ibi ad caute
lam quia aliq̄liter exceſſit ille modū per
cuciēdo vł lapideſ ꝑiciendo Et ex predic
tis patet nō eſſe veraꝫ opinionē Spe. in
dicto. ti. § iuxta v. poteſt eciam q dicit ꝙ
cleric⁹ qui cum armis vł ſine intereſt bel
iuſto uel non iuſto in quo aliqui interfec
ti ſunt ē irregularis licet ipē nō occiderit
ꝑ tex. in dicto c. ſi quis uiduā & xli. d. §.
porro. Nam ex p̄dictis expreſſe reꝓbat̄
opīo prima. Sed aduerte quia contra d.
c. petitō. induci pōt dictū c. iii. de. cleri.
ꝑcuſſo. eciā aliter uidelicet quia tex. dicit
ibi ſi aliquē non ꝑcuſſit quaſi ſēciat a con
rio ſenſu ꝙ ſec⁹ ſit ſi ꝑcuſſiſſꝫ quia fuiſſet
irr̄gularis niſi ꝙ dicatur ibi narrat̄ q̄ſtio
facti unde non debet ibi ſumi argum̄tum
a contrario ſenſu: Quadrageſimoprimo
querit̄ an interficiens vel mutilans feťaꝫ
ſit irregularis Quidā dixerunt ꝙ non qa
eſt animal imꝑfectū & non facta ad yma
ginem dei ſicut homo ut in dicto c. ii. ī. d̄
homicidi. ſed ad ymaginē hominis ut ī c.
hec ymago xxxiii. q. v. cū c. ſequēti &
uidetur ſequi dn̄s. Floren. ī dicta. cle. ii.
Sed tenendū ꝯmuneꝫ opinionem doc. ⁊
vide ſ. ī v. q. Quadrageſimſecūdo querit̄
quid ſi clericus uolebat īterficere homi

nem ſed non potuit quia inuenit eum iam
mortuum qui uolens tam̄ ſatiſfacer̄ iracū
die ſue āputauit ei caput ā ſit irreg̃laris
& uidet̄ dicendum ꝙ nō q̄a homo mortu
us non eſt homo ſꝫ cadauer ut ꝓbatur in
c. ī quadā d̄. cele. miſſa. ubi dicitur ꝙ ho
mo conſiſtit ex duob⁹ ſcꝫ anima & corpo
re Ad hoc facit c. caritas de pe. di. ii. &
c. cum xp̄us. de hr̄ti. Quidā dicunt tamē
h° cāu talē eē irr̄gularem ꝓpter intentō
nem cum opere ſubſecuto ꝑ quo facit. c.
fi. xxii. q. vi. & de pe. di. i. querit in. fi.
in c. ſi quis uos. xv. q. i. tenꝫ primā opini
onē mouet̄ quia irregularitas ē d̄ iur̄ po
ſitīo Ideo non eſt quis reputād⁹ irregu
laris niſi ubi hoc ī iur̄ īuenit̄ exp̄ſſū ergo
dicēdū ꝙ ſit irregularis Vlt° circa hanc
mateiā homicidii facto ꝓpr o ꝯmiſſi col
lege duas regulas Quaꝝ prima ē ratōe
homicidii vł mutilacōnis nunq̄ ꝯtrahitur
irregularitas ſola uoluntate niſi homo ac
tualiter occidat uł mutilet ad hoc tex. in
c. ſicut dignum. §. i. ī. de homici. Et ita te
net. Spe. in ti. de iudi de lega. ī. iuxta v.
itē dico ꝙ lex ꝓmotonis factū reqrit nō
uoluntaīe Ad hoc eciā tex. ī c. fi. xv. q.
i. Et ita tenet Hoſti. ī dicto c. ſignificaſti.
ii. ī. de homici. niſi cauſā p̄ſtꝫ homicidio
uel mutilatōni ut infra patebit Secunda
regula ē ꝙ ſi facto ꝓprio quidā conmiſit
homicidium caſuale uł mutilatōnē & ad
hibuit diligenciā quā potuit & debuit &
dabat operam rei licite ut quia pulſando
campanā cecidit tintinabulū vł faciendo
⁊ conſtruēdo eccleſiā cecidit lapis ex mu
ro ſeu lignum & aliquē interfecit ſꝫ tam̄
q̄cito ipſe uidit caſum clamauit alta uoce
caue caue aut fuge Nā hoc caſu in nullo ī
putatur ei eciā ſi caſ⁹ fortuitos non p̄ui
dit & ita debet in telligi tex. in c. dilect⁹
in c. ex litteris. in c. ſignificaſti. in c. iohā
nes & c. fi. ī. de homici. cum ſimilibus Et
ex p̄dictis ſit expeditus articul⁹ iſte de
homici. commiſſo ex facto ꝓprio. Super
eſt nunc deſcendere ad aliū articulum vi
delicꝫ quādo quis dedit cauſā homicidio
ſeu occaſōnē Sꝫ quia hoc poteſt multipli
citer cōtigere uidelicꝫ opere auxilio fa
uore mandato iuſſu p̄cepto conſilio pſua
ſioen ſugeſtione inſtigatōe vel monitōe
Ideo de ſingulis ſpeciebus uidendum eſt

UVA. BHSC. IyR_273_2

quibus expeditis uidendum eciã erit de
homicidio ꝯmiſſo ꝑ negligẽciã deſidiam
uł incuriã Et ultĩo loco de homidio com
miſſo ꝑ conſẽſũ uł ratihabicõnẽ Et hanc
materiam ꝓ clariori intelligencia ꝑ q̃ſtio
nes ꝓſequemur Vnde ꝓ eius expedicõe
Primo generaliter querit̃ utrũ ille q̄ de
dit cauſam uel occaſionem homicidio uel
mutilacõi ſit irregularis Conclude ꝙ ſic
ſi cauſam dedit ex uoluntate & ꝓbat̃ ĩ c.
preſbiter. & in. c. ſuſcepimꝰ & ĩ c. đ cete
ro & in c. petrus a. ꝯtrario ſenſu đ homi
ci. & ꝓbat̃ ex regula gñali ꝙ qui cauſã
damni dat zc̃. & in c. ſtudet l. di. et in c.
fi. de iniur̃. cũ ſimilibꝰ Et aduerte q̄a cũ
hoc uerbum cauſa accipiat̃ multis modis
Ideo ut ĩtelligamꝰ qualiter hic accipiat̃
omiſſis aliis de quibus ꝑ Io. an. in c. dilec
tus de accuſa. & in c. i. de re iudica. li vi.
& nõ in l. cauſaſ. C. de tranſactõ. tamen
hic ſumit̃ cauſa pro inpulſu ad aliquid fa
ciendum ut dicit Iohannes monachi ĩ c.
fi. ſupra de iuram̃. calũp. et ſic ſumit̃ ĩ l.
i. §. ſexũ. ff. de poſtu. Vnde differencia ẽ
inter cauſam & racõnẽ quia ratio ẽ ordo
gerendorum ex cauſa uenientiũ Vñ põt
eẽ cauſa ſine racione ſꝫ racio non põt eẽ
ſine cauſa & hoc modo ſatis pertinꝫ ad ꝓ
poſitum Sed clarius ſcire debes ꝙ cauſe
dicunt̃ eſſe q̃tuor uidelicꝫ efficiẽs. finalis
formalis & materialis de quibꝰ patꝫ s̃.
in pñcipio decreta. in i. glo z ĩ ꝓhemio
ffoꝝ. & inſti. de acti. in pñ. Vel ſecundũ
dyaleticos dici poteſt ꝙ. cauſe due ſunt
una fiendi alia eſſẽdi Prima ꝑtinꝫ ad effi
cientẽ & finalem. Secunda ad materialẽ
& formalem de quibꝰ eciam ꝑ Io. an. s̃.
in dicta glo. i. Vnde ad ꝓpoſitum qñ q̄s
ex ꝓpoſito uł ex intentõe ꝑ̄ſtet cauſam
homicidio uel mutilacioni efficit̃ irr̃gula
ris ut in dictis iuribus quod ꝓcedit ſiue
ꝑ̄ſtitit cauſam efficientem utputa mandã
do ꝑ̄cepto ſiue iuſſu eciam ſiue cauſã ma
terialẽ utputa miniſtrãdo arma tela &
huiꝰmodi zc̃ quia duxiſti hominem ꝑ vi
am in q̃ ſciebas eẽ inimicos ſuos Vel for
malem puta inſtruendo ſeu informando
uel quid ſimile ut modus et forma dare
tur homicidio Vel eciã prebẽdo ſeu dan
do cauſam finalem puta conſtituẽdo pre
mium ad homicidium committẽdũ & ꝑ̄dic
ta ꝓcedunt qñ ex ꝓpoſito uel uoluntate
quis ꝑ̄ſtitit cauſam homicidio uel mutila
cõi dũmõ homicidiũ ſeu mutilacõ effectu
alis ſit ſecuta Si uero non intencõe homi
cidium ſit ſecutũ ꝑ̄ſtita cauſa diſtinguen
dum eſt quia aut quis dabat operã rei li
cite & non efficitur irregularis quia et ſi
talis non tenet̃ ex facto ꝓprio ꝯmittens
homicidium multominus tenet̃ ex homi
cidio ꝯmiſſo ꝑ aliũ. Aut quis dabat ope
rã rei illicite & quia tũc tenet̃ ſiue cauſa
ſit ꝓxima & inmediata ſiue remota & me
diata dumodo ſit ordinata ad homicidiũ
uł ad mutilacionem. Exemplũ mãdaui ti
bi ut uerberes ticiũ certe ſi ĩterfeciſti ef
ficior irregularis ut c. fi. đ homici. li. vi
& probat̃ in c. petrus. de homici. a con
trario ſenſu ſecus ſi cauſa nõ eſſet ordina
ta ad homicidium utputa faciebat quis
taxillos ad ludum in quo ludo conuenien
tes ſe interfecerunt Nã licet ars faciẽdi
taxillos ſit ꝓhibita cũ talis cauſa non fu
it ordinata ad homiciditm nõ efficitur ir
regularis Idem ſi dediſſet cauſam ꝓximã
homicidio ſed non ordinatã quia non effi
ceret̃ irregularis ut feci feneſtrã ꝑ quã
te ꝑ̄cipitaſti z mortuus es Et hoc proce
dit ſi nõ ea ĩtentõne feci ut te ꝑ̄cipitares
Vnde remocio uł proximitas cauſe non
multum operatur ſed hoc operat̃ intẽtio
& ꝙ ſit cauſa ordinata ad homicidiũ ut
s̃. patet Secundo querit̃ deſcendendo ad
q̃ſtiones ſpeciales pone ꝙ clericus licite
exercebat ripam ſupuenerũt ꝯſanguinei
uł amici z preter uolũtatẽ clerici interfi
ciebãt an clericus fiat irregularis doc.
concludũt ꝙ ſic ut ĩ dicto c. petrus. z ibi
do. Antho. & dñs Nico. hoc tenent ꝑ il
lũ tex. qui dicit ꝙ ideo ibi ille excuſatur
quia non dat cauſam uł occaſionẽ ſed hic
culpa ꝑ̄ceſſit caſũ facit ad hͦ c. ſignificaſ
ti. ĩ eo. ti. & l. ii. § cum arietes. ff. ſi qua
dru. pau. feci dica. & in l. quoniã. allex
andrum C. de adulte. & in l. quoniã mul
ta C. ad l g. iuliã đ uia publi. Cauer̃ igit̃
debet clericus ne. ſit rixoſus uł litigioſus
ut habet̃ xlvi di. ꝑ totũ Secus autẽ ſi cau
ſa eſſet remota & iuſta utputa quia deſẽ
debat ſe tũt nõ eſſet irregularis adhoc c.

UVA. BHSC. IyR_273_2

homo & c. de occidendis xxiii. q. v. z qđ notat. in dicto c. de cetero & ideo procedunt predicta qñ amici uel conſanguinei ſupuenientes euꝫ interfecerũt ſecꝰ ſi ſupuenerunt inimici illius & eum interfeciſſent facit quod nota. in dicto c. ſignificaſti. ii & ita tenet do. nico. in dicto c. petrꝰ eo. tiº. Et racio diuerſitatis eſt quia hoc caſu homicidium non fuit ꝑpetratum intuitu clerici ſed ĩ primo caſu ſic hoc tamẽ limita eſſe ueꝝ niſi ipſe clericꝰ feciſſꝫ hº ea intencione ut ſupuenirent inimici illiꝰ Naꝫ poſito ꝙ ipſe ſe defenderet ſi tamẽ poterat aufugerẽ uel decedere & non aufugit ſed ſe defendit ut illum retardarꝫ ad hoc ut ſupuenirent inimici & eũ interficerent certe hoc caſu efficitur irregularis ſecuta interfectione uł mutilatiõe ut in ꝑdictis Aduerte tñ quia glo. in. c. fi. xxiii. q. viii. dicit ꝙ ſi clericus cuꝫ aliqº rixarẽ z ſupuenit frater clerici z interfecit illum contra uoluntatem clerici ꝙ clericus non efficitur irregularis ut c. ꝑſulatus i. q. iiii. & c. penuł. de cleri. percuſſo z tamen non uidetur ſine dubio procedere ſi ipſe clericus fuit cauſa aggreſſure ꝑ nota. in c. fi. de homici. li. vi. & per ea q̄ dicta ſunt ſupra. Tercio queritur clericꝰ capit furem uel alium criminoſum z ligauit & dimiſit ligatum ſeu uinctum penes alium qui timens ne ſolueretur illuꝫ ĩterfecit an clericus ꝑ hoc ſit irregularis dic ꝙ ſi fuit in aliqua culpa q̇a dimiſit robuſtum penes debilem uel duos penes unuꝫ uel alter fuit in culpa non eſt dubium ꝙ fiat irregularis ut in dicto c. ſuſcepimus Et hoc procedit ſiue cuſtos interfecerit ſiue fuerit ĩterfectus ſꝫ ſi ñ fuit ĩ aliqua culpa que ſibi poſſit inputari ut quia retinuit eum propter aliquam iuſtam cãm & noluit eum expellere propter conſeruãdam famam ipſius furis ſeu criminoſi uel mortis periculum & ad hoc ꝙ nl̄li accurrent & ut daret intelligi ꝙ nullus ibi eſſet diſceſſit a domo & dimiſit uinctum Nam hoc modo nõ eſt iudicandus irregularis ſi aliud ſecutum eſt de quo uide per doc. in dicto c. ſuſcepimus Quarto queritur ex eo ꝙ non probauit intentionem in iudicio ad purgandam ſuaꝫ innocenciã Nam non ualens eſſe ĩ duello didit pugi

lem uel ab alio prouocatus pugilẽ dedit qui alium interfecit uel ab alio fuit ĩterfectus queritur an ſit irregularis. Cõcludeꝙ ſic ut in c. ii. de clerico pug. in duel. Et racõ quia fuit in culpa attemptando rem prohibitam & cauſaꝫ dedit hi mici. Quinto querĩt aliquis tenet urſum leonẽ ceruuꝫ & ſimile animal qđ aliqueꝫ hoĩeꝫ interficit an ſit irregularis. Quidã dicũt ꝙ poteſt imputari ſibi quare tenuit t'lia animalia ar. c. hii. arborem z c. ſepe l. di. Alii tenerunt contrarium dum mõ nõ fuerit ĩ lata culpa ar. l. fi. ff. ſi qua paupe. feci. dica. Et hanc opi. approbat io. an. in d. c. ad audienciam in ultima queſtiõe. ĩ de homici. z do. antho. ibi poſt eũ Quã etiam opi. ſecutus eſt ſpe. in tiº de legatꝭ ꝭ. iuxta v. quid ſi aliqs Sit igitẽ concluſio ꝙ ſi t'lia animal tenebat que cõſueuerãt nocere ut urſum leonem & ſimilia aĩalia & illa non tenuit ligata debito mõ ꝙ efficitẽ irregularis ut patꝫ in prima opi. ꝑ qua facit l. fi. ff. de edili. edi. alias ſecus circa que uide glo. xxiii. q. v. de occidendis Sexto querĩt clericus uiſo latrõe clamauit ut caperetẽ uel ſimpliciter & erat ibi latro tñ occurrentes illũ interfecerũt an. erit irregularis inno. in dicto c. ſigni. ii. de homici. dicit ꝙ ſi hº fecit ut ille moreretẽ eſt irregularis Secus tñ ſi fecit ad hoc ut ille tm̃ caperetẽ nõ ut occideretẽ nõ eſt irregularis Hoſti. uero ibi dicit ꝙ cũ lex. ꝓmocõis non conſiſtat ĩuolunate ſiꝫ in facto ut in c. fi. x q ulti. talis non ert irregularis ex ſola uolũtate & hanc opi. uidetẽ ibi formaliter tenere inno. q ĩ hº articulo fuit ſibi contrarius dicens ꝙ ſi clamauit ad furem uel capite furem uel quocũqꝫ alio mõ poteſt intelligi ꝙ dicto uel facto ſuo uł ex negligẽcia homicidiũ ꝑpetratum ſit talis eſſet irregularis niſi hoc forte fecerit ob periculuꝫ corporis ſui quia tunc ſi clamauit ſuccurrite & ſuccurrentes illum occiderũt non eſſet irregularis Et racõ eſt quia talis nõ ĩtendit in alterius mortem ſed ad ſui ſaluteꝫ z liberationeꝫ. Vnde non fuit ĩ culpa facit ad hoc ꝙ no. io. an. poſt inno. ĩ c. olim de reſti. ſpo. z ꝑ no. in c. qđ ĩ dubiis ĩ. de penis Item quia quod quis facit ob tutelã ſui corporis recte fециſſe uidetẽ ut in arti

UVA. BHSC. IyR_273_2

culo precedenti dictum eſt in xii. q.. & ſe. Aduerte tamē qa aliqui tenuerunt ꝙ tal clericus clamās ī diſtincte non ſit irr̄gularis lꝫ ꝓpter hᵒ ſecutū eſt homicidiū uł mutilacō ea rōe quia utiliꝰ eſt aliqué liberar̄ a peccato q̄ a morte corporali cū gᵒ ſic clamando liberat animā uolent' furari uel alias uolentis delinquere non dꝫ eſſe irregularis ſꝫ io. an. dicit ꝙ hᵒ ē falſum qa ſecundū hoc ſequerer̄ ꝙ ſi aliquis clamauit poſt furē cum rebus furtiuis & ad clamorē ſuū alii ſubſequentes ipſū ceperūt ex qua captura iſte poſtea occiſus fuit ꝙ talis non eſſet irregularis qa ſic clamando liberauit animā illiꝰ a morte qa reſtituit ablatum ꝛ ſic dimittit̄ peccatum ut in c. cū tu. de uſur̄. & ī reg. peccatū in vi. ꝛ in c. ſi res. xiiii. q. vi. ꝛ tñ hᵒ eſt falſū ut no ī d c. d̄ cetero ī de homi. ꝛ in hac opi. reſidet io. an. & do. antho. pꝰ euꝫ & eādeꝫ quaſi opinioneꝫ tenet Spe. ī d. §. iuxta v̄. qd ſi velles. Sed dñs Nico. in d. c. ſignificaſti. dicit ꝙ dicta d̄ciſio nō ꝓcedit ſine dubitacōe de quo uide ibi latius per euꝫ. Septimo querit̄ qd ſi iudex ſeu officialis inſequit̄ furē ſeu criminoſū & querit a te ſi uideris illū tu uero ſciēs ꝙ iſtū querit ut poſſit ei morteꝫ dare indicas illū an ꝑ hoc ſis irregularis ſpe. in d. §. iuxta v̄. qd ſi iudex dicit ꝙ ſi ꝑ tuam rñſionem fur eſt inuentus & occiſꝰ ꝙ tu es irregularis ſecus ſi neſciuiſti nec ſuſpicatus fuiſti ꝙ ad mortē nec ad penaꝫ ſaguinis quereret. Quid aūt dicēdū ſi ille ſciuit illū furē ad mortē queri qui nō poterat aufuger̄ niſi ꝑ alterā d̄ duabꝰ uiis & ſciens ꝙ ꝑ alterā aufugerat dicit ꝙ per hanc nō fugit an ſit irregularis vr̄. ꝙ nō ex eo ꝙ ñ idicauit eū. In ꝯtrariū fcit qa dicendo per hanc uiam nō tranſiuit indicat tacite illū per aliam uiam fugiſſe ar. c. nōne s̄. de ꝑ̄ſūptio. Sed aduerte quia ſi penitus eſſet ignarus nō efficeret̄ irr̄gularis puta ſi ſutor uł artifex certe dicit qa ibi non tranſiuit rñdit illū per aliam uiā tranſiuiſſe nam huic nō poteſt aliq̄ culpa imputari ut no. io. an. in adicione. ſpe. v̄. quid ſi iudex Tucius eſt eīꝫ tacer̄ q̄ querentem criminaliter eludere v̄bis ābiguis Dicēdo nūquid ego ſū cuſtos illiꝰ uł alio ſimili modo Ad hoc tex in dicto c. mādā-

tis in fi. xl. di. & ſi ibi non erat niſi unica uia per quā iſte tranſiuerat & officialis inſtat & inſequit̄ querendo quid tunc debeat fieri. Dic ꝙ ſcd̄m aliquos nō debet dicer̄ mendaciū ſed exemplo bti frāciſci poteſt illudere hoc modo dicēdo Nō trāſiuit huc tangendo ſibi manicā. ¶ Octauo queritur clericus non ualens aliter recuperar̄ res ſuas tenet furem ne fugiat cū rebus ſuis donec exhibeat eum iudici uł inuocet eius auxilium ad res ſuas recuperandas an erat irregularis Quidaꝫ dicūt ꝙ licet fur poſtea puniatur pena mortis uel mutilatione non eſt irregularis dum mō intentio detinentis nō fuit ad mortē uł mutilatōꝫ ꝛ hāc opi. tꝫ ſpe. ī ti. d̄ lega. §. iuxta. v̄. item ſi clerici. & domi. in c. ii. de homici. in vi. quod facit contra cōem opi. doc de qua s̄. in vi. q. ꝑ̄cedenti ¶ Nono querit̄ quid ſi clericus tradit officiali furem petens ꝙ eum puniat citra ſāguinis effuſionē an ſit irr̄gularis Dicas ꝙ lꝫ officialis puniat corporaliter occidēdo furem uel mutilando tamen propter hᵒ clericus non efficit̄ irregularis nec etiaꝫ ei nocet ſi ſimpliciter exponit querelam coram officiali contra iniuriantes ſibi uł eccleſie quāuis talis abſq; ſanguinis effuſione uix poſſit alia coherceri ut in c. tuanos & in c. poſtulaſti. ī de homi. & facit xxxiii. q. iii. maximianus & q v. c. i. Et hec uera ſunt quando nō tēderet ad mortem nec gerat hoc in animo ſed expſſe īſtabat ut talis malefactor caſtigaretur abſq; ſanguinis effuſione de hoc in c. in archiepiſcopatu ī. d̄ de rapto. Vel inſtabat ut mitteret̄ in exilium ad hoc c. cum non ab homine de iudi & in c. nouimus ī. de v̄bo. ſig. Vel ut detruderet̄ in perpetuū carcerem c. ex comunicamus de hereti. ꝛ c. a nobis de apoſta. & c non uos xxiii. q. v. Et ex predictis infert̄ ꝙ clericꝰ extrahens latronem de eccleſia qui ꝑ ſacerdotes extrahendus eſt ut in c. diffiniuit xvii. q. iiii. non ſit irregularis quia non dicitur morti tradere ipſe ſed lex ad hoc c. cum homo xxiii. q. v. & hoc tenet archi. in d. c. diffiniuit & ꝓcedit dicta diffinitio ſcd̄m doc quādo extrahens nullo mō tenderet ad mortem uel mutilatōꝫ. Et ex ꝑ̄dictis etiaꝫ infert̄ ꝙ agens ciuiliter con

UVA. BHSC. IyR_273_2

tra furem ꝙ nō erit irregularis lꝫ iudex
cauſa ꝓbata illuꝫ ſuſpendit, ex officio ſuo
ut ꝓbatur. no. in dicto c. poſtulaſti. qđ in
tellige dūmodo tendat ad mortdm ꝑ illā
uiaꝫ Abſit eīꝫ ut ea que pro bono faci9
ſi ꝑ̄ter uoluntatem noſtrā alicui male cō
tīgat debeat nobis imputari ut dicit tex
in c. de occidēdis v̄. abſit xxiii. q. v z glo
in dicto d. poſtulaſti. Ex predictis etiaꝫ
infertᷣ ꝙ ſi aliquis ꝓcurauerit aliquē ca
pi per officialem occaſione alicuius delic
ti ꝓpter quod certum erat illum non de
bere condempnari ad mortem uel ad mē
bri mutilacōꝫ ꝙ non efficitur irr̄gularis
licet iudex illum puniat pena mortis uel
mutilationis ex eo ꝙ inuenit eū culpabi
lem in aliis criminibus pena dignis dū°
ille non credat nec cogitet hoc contigere
poſſe & hoc tenet ſpe. in ti. de legato §.
iuxta v̄. quid ſi clericus & hoſti. in ſūma
de homici. §. qua pena v̄. uerum ¶ Idem
eſt dicendum ſi iudex ſecularis auferret
furem captum per clericum z ipſū ſuſpē
deret quia clericus propter hoc non eſt
irregularis & hoc tenet glo. in c. i. xviii.
q. i. Aduerte tamen ꝙ in omnibns ꝑ̄dic
tis caſibus utilis eſt ꝓteſtacō uidelicꝫ ꝙ
non tendit ad uindictam uel penaꝫ ſagui
nis ſm formaꝫ c. i. de homi. in vi. Decimo
queritur quid ſi cleric9 certiſſime ſcit ꝙ
non poſſꝫ conſequi debitum ſuū ſine ſang
uinis effuſione an poſſit implorare offici
um ſecularᷣ abſqꝫ periculo irregularitatiſ
Quidaꝫ in c. poſtulaſti. ī. de homi. tenue
rūt ꝙ non īmo debent potius dimittere
decimas & primicias q̄ illud attemptare
ar. c. ii. &. d. c. ſuſcepimus ī. de homi. Sꝫ
io. an. in d. c. poſtulaſti. dicit hodie tenē
dum eſſe quod habetᷣ in c. ii. de homi. in
vi. quaſi uelit dicere ꝙ ſi premittat ꝓ te
ſtatōꝫ ꝙ non intendat ad uindictam ſang
uinis ſed ſolum ꝓ iuſticia ſua conſuanda
non imputatur clerico ſi iudex ſecularis
poſtea illi inponit penaꝫ mortis uł muti
lationis z ſic uidetur ſentire ꝙ etiā ſi cle
ricus eſſet certus ꝙ iudex ſecularis illi ī
ponat penam mortis non tamē teneatᷣ cō
ſiſtere a peticione iuſticie dūmodo ꝑ̄mit
tatᷣ proteſtatō & hoc etiaꝫ tenꝫ do. nico.
in d. c. poſtulaſti. quod dicit eſſe no. ad ī
tellectum dicti. c. & hoc eſſe ſat9 rationa

bile aliaſ daretur materia cruciādi z ſpo
liandi clericos bonis ſuis. Hoc tamē intł
lige dūmodo clericus non intendit ex uo
luntate ad penam mortis uel mutilatiōiſ
¶ Vndecimo queritᷣ quid ſi cleric9 dicat
acuſo talem de tali furto z premiſſa pro
teſtōe ꝙ non tendat ad uindictaꝫ an effi
ciatᷣ irregularis ſi iudex poſtea illum cō
dempnet ad mortem io. an. ī d. c. ii. đ ho
mici. in vi. dicit ꝙ caute faciat cleric9 ſꝫ
pocius dicat cōqueror q̄ accuſo ut ſic ſer
uentᷣ v̄ba tex in d. c. ii. quod no. debꝫ tn̄
ſe putare ꝙ licꝫ dicat acuſo ſi tn̄ ꝑ̄miſſa ē
ꝓteſtatō modo predicto ꝙ nō efficiatᷣ ir
regularis Naꝫ etiam querela ī offi. teſtī
ap̄pllatur accuſacō ut l. parentibus ℭ. đ
inoffi. teſta. & in. l. in arenam ℭ. eo ti° &
ſequitᷣ do. nico. pro quo facit quia etiaꝫ
largo° denunciator poteſt dici accuſator
ut in c. ii. & ꝙ ibi no. de accuſa. ¶ Duode
cimo queritᷣ quid ſi ex conſuetudine uel
ſtatuto ꝓ homicidio uł ſili delicto abbaſ
uel prelatus accuſans debeat hēre penā
pecuniaꝶ an abb. accuſando cum ꝓteſta
tōe ꝙ non intendat ad uidictaꝫ ſeu penā
ſanguinis ſed intendat ſoluꝫ conſequi pe
naꝫ pecuniariaꝫ an ſit irr̄gularis ſi iudex
ſecularis illum poſtea interficiat Archi.
in. d. c. ſi uos xxiii. q. v. ꝙ non ca licꝫ de
lictum ſit publicū tn̄ agitᷣ quaſi ciuiliter
ar. c. referente de delict. puero. & facit
quod habetᷣ in c cum dilectus ē. de ordi.
cogni. & l. agraria ff. đ termi. āmo. Nec
abb. prohibetur agere ad penam ciuileꝫ
inponendam ut in c. dilecti. de pur. uul.
Nec contrarium eſt ordini abbat9 uel ei
us dignitati proſequi ius ſuum licꝫ graui
ter īde aliquid ſequi poſſit ut d. c. poſtu
laſti. & facit lex qui cum maior ff. de bo.
libe. & quod no. xxiii. q iii. c. maximian9
& hoc idem tenꝫ domi. in dicto c ii. de ho
mici. in vi. in fine. ¶ Decimotercio q̄ritᷣ
pone ꝙ aliquis princeps uel dominus fa
cit leges cui9 autoritate homines tradū
tur morti an ſit irregularis & quidam di
ꝙ non & ita ſequitur archi. in c. officia.
xxiii. q. vi. quia talis non animaduertit ī
certam perſonam nec etiam uoluit homi
nem incidere in conſtitutōeꝫ ſuam cū eaꝫ
promulgauit ſed tantuꝫ fecit ad bonum
publicum ut ſic homines a delictis retra

UVA. BHSC. IyR_273_2

herentur facit ad hoc quod no. glo. in c.
fi. iii di. & quod no' in c. pexima xxiii. q.
ulti. & c. de occidendis xxiii. q. v. & hãc
opi. tenet io. an. in. c. uno ĩ. de ſagitta &
ita ſequntur doc. ibi. ¶ Decimoquarto
queritur ſindicus alicuiꝰ uniuerſitatis ac
cuſat de crimine publico ꝓpter quod im
ponitᷣ mors an omnes đ uniuerſitate ſũt
irregulares Aduerte quia licȝ hec q̃ſtio.
hic adaptari poſſet tñ magiſ congrue ad
aptatur in q̃ſtione de mandãtꝰ z ideo dic
de ea ut dicetᷣ in q̃ſtõe đ mandante ¶ de
cimoquinto queritur epiſcopus & inqui
tor heretice prauitatis pronunciauerũt
quem hereticum ſcienſ pro certo ꝙ ſtatĩ
poſt pronunciacionem ille morti traderᷣ
tur an ſint irregulares archi. xxiii. q viii
ſuper glo. ſũme tenet ꝙ non facit ad hoc
xxiii. q. viii. legi. & q. vi. ſi audieris. Idẽ
tenet ſpe. in dicto ti° de legatꝰ §. iuxta v.
porro ¶ Decimoſexto queritᷣ epiſcopus
dampnauit quem ad perpetuũ carcereȝ
moritur ibi carceratꝰ an epiſcopus ſit ir
regularis & uidetᷣ dicendũ ꝙ nõ q̃a iſte
uidetur nateraliter mori z dicitur mori
iudicõ dei ut inſti. đ cap. dimi. in princi.
& no. etiam ff. eo. ti. l. i. ergo non eſt irᷣ
gularis In contrariũ facit quia ille q mo
ritur in carcere uidetur mortuus in cru
ciatu ut l. i. ff. de cuſto. reoꝝ & hoc for
maliter dicit bal. in l. i. C. de hiis q a nõ
do manu. Sed aduerte quia ſcd̃m doc. ꝙ
aut epiſcopꝰ a deo ex aſperauit carcerẽ
uel attenuauit uitã ꝙ uerſiſiter morſ fu
tura erat de proximo & efficitur irregu
laris ſi propter hoc carceratꝰ moriatur
alias ſecus & hoc ſentit dñs nico. in c. pe
nĩti. de apoſta. & ita tenet etiam do. an
tho. in c. iii. ĩ. de crimi. falſ. ¶ Decimo
ſeptimo queritur pulſauit quis campãȝ
ad condempnatõem alicuius dãpnati ad
mortem uel mutilationem membri uꝉ ad
ſentenciam ſanguinis dampnati pulſauit
tubam pro ut cõmuniter fit ĩ italia an ef
ficiatur irregularis io. an. in c. iohannes
ĩ. de homici. in fine & do. antho. ibi poſt
eum tenet ꝙ ſic ſecus forte ſi pulſaſſet in
auxilium ſuum quia forte erat obſeſſus
de quo latius uide ibi. ¶ Decimooctauo
queritur quidam licite rᷣtinebat cultellũ
in manu alius inſiluit in eum & uulnꝰ le

tale accepit an ſit irregularis Archi. in c
quia te l. di. tenet ꝙ nõ & ita uidetᷣ tenẽ
dum ſi modo ille illum cultelluȝ rᷣtinebat
ĩ manu taliter ꝙ ut ille ſe impellendo ſe ĩ
terfecit ¶ Decimonono queritᷣ q̃d ſi ali
quis inſcidit cinguluȝ equi ut equitãs ca
deret & ita mortuus eſt an ita inſcidens
efficiatur irregularis Dic ꝙ ſic ſcd̃m doc
ad hoc l. di. c. ſepe. Nam qualitercũꝙ q̃s
intendat in mortem uel mutilationem ef
ficitur irregularis & idem dicendũ eſt ſi
preter intentõȝ contingit z fuit in culpa
dando operam rei illicite uel culpa erat
ordinata ad caſum ut ſ. dictum eſt ¶ Vi
geſimo queritᷣ deſcendendo generaliter
ad alium articulum an quis fiat irregula
ris ex eo ꝙ p̃ſtitit auxiliũ opem conſiliũ
uel fauorem. Circa q̃d animaduertẽdum
eſt quia hec tria quaſi idem important z
quaſi pro eodem accipiuntᷣ ut in l. is qui
opem & in l furti. §. ope ff. de fur & ibi
ꝑ bar. & ꝑ eundeȝ in l. iiii. ff. ad leg. iuꝉ.
maieſta & no. in. d c ſĩc dignũ Vnde pro
clariori intelligentia ſcire debeſ ꝙ quan
docunꝙ quis ꝓhibetur preſtare auxiliũ
opem uel fauoreȝ non contemplatõe cer
ti actꝰ ſed ſimpliciter Quandoꝙ uero ꝓ
hibetur contemplatõe certi actuſ primo
caſu poteſt poĩ exempluȝ dicit ſtatutum
ꝙ quicunꝙ dedit opem auxiliuȝ uꝉ fauo
rem pro bannito punietur in tantum uel
ꝙ nullus preſtet auxilium heretico ut ĩ
c. ex cõmunicamꝰ §. i. ĩ. de hereti. Et h°
modo auxilium ſũmitᷣ multũ late ꝑ quoli
bet adiutorio ſeu fauore ſiue quis pecu
niam mutuet ſet alimenta tradat ſiue ali
as patrocinium preſtet ſiue aliud quid ſi
mile quod ad eius utilitateȝ pertinet ut
in l. iiii. poſt principium ff. ad leg. iuliaȝ
maieſta. & in predicto c. excomunicamꝰ
de hereti. uñ dicas cum queritᷣ an q̃s ex
tali auxilio teneatur ꝙ aut quis a ſupicᷣ
implorat per uiam ſuplicatõnis aliquam
graciam pro ipſo bãnito uel heretico ne
poſtq̃ adiurauit detrudatur in ꝑpetuum
carcerem & hoc licitum eſt. Nec punitur
quis ratione talis auxilii facit ad hoc l.
ſi fuerit ff. de re. dubi. & in l. in metallũ
& in l. diui. ff de penis hoc tamen fallit
in eo qui eſſet dampnatꝰ crimine leſe ma
ieſtatis pro q° nõ licet ſupplicari ut ĩ l.

UVA. BHSC. IyR_273_2

quiſqs C. ad l. iuli. maieſta. & ideo ē dicē
dum ꝙ quocienſcunq; hoc expſſe probi
betur Quandoq; uero preſtatur auxiliũ
defendendo per uiam iuſticie coram ſup
iore ut quia petit bãnum caſſari allegans
aliquam cauſam iuſticie an hoc caſu ſi ſuc
cumbit debeat puniri & hoc caſu uide la
ti9 per inno. & doc. in c ſolꝫ de ſen. excō.
in vi. Quandoq; preſtatur auxilium ex
tra iudicium puta mittendo pecuniam p̄
ſtando neceſſaria ad uictuꝫ ut s̄. & videt̃
puniendus ꝑ iura nunc s̄ proxime allata
in principio hui9 articuli & per bar ī d.
l. furti §. ope. & circa hoc uide no. in ſui
rōe in l. iii §. ſi ſeruus ff. de acq̇. poſſ. z in
l. qui a latronibus §. ſi quis ff. de teſtamē
¶ Secundo uero caſu quando ꝓhibetur
auxiliuꝫ p̄ſtare contemplatione certi ac
tus puta homici. ul mutilatōis z circa h°
dicit ꝙ auxilium poteſt pōt preſtari q̄n
doq; ante factum & ſic ante homicidium
ut aſociando aliquem ad homicidiuꝫ ꝑpe
trandũ ut in c. ſicut dignum §. illi autem
ī. de homi. uel preſtando uel miniſtrãdo
arma Ad hoc l. ſi pignore §. qui feram̃ta
ff. de furt9 Item ſcalas accomodando ut
ingrediatur occidenduꝫ accomodat ut. d
§. qui feramenta uel preſtando domũ in
qua ſe ocdiſores occultant ut ſic facilius
poſſent interficere ut l. qui domum ff. d̄
adulte. Qñq; uero poteſt preſtare auxi
lium in ipſo actu quo homicidium cōmit
titur aſſiſtendo homicidio ad hoc ut faci
lius cōmicti poſſit & ad terrorem eius q
occiditur & ad defenſionem occidenciũ
ut in d. c. ſicut dignuꝫ v̄. illi etiam & in l.
raptores C. de raptis uirgi. Qñq; pōt p̄ſ
tare auxilium poſt honmicidium ut quia
preſtatur ad euadendum occiſorem & d̄
hoc ultimo dicetur. ī. in. iii. q. de eo qui
euaſit occiſorem In primis ergo duobus
caſibus dicendum eſt ꝙ qualitercunq; q̄ſ
preſtet auxilium ſcienter ſi inde ſecutuꝫ
ſit ex intencōe efficitur irregularis ut in
dicto c. ſicut licꝫ uno caſu ſit leuior culpa
q̄ in alio & facilius diſpenſatur. Si uero
preter intencōem & uoluntatem ſuaꝫ ſe
cutum eſt homicidium puta quis prepa
uit arma ut defēderet̃ p̄ria ul mutuauit
pecuniam ꝓ defenſione per quã cōducti
ſunt ſtipendarii qui homicidia ꝑpetraue

runt & hoc caſu diſtingui debꝫ an p̄ſtite
rit auxiliuꝫ rei licite z apte ordinate ue
riſimilr ad homicidium uel mutilatōeꝫ z
tunc fit irregularis alias ſecus Nam oīs
ille qui preſtat auxiliuꝫ uel fauorē homi
cidio cauſam dicitur preſtar̃ licꝫ ñ ꝯtra
¶ Vigeſimoprimo queritur deſcendēdo
ad queſtiones ſpeciales que tendunt ad
declarationem huius articuli. Pōe ꝙ ali
quis clericus in bello miniſtrat arma vꝫ.
baliſtas tela & ſimilia & illi quib9 miniſ
trata ſũt homicidium cōmiſerũt z mutila
tiōem an clericus miniſtrans ſit irregula
ris Conclude ꝙ ſi bellum eſt iniuſtum nō
eſt dubium ꝙ talis efficit̃ irregularis licꝫ
homicidium ſecutum ſit preter intencōꝫ
quia ſufficit culpa & cã ordinata ad ho
micidiuꝫ Hoc tñ uerũ ſi arma eēnt t̃lia q̄
eſſent apta ad homicidium ſecus ſi non eſ
ſent apta quia tũc non diceret̃ p̄ſtar̃ aux
ilium ad homicidium Sed dubiuꝫ magnũ
eſt quid ſi bellum eſt iuſtum ſuꝑ q° glo.
no. in c. ita quorũdã de iude. ſimpliciter
tenet ꝙ ſit irregularis Glo. uero ī. c. qd̄
in dubiis de penis dicit ꝙ in bello iuſto
licitum eſt clerico hortari bellantes Idē
etiam ſentit glo. in v̄bo probare in c. ſciſ
citatus ii. q. vii. inno. uero & hoſti. in c.
penlt. de homici. tenent ꝙ qualitercũq;
auxilio ſuo mors ſit etiam in bello iuſto
clericus ſit irregularis z idem tenet ſpe.
in dicto ti° de leg. §. iuxta v̄. item cleric9
& v̄. poteſt & maxime ꝑ tex. in c. ſiquis
poteſt li. di. & xvi. q. iii. porro & xxiii.
q. ulti. quicũq; ex clero z i. q. i. c. fi. Hãc
etiam opi. tenuit ray. in ſumma in ti° . de
homici. Sed io. an. in d. c. dilecto de ſent.
excō . li. vi. tenet ꝙ non licet arma miniſ
trare niſi prodefenſione ergo uidetur ꝙ
ī bl̃lo iuſto clericus ñ poſſit arma miniſt
rare niſi pro defenſione ſpe. in dicto. §.
iuxta v̄. quid ſi clericus in bello dicit ꝙ
ſi talis miniſtrans non intendit ꝙ baliſta
rius aliquem interficiat uel interficere
uelit ſed ꝙ illos terreat ul ſua defendat
ul recuperet tal ñ ē irr̃gularis licet ali
quem occidat ex eo ꝙ aduerſarius uolu
it aliena dimictere z ob pugnando d̄fer
re & eodem mō dicit illum non eē irr̃gu
larem qui in bello iuſto ꝓpoſitus ē exer
citui ut ſumptus faciat & cũcta diſponat

UVA. BHSC. IyR_273_2

ſi forte precipiat láceas ul' ſagittas emi
uel miniſtrari uel ad cuſtodiá caſtri mit
ti uel ſi hortatur ad currendū p⁹ equos
ut illis predam animalium auferatur ul'
etiam captiuos licet inde mors ſequatur
dūmodo nullo modo tandat ad mortem
Archi. no. in fi. xxiii. q. viii. refert opini
ones ꝛ tandem in effectu uidetur poneꝛ
opi. io. an. qui latius examinat hunc arti
culū in hac decreta ꝛcitádo primo dictá
ultimam opinioneꝫ vꝫ ꝙ talis qui ꝑdicta
intentōe arma miniſtrauit non eſt irregu
laris & aſſignat ratiōnē quia ille q arma
aut baliſtas parauit aut miniſtrauit pre
dicta intentione non comiſit homicidiuꝫ
fctō ꝓpo uel ꝯſi° nec mádato nec uolūta
te qa noluit illuꝫ occidi g° nō ē homicida
ad hoc l. di. ſi quis uiduam & c. ſignificaſ
ti ii. ĩ. de homici. & in c. ii. de cleri. pug.
in duel. ergo multo fortius dicendum eſt
ꝙ ſi tradit arma non pugnantibus q tūc
credidit ab illo recipi ad ſui defenſioneꝫ
allegat ad hoc no. per hoſti. in c. ita quo
rundam ĩ. de iude. ubi idem io. an. ſuper
glo. iii. dicit ꝙ in non pugnantibus qbus
arma miniſtrat quos credidit arma pete
re ad defenſioneꝫ ſui corporis diligēter
ſunt plura conſideranda ſcꝫ cā petitōiſ ar
moruꝫ & pſonaꝝ qualitas quibus cōſide
ratis poterit quis faciliter arbitrari an
tradens arma ſit irrgularis. Si uero alte
rum iſtoꝝ ꝑdictoꝝ interueniſſet ſcꝫ ꝙ iſ
parauit arma ſeu baliſtas principaliter ĩ
tenderꝫ aliū occidi ut cedere ꝙ baliſtai⁹
ad hoc intenderet ꝙ tūc eſſet irrgularis
quia dicitur ꝑſtare auxilium ad homici.
comictenduꝫ ar. tex c. ad audientiá ĩ. de
homici. & d. c. ſignificaſti. ii. eo. ti° prin
cipaliter autem ideo dictum eſt qa ſi h°
intenderet non prīcipaliter ſꝫ ſecūdario
puta ſi aduerſarius uolebat aliena dimit
tere unde ītēdebat ut expugnareꝫ ſagit
tis non uideꝫ ꝙ talis debeat iudicari irr
gularis quia ſi contrarium dicerem⁹ nlli
liceret cuiꝗ bello intereſſe etiam iuſto
cum ibi quaſi ſemp homicidia ꝑpetrānꝫ
ar. xxiii. q. i. noli exiſtimare ꝛc. ſe Sꝫ me
lius eſt ſcđm io. an. tenere talem eſſe irr
gularem quia nunꝗ licꝫ clerico quantum
cunꝗ iuſto miniſterium uel conſilium ad
mortem prebere ad hoc d. c. qđ ĩ dubiis

ĩ. de penis etiam plus dicendū ē ſcđm eū
etiam ad ſui defenſionem nō lꝫ miniſtraꝛ
predicta licꝫ bellum iuſtum alioquin miſ
trans ut homicida ꝛ irregularis iudicaꝫ
Racio quia non dat operam rei licite ſꝫ
illicite miniſtrádo arma ad bellum & qa
non adhibet omnem diligentiaꝫ quá po
teſt ne fiat homicidium ſed ipſum ꝓcurꝫ
potius ꝑpetrari & dat cauſam ꝓpinquá
ar. tex. dicti c. ad audientiam & c. iohan
nes & c. fi. ĩ. de homici. Inno. ūo hic dīc
ꝙ ſi quis ꝓponaꝫ bello ꝙ nō fit directe
ad occidēdū ſꝫ ad ſua defendendum ut re
cuperandum ꝙ hoc lꝫ ut no. in c. olim ṡ.
de reſtitu. ſpo. dūmodo nō ꝓponaꝫ per
ſonis que quaſi directe ſunt uiri ſáguinei
ut baliſtari & ſimiles ſcđꝫ inno. ꝓ q° fa
cit c. i. ĩ. de ſagittariis. ¶ Sꝫ aduerte qa
ſꝛ h° articło dici poteſt ſcđm quoſdaꝫ ꝙ
ſi bellum eſt iuſtuꝫ ꝛ mors inde ſecuta ſit
ex auxilio alicuius qualitercunꝗ in ipſo
bello porrecto ſeu adminiſtrato ſeu ꝑſta
to talis eſt irregularis Si uero bellum ſit
iuſtum tunc diſtingue aut neceſſarium ꝓ
defenſione perſonaꝝ aut rerū pr mo ca
ſu nullo modo efficitur irregularis quia
hoc caſu ex propria facto comictens ho
micidium non efficiꝫ irregularis Vn̄ mul
tominus ſi preſtet auxilium ſcđo uero ca
ſu uidelicꝫ qn̄ ꝓ defenſione reꝝ Dicaſ ꝙ
nō lꝫ arma miniſtraꝛ ītendēdo ad mortē
Naꝫ h° caſu ſi intenderet ad mortem ꝛ ꝑ
auxilium ſuum ſeu ad miniſtrationē fuit
ſecutum homici. uel mutilatō efficiꝫ irre
gularis Sed ſi eſſet certum ꝙ per talem
adminiſtrationē armoꝝ ꝛ ſic ꝑ tale auxi
lium non ſequitur homicidium ut quia n̄
erāt arma apta per q̄ poſſet homicidiuꝫ
ſequi uel eſt certum ꝙ ille cui adminiſtra
ta ſunt non comiſit homici. non erit irre
gularis quia lex promotōis requirit fac
tum non intentionem ut pluries dictum
eſt niſi forte ex auxilio taliter preſtito
per alium fuit comiſſum homicidiuꝫ licꝫ
non per illum cui fuiſſēt adminiſtrata ar
ma ita ꝙ ille fuiſſet cauſa cauſe. i. cauſa
ſua fuiſſet ordinata ad cauſandum licet
per cauſam mediatam Si uero non habu
it intentionem ad mortem ſed dūtaxat
ad defenſionem tunc dicendum uidetur
ꝙ talis non debet iudicari irregulariſ ēt

UVA. BHSC. IyR_273_2

ſi ſecutum ſit homi. quia miniſtrarẽ arma
dũtaxat ꝑ defenſione rerũ & non aliter
ꝓcedendo ad ſceua nõ eſt ĩ aliqua culpa
cũ ipſemet clericus ꝑ defenſione rerum
& ꝓpria ꝑſona dicto. mõ põt arma trac
tare ut no. in d. c. ſuſcepimꝰ ĩ. de homici.
& in c. ii. eo. ti. gº nec in ꝑſona alteriꝰ de
beat ꝓhiberi & iõ cautela ẽ ꝙ miniſtret
arma & ꝓteſtetẽ ꝙ nõ occidant ſed ſoluꝫ
ſeipſos defendant ar. eoꝝ q̃ no. ꝑ arch.
in c. ultimo xxvi. di. & qð no. inno. ĩ pre
dicto c. olim de reſti. ſpoli. & facit ad hº
c. apud xxiii. q. i. & in c. penlt & ult. ĩ đ
cleri ꝑcuſſio. Tñ hoc poſſit limitari ſe
cundũ aliquos niſi omnino eẽt tale genꝰ
armorũ qð tẽderꝫ ad ĩterfectõꝫ ut bom
barda uł aliud ſimile inſtrumentũ ꝓpter
qð poſſet dici aliquo mõ in culpa niſi for
te aptaſſꝫ tale inſtrumẽtũ ad terrorẽ cuꝫ
ꝓteſtatõe ne ꝓicerẽt ad uſus hominum
Item efficeretur irregularis licet alia in
ſtrumenta miniſtraret ſi alias poſſꝫ bł̃lũ
dirimerẽ & non dirimiſſet quia fuiſſꝫ ĩ cul
pa ſꝫ ſi ñ fuit ĩ cł̃pa aliq̈ z ñ hũit ĩtẽcõꝫ
occidẽdi lꝫ p̃ter ĩtẽtõꝫ ſuã ſecutũ ẽ hoĩci
diuꝫ tũc nõ efficiẽ irregularis Et iđo cla
re & manifeſte colligi poteſt ex hiis
que dicta ſunt ſupra z ita ĩtelligi poteſt
qð dĩc btũs tho đ agno ſcđa ſcđe articło
ſecundo qui dicit ꝙ auctoritate ſuperio
ris poteſt clericus iuſte pugnantibꝰ ſub
uenire ſuis exortatõibꝰ aut ſimilibus ac
tibus ſicut in ueteri lege mãdabaẽ ut hẽ
tur deuteronomii xx. c. Si quis aũt cleri
cus intereſſꝫ bł̃lo nõ ut p̃eſſet uiris ſãg
uineis ſed ut rñdeat militibus ꝑ ſumpti
bus & miniſtret & diſponat cetera reꝝ
negocia hoc licitum eſt nec efficitur irre
gularis & hoc tenꝫ exp̃ſſe ſpe. ĩ d. §. iux
ta v̉. clericus ergo non debet ubi narrat
ſe fuiſſe in huiuſmodi negociis peragẽdiſ
in exercitu quod vr̃ ueruꝫ ſi bellum eſt
iuſtum ut s̃. p̃dictum eſt Et ita uidemus
quotidie legatos apoſtolicos p̃eſſe lꝫ le
gati nr̃i temporis non ſolũ p̃dictis inten
dant ſed etiam omnibꝰ ſceuis z nephãdiſ
Et ex p̃dictis pꝫ an ſit licitũ cleĩcis arma
miniſtrare Circa qđ etiaꝫ uide glo. xxiii
q. iii. c. maximianꝰ & aliã glo. in canon.
miror l. di. & quod hẽtur in canon. ultĩo
xxxvi. di. ¶ Vigeſimoſecundo queritur
quidaꝫ aſſociauit ſcienter illum qui ibat
ad interficiendum aliquẽ & tunc ſup ho
micidio cõmictendo ad inuicem non hũe
runt aliqua uerba uł ſi hũerũt & aſſociãſ
illi diſſuaſit cui tñ aſſociatus noluit acq̄eſ
cere. Vnde aſſocians timens de ipſo ip̃m
aſſociauit ad hoc ſi neceſſitas ipſi incube
ret ip̃m defenderꝫ queĩtur an ſecuto ho
micidio ſeu mutilatõe efficeretẽ irregula
ris doc. in p̃dicto c. ii. de homici. dicunt
ꝙ ſic & idem tenꝫ hoſti. ĩ ſũma de homi.
§. q̈ pena v̉ quid ſi q̄s uadat ꝑ no. ĩ c. ſic
dignuꝫ de homici. v̉. illud z v̉. ulti. Et idẽ
tenet ſpe. in p̃dicto §. iuxta v̉. quid ſi ali
quis uadat & hoc ſine dubio vr̃. ueruꝫ ſi
aſſocians intenderꝫ ad mortem Idẽ ſi po
tuit aliquid imputari licet tunc non intẽ
deret ad mortem ſecꝰ ſi nulla culpa inter
ueneĩt uł q̄a aſſociauit cã pacificãdi ł ex
aliqua iuſta cauſa Naꝫ lꝫ hº cãu aliquod
auxilium acq̄eſceret aſſociando q̄a forte
timor aduerſario inferẽ non tamẽ efficiẽ
irregularis Et ita ꝓbatur in d. c. preſbi
terũ contrario ſenſu de homicidio & ita
tenet inno. & io. an. & alii doc. in d. c. pe
tit de homici. ad hoc etiaꝫ facit tex in p̃
dicto. canon. de occidendis v̉. abſit xxxiii
q. v. An tñ talis aſſocianſ teneaẽ de dãp
nis tunc illatis uide latiꝰ ꝑ doc. ĩ ſepe dic
to c. ſicut dignum de homi. ¶ Vigeſimo
tercio queritur quid đ aduocato ꝓcura
tore & ſimilibꝰ quorũ auxilio uel patro
cinio agendo uel defendendo ſecutum ẽ
hoĩcidiũ ł mutilatõ an efficiaẽ irr̃głariſ
Circa quod uide plene dicta s̃. in tercia
q̄ſtõe z quarta articulo p̃cedẽti. ¶ Vige
quarto queritur an ille qui ꝓpter habẽ
dam indulgenciaꝫ poſuerat ligna ad com
burendos hereticos ſit irregularis Spe.
in d. §. iuxta v̉. quid ſi his qui ꝓpter ĩdul
genciam tenet ꝙ ſic ſi ligna combuſſerũt
hereticum Et idem tenet io. an. ĩ p̃dicto
c. dignum ĩ. de homici. ubi uide Et ex hiſ
eſt expeditus articulus de irregularita
te quã quis incurrit rõe auxilii opis uel
fauoriſ preſtiti ¶ Vigeſimoquinto q̄riẽ
deſcendendo ad irr̃gularitateꝫ q̄ ĩcurriẽ
ex precepto iuſſu ſeu mandato & quis ĩ
cidat in irregularitatem ꝓpter p̃ceptuꝫ
iuſſum ſeu mandatum Et ad hanc q̄ſtiõeꝫ
aduertendum eſt q̄a licꝫ p̃ciperẽ & iuberẽ

UVA. BHSC. IyR_273_2

uideanť importaŕ ꝙ utrū ꝗ ꝑ ad neceītate
pertinet tñ īter hec duo iuſſū z mādatū
eſt differencia quia iuſſus & ꝑceptuꝫ ne
ceſſitatem impotent ut l.i. & ibi ꝑ glo. ff.
qđ iuſſu & ff. quod cum eo l.i & l. ſi man
datum Sed mandatuꝫ nō ſemꝑ importat
neceītatē ff mā ut l.i z ꝑ bal. ī l.i. C. qūo
& qñ iudex & notať in regła ratihabicō
in vi. & notať etiā ꝙ hec ſēꝑ dñt ꝑcedeŕ
vꝫ ꝑceptū iuſſus & mandatum ut ī l. ſi qˢ
michi. bona §. iuſſu ff. de acqren. hēditatᵉ
Secus in conſenſu & ratihabicōe de qbꝰ
ī. eſt aūt ꝑceptū illđ qđ quis faciendum
uel non faciendum decernit & idē quod
imperare & iubere & cōponiť a ꝑ & ca
pio ſcđm papiaꝫ. uł etiā dicitur a ꝑcipio
quod eſt pre aliis capere quia precepta
pre aliis capienda ſunt ad faciendū uł ñ
faciendum quod fieri uł nō fieri ꝑcipiť
facit ad hº xxxiii. q. i. c. ītegritas & xx
iii. q. v. c. ſi dicat & ſi preceptum iuſtum
eſt ſemꝑ obligat de quo ꝑ archi. ꝑdicta
ponentē de conſe di. i. c. ꝑceptū Quādo
ꝙ tñ ponitur precipere ꝓ promoueŕ ꝓ
ut no. glo. ulti. xii. qōe. i. c. ii. & ad hoc
etiam facit xxviii. q. i. in c. ſicut enim &
hº ꝯtīgit rōe ſubiecte mateīe fcīt ad hº
qđ notať. ī c. i. de deſponſa. impubeŕ. &
qđ notatur. per legiſtas ī l. iii. C. de pig
& per inno. š. de conſtituci. c. naꝫ concu
cupiſcencia & facit l. cū pater §. mando.
& §. rogo de legatᵉ ii. Vnde redeūdo ad
principalem materiam dicenduꝫ eſt ꝙ q̄
litercūqꝫ ex precepto uel mandato iuſſu
cōmiſſum ſit homicidium ſeu mutilatio ꝑ
cipiens uł mandans efficitur irregularis
ut no. in predicto c. ſicut dignum ī. de ho
mici. & c. ult. ī. de cleri. pug. in duel. & ī
c. ſi quis uiduam l. di. quod tamē intłige
ut ī. patebit in aliis q̄ſtōnibus ¶ Vigeſi
moſexto queritur deſcendendo ad q̄ſtōs
magis ſpeciales huius articuli Aliqs mā
dauit ticō ut ſeiū occideret uel mutilarꝫ
ille executus eſt mandatuꝫ queriť an mā
dans ſit irregularis Dicas ꝙ ſic reſpectu
mandanti & idem in mandatario ꝑ no in
in d. c. ſicut dignum de homici. z uide ad
hoc etiam quod ſupra dictū eſt ī xxvi. q
precedentis articuli. ¶ Vigeſimoſeptīo
queritur aliquiſ mandauit ticio ut uulne
raret ſeium dūtaxat z ex preſſe ꝓhibuit
ꝙ eum non occidere ſed tñ ułneraret an
efficiať irregularis ſi poſtea fecit homi
cidium uel mutilationē Et cōclude ꝙ ſic
ut eſt expreſſum in c. ulti. ī. de homici. ī
vi. Et quod no. io. an. in dicto c. ad audiē
ciam eo. ti Et rō eſt quia ille mandando
fuit in culpa debuit enī cogitare hº eue
nire poſſe & mandatum fuit uiriſilr illi
citū & caſus ordinatus ē ad cauſam ergo
efficitur irrrgularis quod etiaꝫ ꝓbatur
in dicto c. continebatur de homici. & fa
l. qui oceidit ff. ad l. acq. & quod no. in c.
ulti. de homici. & notať per legiſtaſ ī dic
ta l. ſi quis michi bona § ulti. ff. de acqrē
heredi. Quid ſi mandatarius ī caſu ꝑdic
to non occidat ſed occidať an mandās ſit
irregularis io an. ī ꝑdicto c. ad audiēciā
de homici ponit de conſulente ſed de mā
dante nichil dicit ſed in c. ultiº eo. ti. dic
ꝙ quicqd dicat innocen. & hoſti. mādās
eſt irregularis & hoc uerum per rōnes
allegatas š. in precedenti queſtōe q̄ etiā
hic uendicat ſibi locum fortius ergo Idē
dicendum eſt in eo qui mandauit homici
dium ſimpliciter comiſſi ſi mandatarius
occidatur ¶ Vigeſimooctauo queriť de
alia queſtōe que olim de facto fuit & cō
tingere cotidie poteſt famulus cuiuſdē
domini fuit uerberatus dominꝰ dixit ei
dem non reuertaris niſi ſenciam noua de
iniuria tibi facta an uideatur mandaŕ ho
micidium z per cōſequēs ſi famulus īter
ficit uerberatorē an teneatur & ſit irre
gularis Dicas ꝙ ſi per dictum bar. ī pre
dicta l. ſi quis michi bona §. ſed qd ſi man
dauit Et idem uidetur dicendum ſi dicat
malum eſt ſi hoc malum tranſeat ī punitū
an ſimiliter cenſeatur mandare & idē vŕ
dicendum & ad hoc facit c. ex litteris de
exceſſi. prele. & ſubditis Quod tñ doc.
moderni iuris ciuilis in dicto §. uidentur
intelligeŕ đ graui offenſa. Secus ſi eſſꝫ le
uis & uerbalis ut quia famulus fuiſſꝫ ũ
beratus uel percuſſus alapa tunc domiꝰ
non diceretur irregularis & ſic non tene
tur de homicidio niſi forte dominꝰ ex ũ
bis tantum fuiſſet conſuetus inferŕ mor
tē ar. l. qui ſemiſſes ff. de uſur. & l. uniũ
ſorum ff. de pigno. acti. & notať ꝑ bar.
in l. ſi familia ff. de iuriſdic. omni. iudic.
Et idem dicendum eſt ſi domīꝰ cognoſce

UVA. BHSC. IyR_273_2

7°

ret ꝙ ex dictiſ v̄bis famulus h° feciſſꝫ ꝑ
no. in d. c. ſicut dignuꝫ de homi. z faciūt
etiam ad predicta notata ī c. ult. d̄ homi.
& l. certū z l. cūq̄d ff. ſi certū peta. ¶ Vi
geſimonono querit̄ ticiꝰ mādauit ſeio ut
interficerꝫ gaiuꝫ de die ipſe aūt mādata
rius occidit de nocte an mandans ſit irre
gularis & ex p̄cedentibꝰ dicenduꝫ eſt ꝙ
ſit irregularis īmo & ī foro contencioſo
talis tenet̄ pena homicidii. Et ideꝫ dc̄m
eſt de eo qui conceſſit arma ut quis īter
ficerꝫ aliquem de die uel ut interficerꝫ
poſt depoſitū officiuꝫ lꝫ enī ille īterfice
ret de nocte uel durante officio tñ tenet̄
mandanſ de homicidio ut dixit ſingulari
ter bar. in. l. ſi quis opem ff de furt̄. ubi
etiaꝫ notabiliter tractat bar. an ſi altera
tur qualitas pene ut quia grauius forte
punit̄ cōmictens homicidiū de nocte q̄ d̄
die uel forte grauius punitur īterficiēs
officialem q̄ aliq̄ priuatā ꝑſonaꝫ an man
dans debeat puniri de interfecto cū illa
qualitate uel ſñ & concludit ꝙ debet pu
niri tamq̄ ſi mandaſſet illum interfici de
nocte uel tāq̄ officialem ¶ Trigeſīo q̄ri
tur ticius mandauit ſempronio ut īterfi
ceret gaium. Deinde hoc preceptum re
uocauit ſed non obſtante iſta reuocatōe
ſempronius interfecit iſtum gaium queī
tur an mandans ſit irregularis Spe. in p̄
dicto ti. de legato §. iuxta v̄. idem quoq̄
& v̄. ſequēti ibi in eo autē qui mandat &
etiaꝫ dicit ꝙ ſi mandans demū cōtrariuꝫ
mandauit ꝙ non efficitur irregularis ꝑ
c. i. de reg. iur̄ Ideꝫ etiaꝫ dicit ſi mādata
rius ſcit ꝙ mandanſ fecit pacē cū occidē
do ad h° xxii. q. ii. c. omne animal uel ꝙ
parētelā ſeu amicitiam cōtraxit cuꝫ occi
dendo Nam lꝫ hoc mandans nō ſignifica
uerit ſeu notificauit mādataīo tñ q̄a cer
tus cerciorari non debet l. i. de acti. ēpti
& c. inter de elec mandans nō erit irr̄gu
laris & h° idem tenꝫ io. an. in d. c. ad au
dienciā ī vi. q. ꝑ no. ī l. iii. §. ult. cū ſequē
ti ff. de adimen. lega. lꝫ ī cōtrariū faciat
q̄ō ī. dicit̄ de reuocatōe cōſilii. Trigeſīo
primo queīt̄ q̄d ſi mandatarius iuratus
& examinatꝰ in iudicō depoſuit ꝙ ꝓpt̄
p̄ceptuꝫ uł mandatū nł lo° īterfecit ſꝫ ꝓ
pria uoluntate an mandās ſit irr̄gularis
dic ſꝫ io. an. ꝙ ſi ſit fama ꝙ ꝑ illū māda

tum homicidium inde ſecutum ſit nō erit
ei credendū ar. c. ex litteris de homici.
Si uero hoc ſit occultū & nō famoſuꝫ tūc
mandans debꝫ ſequi conſcienciā ſuā ar. c
peticō. de homi. in dubio tñ dꝫ abſtiner̄
Circa quod uide q̄ō tenꝫ bal. in c. i. d̄ pa
ce tenen. in uſi feudo ¶ Trigeſimoſc̄do
querit̄ pōe ꝙ iudex eccleſiaſticꝰ ſeu p̄la
tus p̄cipit iudici ſeculari ut puniat male
factorē an ſit irregularis ꝓpter hoc glo
ulti. in c. ii. xv q. vi. arguit ꝙ non ꝑ illuꝫ
tex. & ꝑ tex xxiii. q. iiii. c. ſi quis & q. v
c. relegantes & q. viii. c. ut pridem in cō
trariū tñ allegat xxiii. q. viii. c. his a q̄bꝰ
& ibi archidi. ponit hanc q̄ōꝫ z finaliter
tenꝫ primaꝫ opiniōꝫ ꝙ nō ſit irregularis
ꝑ c. ſi quis uiduā l. di. q̄a deꝰ dixit Moy
ſi non permictas malefactorē uiuere ſuꝑ
terraꝫ ſed hoc forte limitandū ē ſi māda
tum ſit generale de puniendo malefacto
res ſecꝰ ſi ſit ſp̄āle puta ut q̄a puīrꝫ ticiū
de homicidio ſacrilegio uł ſiīi delicto ex
q° ueī ſīr mors ſit ſecuta h° tamē nō vr̄.
ꝓcedere ſine dubitatōe maxīe ſi mādatū
eēt ſimpł̄x puta ut punirꝫ ticiū de homi
cidio nō adiecta aliq̄ certa pēa ſecꝰ ſi mā
darꝫ ut ſuſpēderꝫ uel decapitarꝫ. ¶ Tri
geſimotercio querit̄ ſidicꝰ ab uniu̅ſitate
ꝯſtitutꝰ accuſat d̄ publico crimīe ex mā
dato uniuerſitatis ꝑ quā accuſatōꝫ ſecu
ta ē mors uł mutilatō q̄rit̄ an ōs de uniu̅
ſitate ſūt irregulares io. an. ī. c. dilc̄tꝰ d̄
ſimo. dicit ꝙ hec q̄ō nō ꝓcedit. Nā ſīdicꝰ
ñ accuſat noīe uniu̅ſitat̄ ſic tutor noīe ꝓ
prio ad utilitateꝫ pupilli de q° per cy. z
alios doc. in l. ii. C. de accuſa. z ꝑ bar. in
l. ii. ff. eo. ti. & no. in d. c. dilctus de ſimo
Subdit tñ io. an. ibi ꝙ ſi ſīdicꝰ admittet̄
noīe uniūſitat̄ tūc extarꝫ r̄mediū c. ii. de
homi. li. vi. q̄i ſēciat ꝙ ſñ illa ꝓteſtōne ſi
uniu̅ſitas ꝯſēciat z ītēdat ad mortē ꝙ ōs
ſūt irr̄gulares h° tñ vr̄ eē v̄ꝫ ſi apeat ꝙ
omnes de uniuerſitate conſenſerunt īmo
lꝫ uniuerſitas ſit corpꝰ fictū z imagīariū
& licꝫ comunicato cōſilio delinquēdo nō
uideāt̄ ſinguli delinquere d̄ uniuerſitate
ſecundū ea que notant̄ in p̄dicto c. dilc̄tꝰ
Tamē omnes ſingulares perſone de uni
uerſitate ꝯſencientes quorū uota poſſūt
diſcerni ꝓpter eorū uoluntates ad hoīci
diū ꝑpetrādū z ex eo quia cauſā dedert̄

UVA. BHSC. IyR_273_2

ſunt irregulares. Dicendũ tamẽ eſt ꝙ eo
caſu quo ſine ꝓteſtatione ex mandato &
accuſatione inde ſecuta ꝓpter quã qs fu
it ad mortem dampnatꝰ uł ad mutilatõꝫ
efficerent̃ irregulares omnes illi quoruꝫ
uota pñt diſcerni Si ṽo diſcerni ñ poſſũt
tunc dcm̃ eſt ꝙ omnes ſũt irr̃gulares qa
in dubio qs irregularis cenſendus ẽ Vel
dici poteſt ſcdm̃ aliquoſ ꝙ hᵒ r̃linquẽdũ
ſit conſciencie uniuſcuiuſqꝫ Et iõ utiſ̃ eſſꝫ
cautela ꝙ uniṽſitas ĩ inſtitutõe etiam ſin
dici ꝓteſtaret̃ ſecundum formã d.c.ii. d̃
homici.li.vi. Et circa hoc uide glo. & no
tata in c.ii. in ṽbo tocius de ordi. cogni
& ex p̃dictis ẽ ex peditus articulꝰ d̃ irr̃
gularitate q̃ contrahit̃ ex mãdato p̃cep
to ſeu iuſſu ¶ Trigeſſioquarto querit̃ de
ſcendendo ad aliũ articlm̃ d̃ illo cuiꝰ cõſi
lio pſuaſione ſugeſtõe ĩſtigatõe uł moĩcõ
ne conmiſſuꝫ ẽ homicidiũ generalr̃ q̃liter
qs in p̃dictis caſibꝰ efficiatur irr̃gularis
Et aduerte qa ꝯſiliũ differt ab ope ſtric
te ſũpto uocabulo ut ꝓbatur in l. furti. §
ope. ff. de furt. & ĩ l. ſepe ff. d̃ ṽbo. ſig.
lꝫ largo ſũpto uocabulo ille q dat ꝯſiliuꝫ
dicat̃ opẽ p̃ſtare ut l. q ſeruo §. ideꝫ pom
poniꝰ ff. de furt. & l. i. ff. mandati. Vnd̃
in plꝰ ſe hꝫ opẽ ferre q̃ ꝯſilium p̃ſtar̃ qa
omnis ille q cõſuluit opem fert lꝫ ñ econ
tra. Eſt autẽ cõſilium quedã ꝓbabił per
ſuaſio debito tp̃e alii inſinuata ſcdm̃ bal.
ĩ l. i. C. d̃ manu. uĩdi. lꝫ ibi loquet̃ d̃ ꝯſiᵒ
qd̃ r̃qrit̃ ad forãm ſeu ſubãꝫ alicuiꝰ actꝰ
d̃ quo articulo plene p bar. in l. i § . ſi plu
res ff. d̃ exercito poteſt hᵒ tñ ptiner̃ ad
hanc materiam Sꝫ meliꝰ dicit̃ quod dicit
Oldra. in cõſilio. xliiii. qd̃ incipit ſi epũs
ſeruo ubi dicit ꝙ conſiliũ uidet̃ p̃ſuppõe
re quãdam mutuam deliberatõꝫ iõ iter
abſentes non congruit ut l. item ſi unuſ. §
ult. ff. de arbitr̃. & hoc conſilium debꝫ p̃
cedere deliberatõ qa quecũqꝫ cũ diſtĩcti
one peragenda ſunt nõ niſi certa & neceſ
ſaria ſciencia pfici dicunt̃ ut l. quicũqꝫ ff.
de reg. iur̃. Debet ergo conſilium haber̃
deliberatõꝫ cuiꝰ due ſunt ptes ſecũdum
Ariſtotilem vi. ethicoꝝ quarũ una ẽ bo
na conſultatõ altera ẽ bona conſideracõ
ſeu coniecturatõ põt autẽ hᵒ ſe hẽre dup
pliciter unoᵒ prout quis in ſe d̃liberat ꝛ
deliberando eligit. Alio mõ prout quis

alteri conſuluit ut aliquid faciat ſecundũ
bar. in dicta l. ſepe ff. de ṽbo. ſig. ꝛ io an.
in c eum olim de arbi. Item etiam aduer
te qa conſilium poteſt eẽ bonũ & malum
ut l. i. §. perſuadere ff. de ſuo corrupto ꝛ
ꝓbatur in l. cõſiliuꝫ ff. de r̃g. iur̃. Sĩc dici
mus in dolo qa quidam ẽ bonꝰ ꝛ q̃dã ma
lus ut in l. i. §. non fuit ff. d̃ dolo. & licꝫ
in ꝯſilio ad hibeat̃ diſtinctõ ad hᵒ ut qs
obliget̃ an alias erat facturꝰ uł nõ ut te
net bar. in l. non ſolum §. ſi mandato ff.
de iniur̃. qa talis diſtĩtõ adhibet̃ circa r̃s
ut in futuro ſecus uero circa perſonaꝫ ut
incorrumpente ſuꝫ uł homicidiũ ꝯmictẽ
te quia tunc talis diſtinctõ non ad hibet̃
perſuadere autẽ eſt d̃ aliqua re auditorẽ
inclinantuꝫ facere ut notatur in d. §. per
ſuadere Gio. tamen in d. c. ſicut dignũ in
ṽbo inflamaſſe ĩ. de homici. dicit ꝙ per
ſuadere idem ẽ qd̃ inflamare quod intelli
ge uerbis aut rõibus & uide tex. in d. §.
perſuader̃ ubi habetur ꝙ plꝰ ẽ quãdoqꝫ
perſuadere q̃ compellere cogere ſeu mã
dare & hinc ẽ ꝙ qñqꝫ plꝰ punit̃ pſuadẽs
q̃ faciens ut etiam no. glo. ĩ c. miror l. di
& facit ad hoc lxxxvi. di. c. tanta. Adṽ
te tamen ꝙ ille qui perſuadet non uidet̃
mandare ut l. i. §. idem pomponiꝰ ṽ. ſane
ff. depo. ꝛ uide quod habetur in regula
ſciẽti & ꝯſencienti de reg. iur̃. li. vi. Sug
gere uero eſt informare uł ſubminiſtrar̃
uł dic ꝙ eſt ſuadere ſeu aliquẽ latẽter cõ
ſulere & ꝓprie cauſa nocendi uel decipi
endi illum cuiꝰ ſit ſuggeſtio prout tradit
Archidi. notabiliter lxxi. diſtinctõe c. p̃
mates & facit dictum c. ſicut dignum ĩ.
de homici. Quandoqꝫ tamen ſuggere ſuĩ
tur in bonam partem prout habetur in
euangelio iohannis xiii. dum dicit & ille
ſuggeret uobis omnia & ita ſumit̃ ĩ pre
dicto c. primates & vii. q. i. c. i §. de deci.
ſuggeſtum Inſtigare uero eſt quaſi aliuꝫ
incitare Vnde Theren. Tu ṽbis inſtiga
ꝛc̃. Monere aũt ſumitur in bonã ptẽ ẽt
eſt maioris ſeu equalium perſuaſio etiaꝫ
largo modo ſumpto capi poteſt etiam
in malam partem puta ſi moneat quiſ ali
quem quemadmodum debeat obtinere
in homine interficiendo & eſt ideꝫ quod
inſtruere & docer̃ Vnde aduertenduꝫ ẽ
predicta inter ſe ita differre uideant̃ tñ

UVA. BHSC. IyR_273_2

quantum ad hanc materiaꝫ irr̃gularitatꝭ
dicendum eſt ꝙ om̄es predicti qui ꝯſulu
erunt perſuaſerũt ſuggeſſerũt inſtigaue
rũt uel monuerũt homicidiũ cõmitenduꝫ
vel mutilacõꝫ incurrũt irregu'aritatē ex
homicidio uł mutilacõe poſtea ſubſecuta
ut in. dicto. c. ſicut dignum. ĩ. đ homicidi
o. & probatꝰ p̱ tex. ĩ dicto. c. ſi quis uidu
am. l. di. Probatꝰ eciã hoc exaliis queſti
onibuſ que infra patebunt ¶ Trigeſimo
quĩto queritꝰ dſcẽdẽdo ad queſtiones ſpe
tiales hu9 articuli Pone ꝙ quis cõſuluit
uł p̱ ſuaſit homicidiuꝫ cõmittẽdum ille ue
ro non ꝯmiſit ſtatiꝫ ſꝫ ex interuallo queri
tur an talis cõſulens ſit irregularis. Sup̱
quo cõclude ꝙ ſic niſi ipſe ꝯſulẽs ſuum re
uocet cõſiliũ ſtatĩ añ ꝯmiſſum homicidiũ
et denũtiauit illi qui debebat interfici
ut ſibi caueret & hoc tenet Inno. ĩ dicto
c. ad audienciã. ĩ. de hoĩci. ar. tex. l. ſi mã
daſꝫ. ff. mãdati. & l. ſi tñ. ff. ad macedoñ
&. l. ſi fili9. &. ff. quod iuſſu. l. ulti. & fa
cit quod notatur ĩ c. mandato. & in c. ex
parte. s̃. de reſcriptꝭ. z. c. ex ĩſinuatioñ.
de procura. Dicit tñ. Inno. in dicto c. ad
audienciam de homici. ꝙ p̱ hanc denũci
atõꝫ non aſtringitꝰ conſulẽs ſi firmiter &
ꝓbabiliter credat ꝙ idẽ cui ꝯſulueĩt ſeu
ſuggerit acqeſcat r̃uocatõi ꝯſilii & ita ſe
quitur ibi, io. an. ĩ qnta q̃ſtõe Tñ dĩc io.
an. ibi ꝙ tũc ꝯſulens efficitur irr̃gł̃aris
qñ ꝯſulari9 fuit mot9 ex ꝯſil. o ſec9 ſi nõ
fuit mot9 ex cõſilio facit ad hͦ qđ notatꝰ
s̃. de ſen. & re. iudi. c. cũ I. z. A. z maxĩe
hͦ ueꝝ ē ꝭm eũ ibi quia r̃uocato ꝯſilio ñ
tenetꝰ ſi ĩfra certũ tp̱9 mandauit homici
dium cõmictendũ & deinđ r̃uocauit ꝯſili
um & tñ p9 illud tp̱us cõmiſit homicidiũ
ar. notatoꝝ in c. de ilł ĩ. de ſpõ. z matri.
z hãc opi. ſequitꝰ ēt do. antho. in d. c. ad
audientiã de hoĩci. Sed certe circa hͦ du
bitari poſſit q̃ eſt rõ ꝙ in mandato de oc
cidendo ſufficit ſimpłr r̃uocatõ abſq̃ no
tificatõe ut s̃. dictũ ē ĩ articło đ mãdato
z tñ hic ſi cõſulenſ dubitabat nõ ſufficit
ſimpłr cõſilii reuocatõ. Dicas ꝭm docto.
in d. c. ad audientiã ĩ. de hoĩci. ꝙ rõ drĩe
eſt quia mandatũ fit gr̃a mandantꝭ tãtũ
z iõ nõ eſt p̄ſumẽdũ nec ueriſiłe ꝙ mãda
tari9 non acquieſcat reuocatõi ꝯſilii Sed
conſilium perſuaſio & ſuggeſtio fit gr̃a

74

eius cui conſulitꝰ aliquid qđ ut ꝯ̃ter z ut
plurimũ rõib9 urgentib9 fit z ideo non
ita de facili perſuadetꝰ contrariũ. Et iđo
non ſufficit ſola diſuaſio ſeu conſilii r̃uoca
tio Sꝫ r̃quiritꝰ ꝙ certificꝫ illũ q debebat
occidi z hec eſt cõmuĩs opi. quã etiã ſeq
tur io an. & do. antho. & do. nico. in p̄dic
to c. ad audientiam de homici. Circa que
uide notata p̱ bar. in l. nõ ſolũ §. mãdato
ff. de iniu r̃ & quod no. in cle. i. de renũc.
Et aduerte quia mandatũ fit pluib9 mo
dis ut patꝫ in l. ii. ff. mandati Sꝫ mãdatũ
tm̃ gratia mandantis uidetꝰ tm̃ mandatũ
Sed gracia mandatarii tm̃ inducit cõſiliũ
ut in d. l. ii. ff. mãdati z in l cũ pr̃ §. mãdo
ff. de legatꝭ. ii. cũ ſy. ¶ Trigeſimoſexto
queritur an ille qui cõſuluit non directe
homicidiũ cõmictendũ ſed quodãmõ indi
recte puta quia perſuaſit alicui iactũ ma
chine ſeu bombarde ad caſtrum capiẽdũ
an talis conſulens ſit irregulariſſi ꝓpter
hoc ſit aliquis occiſus innocencius ĩ ſepe
dicto c. ad audientiã ĩ. de homici. dicit ꝙ
ſic quia iſte talis dedit occaſionē ueĩſiłeꝫ
& ꝓpinquã homicidio quia talia nõ con
ſueuer̃t fieĩ ſñ periclo mortꝭ alicui9. Vñ
homicidiũ eſt ualde ꝓpinquuꝫ talib9 gͦ
imputatur ar. c. de cetero & c. cõtinebatꝰ
ĩ. de homici. Pro quo etiã facit quia hͦ
non eſt officiũ clerici uel uolētꝭ ꝓmoue
ri in preſ biteꝝ facit etiam ad hoc quod
nota. in c. ſuſcepim9 de homici. & ita ſe
quitur hoſti. io. an. & do. antho. & doĩ9
nico. in d. c. ad audientiaꝫ đ homi. ¶ Tri
geſimoſeptiͦ queritꝰ an ille qui conſuluit
ꝙ caſtrum furtiue uel ꝓditorie caperetꝰ
ſit irregulariſſi exinde aliquod homicidi
um cõmictatur Quidam in d. c. ad audien
tiaꝫ de homici. dicũt ꝙ nõ niſi eſſet ueriſi
mile ꝙ non poſſit fieri ſñ homicidio Alii
uero diſtinxerũt & forte meli9 ſecunduꝫ
inno. in dicto c. ad audientiam ꝙ cum tał
conſulit opus illicituꝫ erit irregularis z
ſi caſu ſequatur mors alicuius ut ĩ iurib9
pre allegatꝭ s̃. in precedenti queſtõne z
ad hoc facit c. fi. de homici. in vi. & hãc
opinionē ſequitur io. an. in dicto c. ad au
dientiam de homici. in ſcđa queſtione &
Spect. in ſepe dicto tiͦ đ legato §. iuxta
ꝟ. ſed queritur quãdo Aduerte tamē qa
ſecunduꝫ aliquoſ ſic eſſet diſtinguendum

UVA. BHSC. IyR_273_2

Nam aut bellum erat iuſtum & hͦ cāulꝫ
furtiue uel proditorie aliquid cōſulatur
non dicitur res illicita ſed dicitur bonus
dolus ut l.i.§.non fuit ff. de de dolo ꝛ iō
ſi preter intentionem conſulentis ſecutū
eſt homicidium non efficeretur irregula
ris & ita procedit prima alias uero ꝓce
deret ſecunda opinio. ¶ Trigeſimoocta
uo queritur aliquis conſuluit ut malefac
tor capiatur qui captus eſt & dāpnatus
ad mortem an ꝯſulens ſit irr̄gularis inno.
in d.c.ad audientiam đ hoīci. tenꝫ ꝙ n̄ ſi
p̄ter iſtiꝰ intentōꝫ ſequatur occiſio ar c.
ulti. de homici. Secus ſi đdiſſꝫ directe cō
ſiliū ad mortem alicuiꝰ & hͦ tenꝫ io.an. ī
d.c.ad audientiaꝫ in tercia q. & facit ad
ab hͦ qđ dicitur in ſequēti q̄ſtōe. ¶ Tri
geſimonono queīt malefactor̄ capto q̄ri
tur ab aliqͦ qd debeat de illo fieri ꝛ ſic
petit̄ conſiliū tandē ille rn̄det talem ma
lefactorem eē morte puniendum ſeu mu
tilandum officialis aūt ſecutꝰ illiꝰ conſili
um fecit illuꝫ ſuſpendi ul̄ aliter mori q̄ri
tur an ſit irr̄glaris ꝯſulens taliter. Ray.
in ſūma ſua ī ti. de homi. tenꝫ ꝙ ſic qa cō
ſulens erat in culpa ex qͦ conſuluit ī cāu.
qui tūc fuerat đ facto ar. d. c. ex litteris
de exceſſi. p̄la. & ſubdi. In cōtrarium tn̄
uidet̄ tener̄ glo. in d. c. ex litteris & glo.
in c. ulti iii. di. & idem tenet Goff. ī c. cle
ricis s̄. eo. ti. Aduerte tamen quia ſuper
hoc diſtinguendū ē ex mēte hoſti. in d. c.
ex litteris de exceſſi. prela. & io. an. ī d.
c. clerici. & dicto c. ex litteris & ſpe. ī d.
§. iuxta v̄. quid ſi iudex ꝙ aut non īminꝫ
caſus in facto de preſenti aut īminet pri
caſu dicendum eſt ꝙ nō eſt irr̄gularis qa
poteſt quis in genere rn̄dere qa iura hͦ
uolunt ul̄ lex hͦ dicit qn̄ crimē de ꝓxīo
non īminet puniendum ar. c. i. xxxiii. q.
v. c. delatori. v. q. vi. Spe tn̄ in d. v̄. qd
ſi iudex dicit ꝙ ſi cleīcꝰ rn̄dit eſſe morte
puniendum generaliter pro crimine ꝛ iu
dex ſecutus eſt ſuam rn̄ſionem & unū de
delinquentem dampnat ad mortem ꝙ ſi
rn̄dens erat iuris conſultuſ aut doctor ꝛ
conſultus conſueuit đ talibꝰ rn̄der̄ ꝛ tūc
aut iſte errauit ī apicibꝰ iuris v̄ ſt̄ uarie
opiniones docto. & rn̄dꝫ ſecundum unaꝫ
opinionem in qua etiam periti erraſſent
& nō efficitur irr̄gularis dūͦ tn̄ exꝑmat
ꝙ ſuper hoc ſunt uarie opiniones. aut er
rauit propter craſſam & ſupinam neglē
tiam quia nullus in illo articulo probabi
liter erraſſet & erit irr̄gularis quia fuit
in culpa ſi uero talis conſulens ſeu reſpō
denſ non reputatur iuriſconſultꝰ ſeu doc
tor ſed ſimpliciter dicit quid ſēciat de ta
li caſu nec preſumit nec preſumer̄ poteſt
ꝙ iudex ſequatur ſuam reſponſionem &
non efficitur irregularis ex quo non r̄ſpō
dit ad cauſam que de facto pendet. Secū
do uero caſu quando crimen in facto de
preſenti īminet puniendum ꝛ tūc irregu
lariſ efficitur ſiue ex generali ſiue ex ſpe
ciali reſponſione ſequatur homicidiū. Se
cus ubi ex ſua reſponſione non ſequatur
homicidiū puta qa iudx eāt diſpōitꝰ ad
illum decapitandum & iſte fuit īterroga
tus a quodam alio que pēa deberꝫ impo
ni pro tali delicto & reſpondit ꝙ capita
lis Nam ex hoc non erit irregulariſ quia
homicidiū non fuit ſecutū ex ſuo conſilio
Et ita ꝯcludit do. nico. in d. c. ex litteris
Quadrageſimo querit̄ officialis alicuius
ep̄i hn̄tis iuriſdictōm temporalem inter
roget ab ipſo quid agenduꝫ ſit đ aliquo
criminoſo & que pena ſit īferēda Dicas
ꝙ dꝫ reſpondere ꝙ ad ipſū non ptinꝫ de
talibꝰ rn̄dere ſed ꝙ alios peritos con ule
re debeat ar. dicti. c. ex litteriſ đ exceſſi
p̄la. & ſubdi. pōt tn̄ ſecundum quoſdam
dici quod puniat ſecūdū ꝙ iura uolūt dū
modo tamen non exprimat ꝙ puniat ad
penam mortis ul̄ mutilatōis ar. dicti. c.
omnis iii. di. Quadrageſimoprimo queīt
quidam retraxit uolentes liberar̄ hoīes
a morte conſulendo eis ne liberarēt q̄rit
an ſit irregularis ſpe. in d. ti. de legato.
iuxta v̄. qd ſi cū uelliꝫ tenꝫ ꝙ ſic ꝑ p̄dcm
c. ſi quis uiduam l. di. & c. perſone de pe
niten. di. i. Quadrageſimoſecundo querit̄
interrogatur aliquis an captus eſſet libe
randus a morte reſpondit malū ē ꝙ eua
dat an talis ꝓpter hoc efficiat̄ irr̄glaris
ſi poſtea ſequat̄ mors ſpe. in d. §. iuxta v̄
quid ſi epiſcopus ī fine dicit ꝙ ſic Et idē
etiam tenet dominꝰ nico. in dicto c. ex lit
teris de exceſſi. p̄la. ut dictū ē s̄. in vi q.
Quaerageſimoterͦ q̄ritur qd ſi cōſagui
nei ul̄ amici alicꝰ offenſi querūt conſiliuꝫ
a conſanguineo forte clerico đ uidicādo

UVA. BHSC. IyR_273_2

offenſam z dicunt ꝙ uolunt īterficeř offē ſorem qui tamen noluerit conſentire ſed tacuit an ex illa taciturnitate efficitur irregularis & conclude ꝙ ſic ſi mors inde ſequať ¶ Quadrageſimoquarto queritur quis timens interfici uult aufugere deinde dicit ei aliquis ꝙ non timeat & promittit fidē Vnde ꝓpter perſuaſionē illius & fidem ꝓmiſſam non aufugit ꝓpter quā cauſam fuit interfectus in illo loco in quo timebat interfici an ſit irregularis. Dicas ꝙ ſic ſecundum quoſdam niſi ꝓmittens habuiſſet ꝓbabilem & certam credulitatem & ſecuritatē ꝙ poſſit firmiter adimblere quod promittit puta quia forte habeat illos ſuſſpectos in quibus iſte dubitabat interfici domīcā aut patriam poteſtatē aut erant ſibi tales amicicia conſaguinitatis nel affinitatis coniucti ꝙ poterat eos a tali ꝓpoſito reuocare. Si uero non habuit ꝓbabilem credulitatem & ſic fuit in culpa ita temerrime ꝓmittendo uel fuit ī negligencia ꝓxima dolo & tunc talis efficitur irregularis z ita tenet ſpecuł. in dicto. §. iuxta ṽ. qd ſi aliquis mori. ¶ Quadrageſimo quinto querit̄ circa hoſpicium alicuius epiſcopi ſit prouiſus inſultus epiſcopus qui int⁹ erat et timebat de ſua & ſuorum morte conſuluit ſuis ut afferrent baliſtas & arma dicens defēdatis uos & nos illi hoc fecerunt propter q̄ plura homicidia perpetrata ſunt an propter hoc ſit irregularis. Hoſtienſis ī dicto. c. ad audienciam. ī. de homicidi. tenet ꝙ ſi ille epiſcopus timebat de perſona ſua uł ſuoꝝ tūc licite h° fecit ad h° c. dilcō. de ſen. ex con. in vi & c. ii. §. fi. de homicid. & ſic homicidia ſunt imputanda duricie inſiſtanciū ut in predicto. c. poſtulaſti. ī. de homicidii Si uero rebus conſeruandis hoc tantū conſuluit tunc dicendum eſt ꝙ poci⁹ debuit r̄s ſuas exponere quā cauſam dare homicidio Tucius tamen eſt ſecundum. Io. an. ī dicto. c. ad audienciam. de homici. in xi. queſtione ꝙ ſi non facit mentionem de baliſtis uł aliis armis ī ſpē ad hoc quod not. ī. c. i. ī. đ ſagitta. Nam hoc caſu non imputabitur ſi ī genere conſuluit ut aſſumerent arma licꝫ aſſumpſerunt baliſtas. Multa enim in gener̄ licent que non licent in ſpecie ut in dicto. c. poſtulaſti. ¶ Quadrageſimoſexto querit̄ Quidam conſuluit ſeu perſuaſit alicui ꝙ ꝓpria ſua bona uel ſua iura aut proximi đfēdendo ſumeret arma & deinde arma ſumēdo exponat ſe periculo & in illo couflictu aliquis interfectus eſt an talis ſit irregnlarit. Dicas ꝙ non etiam ſi moriatur ille cui hoc conſuluit argumentum tex. xxiii. queſtione iii. pro menbris & c. ſepuenti & q. viii. c. igitur. & c. cōuenior. Et idem tenꝫ Inno. in dicto. c. ad audienciam. de homici. quem etiam ſequitur ibi. Io. an. in viii. q̄ōe Ad hoc quod notat glo. ī predicto. c. quia in dubiis. ī. de penis. Et idem tenet archi xxiii. q. viii. in ſumma. Hoc tamen verum intellige niſi ille ſciret talem omnino moirturum qnia tunc efficeretur irregularis & ita tenet ſpecuł. in dicto. §. iuxta. ṽ. porro ſiquis. ¶ Quadrageſimoſeptimo. queritur quid ſi aliquis alicui conſuluit uel ſuadet ꝙ ſe indubitanter exponat morti pro amore Iheſu criſti. uel pro fide catholica uel pro libertate eccleſie. Dic ꝙ talis non ē irregularis etiam ſi mors inde ſequatur cum Criſtus pro nobis motruus ſit et ei teneamur reddere uices. Vnde ſi martires pro Xpō ſāguinem ſuum effuderunt & aliis uerbo z exemplo ut effunderent ſuggeſſerunt aut cōſuluerunt. Non tamen dicendum eſt ꝙ fuerunt irregulares ſecundum. Inno. in dicto c. ad audienciā quem ſequitur ibi. Io. an. in. xii. queſtione & Specuł. in dicto. §. iuxta inviſicu porro. in fine. Et idem tenet archi. xxiii q. viii. in ſumma ¶. Qudrageſimo octauo queritur. Quidam conſuluit alicui ut alium occideret ipſe aggrediens ab aggreſſo occiditur an conſulens ſit irregularis. Quidam dicunt ꝙ ſic quia dedit operā illiciti operis. Vnde quicquid mali culpa nel caſu inde ſecutnm ē ſibi debet īputari. ar. c. continebatur & c. ſuſcepimus. de de homici. potuit enim conſiderare et exaīnare diligenter ꝙ etiam poterat ab illo interfici et ideo fit irregularis ad hoc. l. di. hi qui. et. c. penultimo. Alii tenent contra. quia nullum conſilium dedit morti iſtius interfecti ymo eum mori nolebat Si enī hoc uoluiſſet et conſilium fraudulenter dediſſꝫ ad hoc uidelicet ut occideretur ſine dubio hoc caſu efficeretur irregularis ut dicto. c. hi qui. & facit dictum. c. ſignificaſti. de homici. ſecus ſi nō conſuluit fraudulenter qa licet conſilium ſit malum & male negligenc

UVA. BHSC. IyR_273_2

cie non tamen fuit ad mortem ipſius nec fu
it in negligencia ipſius mortis quia conſili
um debeat intelligi ut caute ageret loco &
tempore congruis & ſecuris Sed ſi ĩcitarꝫ
aliquem ad occidendum ĩ loco ubi extaret
periculum mortis efficeretur irrgularis e
tiam ſi is cui conſilium detur occideretur ꝛ
ſi diceretur ſemper apparet ꝙ non fuit di
ligens nec bonum conſilium dedit exquo il
le qui recepit conſilium fuit ĩterfectꝰ. Reſ
pondet ꝙ fines mandati ſunt diligenter cuſ
todiendi ut in. c. cum dilecti ſ̃· de reſrip. &
l. diligenter. ff. mandati. Et ideo ſi ipſe nõ
cauit ſibi pro ut debuit er ſic fines manda
ti exceſſit ſibi imputatur maxime cum exce
dendo non uideatur feciſſe conſilio illius ꝛ
hoc tenet. Inno. in predicto. c. ad audienci
am de homi. Et idem etiam ſequitur ibi Io
an. ĩ ſeptima queſtiõe. Quod et tenuit ſpe
in dicto ti de legato. § iuxta ṽſiculo quid ſi
aliquis. Sed Io. an. ibi in addicionibus te
net ꝙ ſimpliciter tonſulens ſit irregularis
per. c. ult. de homici. in vi. Et hec opĩo uidẽ
tur ueior de iure et magis equa et conſona
rationi ¶ Quadrageſimonono. queritur a
liquis cõſuluit alicui ut proiiciat ſe in mare
uel ſe preciperet per feneſtram et ille hoc
faciens moritur an ſuggerens uel conſulẽs
ſit irrgularis. Inno. in dicto. c. ad audienci
am de homici. dicit ꝙ ſic per dictum. c. Si
quis uiduam. l. di. et ita etiam ſequnt̃ doc.
ibi et hoc uidetur ſine dubio procedere ¶
¶ Quinquageſimo queritur Pone ruſticus
erat ſupra arborem qui uolebat pertranſi
re flumen & cum eſſet ĩ medio fluminis cle
ricus una cum aliis quia aqua creſcebat cla
mauit ad illum ut deſcenderꝫ ne perirꝫ fir
miter credens ꝛ uериſimiliter illum euaderẽ
poſſe ille uero ad talem clamorem deſcen
dens ſubmerſus eſt an ſit irregularis talis
clericus. Dicas ꝙ non. Abſit enim ꝙ ea q̃
pro bono facimus ꝛc̃. ut in dicto. c. de occi
dendis ṽſic. abſit. xxiii. qõe. v. allegatuꝫ in
gloſa dicti. c. poſtuluſti. ĩ. de homi. ꝛ ſupra
dictum eſt & hoc tenet expreſſe Speculat.
in dicto. §. iuxta. ṽſ. ſed pone ruſticus. ubi
dicit ꝙ cõſuluit cuidam religioſo cui contin
gerat talis caſus & timebat ut deponetet
erroneam conſcienciam argu. c. per tuas ii
ĩ de ſimoni. ¶ Quinquageſimoprimo querĩ
tur quid ſit dicendum de medico uel alio cõ
ſulente abortum mulieri pragnanti. Dicas
ꝙ ſine dubio efficitur irregularis ¶ Circa
quod uide quod ſupra dictum eſt in articu
lo precedenti in xxxvi. queſtiõe Sed circa
hᵒ dubitari poteſt de noua qõe que quoti
die in practica contingere poteſt. Quidã
medicus peritus mulieri pregnanti ꝛ infir
manti cuius uite ſecundum artem medicine
non poterat ſuccurri quo minus ipſa cum ꝑ
tu animato periret ſuaſit abortum & muli
er conſilium medici adimpleuit queritẽ an
medicus ſit irr̃gularis. Et quid de muliere
¶ Quidam in dicta clemen. i. de homici. tẽnꝫ
ſimpliciter ꝙ ſic quia abortum eſt de gene
re malorum ꝛ prohibitorum ad hoc xxxiii
queſtio. ii. c. moyſes. In contrarium facit
quia plura uidentur continerẽ propter que
mulier ſaltem debet excuſari. Primo aucto
ritas medici que magna eſt ad hoc c. ſiquis
a medicis lvi. di. Secundo ueriſimilis certi
tudo mortis utriuſqꝫ uidelicet tã mulieris
q̃ partus. Tercio quia talis actus exercẽt
inter ſeipſam. nam licet pro ſalute mea nõ
licet ſine defenſione mea mutilare uel occi
dere tamen pro ſalute mea licitum eſt mihi
me ipſum mutilare puta ſi uulnus erat ĩ cu
rabile propter quod menbrum eſt reſecan
dum ad hoc. c. ſiquis a medicis. ergo licuit
mulieri ĩ ſe facere quod in alio non licuiſſꝫ
et hoc maxime uidetur procedere quia off
endendo ſe nemini alteri nocet aut iniuriã
facit ¶ Item pro hoc quia de duobus ma
lis minus malum eſt eligendum ut in. l. ita
uulneratus ff. ad. l. aquil. facit gloſa ſumme
xiii. Ad idem facit quia mulier hoc ſolum
fecit ut ſe liberaret a morte ſicut uidetẽ hoc
feciſſe ad ſui defenſionem quod licitum eſt
ut habetur in dicta cle. i de homici ¶ Itm̃
ultimo facit quia in homicidio inſpicimꝰ
non ſolum factum ſed etiam intentionẽ lo
cum tempus cauſam & ſimilia ut notaturꝰ
dicto. c. ſicut dignum de homici. Ex quibĩ
uidetur concludendum ꝙ nec medicus nec
mulier in caſu predicto incurrant irr̃gulari
talem. Nec etiam aliqua alia pena tenean
tur & ita tenuerunt quidam moderniores
in dicto. c. ad audienciam ṽĩ. de homicid. Et
ex his eſt expeditus articulus de irregula
que contrahitur auxilio perſuaſione & ſug
geſtione ¶ Quinquageſimo ſecnudo. queri
tur deſcendendo ex ordine ad homicidium

UVA. BHSC. IyR_273_2

82

conmiſſum per negligenciam deſidiā uel
incuriam An ille ex cuius negligencia uł
incuria conmiſſum eſt homicidium uł mu
tilacio ſit irregularis Circa que adūten
dum eſt ꝙ negligencia dicitˀ priuatio di
ligencie ut dicit. Bari in conſilio quod in
cipit Cariſſime domine zc̄ Vnde ſicut di
ligencia uidetur mater uirtutum ī ſuo o
pere ad hoc lxxxiii. di. c. nihil Ita negli
gencia eſt neglectio eruditionis ut ī dic
to. c. nihil Et ideo ſemper ſonat in uiciū
ut not. Io. an. poſt archi. in. c. ii. de reb9
eccleſi. non alie. in. vi. & eſt mortale pec
catum & dignum depoſicione ut in. c. ex
conmunicamus de hereti. Et eius mater
eſt ſcurrilitas ut ſcribit Gregorius ī mo
ralibus ut refert. Oldra. in conſilio ſuo
lxxi. z facit. l. nec ſupine. ff. de iur z fac
ignoran. Deſidia dicitur quaſi pro eodē
poni & dicitur quaſi deorſum ſedens. In
curia uro dicitur quaſi ſine cura & ſic q̄ſi
ſine diligencia & pro eodem ponitur cū
negliencia ut not. archi in. c. i. de fil. p̄ſ
in vi Vnde ad propoſitum queritur an il
le cuius negligencia cōmiſſum ē homici
dium ſit. irregularis Dicas ꝙ ſic quia ta
lis qui negligit cum poteſt ſubuenire ui
te ulterius dicitur occidere lxxx. di. paſ
ce & ibi glo. & in. c. ulti. lxxxvii. di. &
in. c. ſiquis lvi. di. & ī. l. ī necare. ff. de li
be. agnoſ. & facit. l. omnis. §. qui propo
ſuit. ff. de re mili. Et ratio eſt. quia ꝑ fa
ciente habetur qui quod poteſt corrige
re negligit emendare. Nec enī carꝫ ſcru
pulo ſocietatꝫ occulte qui manifeſto fcīt
nori deſinit obuiare ut in. c. faciētes. lvi.
di. & in dicto. c. ſicut dignum de homi. &
hoc tenet. Spe. in dicto ti de legato. ūſic
quid ſi potuit hominem & facit. c. quan
tode ſenten excon. &. c. dilecto. eodē. ti
in vi. Et predicta procedunt ſiue doloſe
negligat obuiarˀ homicidio ſiue ex culpa
Nec obſtat ꝙ quidam uoluerunt quorū
opinionem ſequitur dominus Nicola. in
in dicto. c. quanto de ſēten. excon. ū uult
ꝙ ubi quis negligat obuiare uerberatōi
clerici ex culpa ſua non efficitur excom
municatus quia poteſt reſponderi ꝙ ibi
requiritur dolus ad hoc ut quis fiat ex
communicatus propter uiolentam manu
um iniectionem ut in. c. ſiquis ſuadente.

xvii. q. iiii. Sed in caſu noſtro ſufficit ſola
culpa ut in. c. preſbiterum & in. c. conti
nebatur & in. c. ſuſcepimus. ī. de homi.
¶ Vnde ſecus uidetur dicendum ſi nō fuīt
in aliqua culpa puta quia uidebat nimis
magnum periculum ſubeſſe contra perſo
nam ſuam ſi uoluiſſet obuiare uel non ui
debat poſſe obuiare quin alterum occid̄
ret tunc enim non efficeˀtur irregularis
Et ratio eſt quia tunc non diceretˀ negli
gere cum poteſt obuiare & non obuiat
¶ Sed quis illud poſſe dicitur quod ho
neſte uel de iure poteſt nt in. c. faciat xii
q. ii & eſt glo. in cle. ſepe de ū. ſig. in ūbo
poteſt & no. per. glo. c. ſi eo tempore d̄
reſcrpti. in. vi. & in. l. ne pos proculo. ff
de ū. ſig. & in l. Filius. ff. de condic. inſti.
z ēt illud dicimur poſſe ꝙ comode poſſu
mus ut no. in cle. i. de preben. & in clem
cauſam de. elec. & ꝙ ſine timore poſſu9
ut no. glo. in c. quia propter de elec. z ꝙ
ſine difficultate poſſumus ut no. gloſ. In
ſti. de acti. §. penales z xxv. q. c. exordi
o & ideo non dicimus poſſe ꝙ poſſumus
per remedium extraordinarium ſecūdū
Inno in dicto. c. poſtulaſti de cau. poſſ.
z proprie. et per legiſtas in l. apud iuli
anum in. §. ulti. ff. de lega. i. ¶ Quinqua
geſimotertio queritur. Aliquis peciit a
me conſilium de interficiendo aliquē e°
nō conſului ſed neglexi contra dicerˀ q̄ro
an ſim irregularis Inno in dicto. c. ad au
ī. de homici. tenet ꝙ ſic ar. c. mactheus
ī. de ſimo. Idem tenet Io. an. z do. anto
ſecus autēꝫ ſi expreſſe prohiberet ar. c.
ſīc nobis d̄ ſimo. ī dicto c petrus de hoī
ci. & facit i. q. iiii. c. quia preſulatus Nā
talis tenetur ex quo tacite conſenſit ho
micidio lex enim. promotionis nō ſolū in
facto conſiſtit ſed in facto et ī animo ad
h° xxv. q. i. c. ult. & e. cauſ. q. vi. c. i. ¶
¶ Quinquageſimoquarto queritur an ille
qui non reuelat tractatum illi ī cui9 mor
tem ſcit eſſe conſpiratum ſit irregularis
glo in dicto. c. petrus de homic. ſentit ꝙ
non quia talis non dicitur conmiſiſſe ho
micidium facto mandato conſilio uł per
ſuaſione Ad hoc dictum c. ſiquis uiduam
. l. di. & ꝙ no. in predicto. c. petrus d̄ ho
mici. Quod tamen procedit niſi talis cre
didit uel credere debuit ꝙ per ſuā pro

UVA. BHSC. IyR_273_2

bibitionem illi non perpetrarent homi
cidium alias ſec9 ¶ Alii uero tenēt indiſ
tincte ꝙ nō tenetur reuelare ſed ſatis eſt
probibuiſſe Spe. in dicto ti. de. legato. §
iuxta . v. quid ſi amici. & Inno. in dicto
.c. petrus. & alii doc. ut Io. an. & domi
nus antho. et dominus . Nico. diſtingunt
ꝙ aut quis doloſe non. reuelauit. aut nō
doloſe ¶ Primo caſu eſt irregula ris ut
ar. in predicto. c. quanto. de ſen. excon.
alias ſec9 unde conſuluit dominus Nico
in dicto. c. petrus de homici. ꝙ reuelans
ſaltem propter opiniones de quibus. s.
iudicaretur irregularis ut in dicto. c. ad
audienciam de homici. debet tamē talis
eſſe caut9 ne prodat illos qui coniuraue
runt ſeu conſpirauerunt & predicta pro
cedunt quando predicta non fuerunt ꝓ
lata ſacerdoti in confeſſione nam tūc nul
lo modo manifeſtatur etiam ſi iuraſſꝫ ue
ritatem dicere quia ille non cognouit ut
ſacerdos uel homo ſed tamquam ut deus
ut habetur in c. ſi ſacerdos s. de offi. or.
Quod tamen intellige ſecundum ꝙ not.
Inno in ꝑdicto. c. omnes de peni. z r̄miſ.
Adde ꝙ no. per dominum Nico. ī dicto
c. ſi ſacerdos de offi. ordin. & in dicto. c.
macthe9 de ſimo. ubi ſimpliciter dixit ꝙ
ſacerdos poteſt reuelare ea q̄ dicta ſunt
ſibi in confeſſione conſenſiente et ſciente
ipſo peccatore confeſſo per illum tex. li
cet alias non poſſit ut no. in predicto. c.
oīs de peni. et remiſ. ꝙ diligenter tene.
menti & uide ad predicta nota. per Bar
in. l. tantum. ff. de. preca. ¶ Quinquage
ſimoquīto queritur Aliquis uult te īter
ficere niſi dem ei aliquam quantitatem
pecunie an teneor illi dare ut liberem te
a morte & ſi nondem an ſim irregularis
glo. in. c. i. lxxxiii. di. arguit ꝙ ſic per il
lū tex. z ꝑ tex. lxxxvi. di. ī c. nō ſat9 ī pri
Refert tamen glo. ibi quoſdā dicere ꝙ
ſolum prelati ad hoc tenent̄ facit ad hoc
ꝙ habetur xii. q. ii. c. gloria epiſcopi &
xvi. q. i. c. ult. alii dicunt ꝙ quilibꝫ tene
tur redimere uitam alterius & hec opiō
tucior et ſecuīor ē Prouideat tamē talis
aliter q̄ dando pecuniam ſi non poteſt il
lam tradere ¶ Quinquageſimo ſexto
queritur quid ſi negligencia eſt conmiſſa
in male ligando animal aliquod puta ur

ſum uel leonem de quo dic ut ſupradictū
eſt in quarta queſtiōe articuli preceden
tis. ¶ Quinquageſimoſeptimo queritur
quid de eo qui adhibuit preſentiam ho
micidio Cuius queſtiōis d̄ciſio ſatis col
ligi pōt ex his que dicta ſūt ī arti d̄ ope
et auxilio. Nam debet quis abſtinere &
maxime clericus ſi aliquo modo per ſui
preſenciam poſſet preſtare auxilium ut
cauſam homicidio & mutilationi . Secus
ſi ex ſola curialitate intereſſit d̄ quo uid̄
per ſpe. in dicto. §. iuxta v. quid ſi epiſco
pus & per dominum nicol. in dicto. c. ex
litteris de exeſſ. prela. & ſubdi. ¶ Quin
qgageſimooctauo queritur deſcēdo ad
homicidium conſenſu ut ratihabitōne ap
probatum an per hoc quis efficiatur irr̄
gularis Pro quo aduerte quia conſenſ9
eſt duorum pluriumve in idem placitus
conſēſus ut in l. i. ff. de pac. z habetur ꝑ
Io. an. in predicto. c. cum olim de arbit
& per glo. magnam circa. fi. ī c. i. d̄ rebu
eccl. non alie. li. vi. que dicit ꝙ conſenſ9
et collaudatio ē multorum uoluntas ad
quos res pertīet ſimul iuncta Item adv̄
te quia conſēſus debet preceder̄ actum
uel interuenire in actu & ſubſequi poſt
actum quod tamen intellige niſi conſēſus
requiratur de forma quia tunc ſemꝑ de
bet interuenire in actu ꝙ quādo ſit uide
nota. per doc. & maxime per Inno in. c
cum couſuetudinis de conſue et per glo.
in. c. edoceri d̄ reſcrip. et in c. i. de precu
& in. c. cauſam. de iudi. in. c. cum uos. de
his que fiunt a prela . et per glo. in. c. i.
de rebus eccli. non alie. in vi. & in regula
rati et in regula ratū de regu. iuris li. vi
et ꝑ. Bar. ī r̄pe. l. i. § ſi plures. ff d̄ exer.
& l. ſiquis mihi bona. §. iuſſū. ff. de acqr.
here. et per bal. in. l. uenditionem. C. de.
uſucapione. pro empti. Sed de duobus
primis uidelicet quando ante actum uel
in ipſo actu interuenit cōſenſus nō ꝑtīet
ad propoſitum ſed ſatis dictum eſt ſupra
in articulis precedentibus . Vnde ſolum
hic uidendum eſt quando ſubſequitur ac
tus ſicut in ratihabitione que ſemper ad
hibetur poſt actum ut in dicta regula ra
ti de regul. iur. et in dicto. §. iuſſū Vnde
ad propoſitum queritur an per talem cō
ſenſum ratihabitionem uel collaudatiōꝫ

UVA. BHSC. IyR_273_2

86

efficiatᷣ quis irrgularis Verbigracia cõ
miſiſti homicidium me ignorante nũc ad
preſens tibi dico placet mihi homicidiũ
per te conmiſſum z te collaudo an ſim ir
regularis . Spe. in dicto. §. iuxta. v. ſʒ qd
ſi agenti Primo uidetur tenere ꝙ ſic qa
ratihabitio trahitur retro & mãdato cõ
paratur ut predicta regula rati &. c. pe
nulti de elec. &. l. i. §. quociens. ff. de ui.
&. ui arma. et. l. fi. C. ad macedon. quod
enim quis non pronũcciat ore a principi
o audit deus in corde & propria uolun
tas reputatur . ad hoc. xiiii. q. i. §. ſane z
& hanc opinionem tenuit. Hoſti. in ſũma
in ti. de homicidi. §. qua pena v. quid gᵒ
ſi placet v dĩc hᵒ eẽ uerꝫ ſi tal ratificãs
gauderet de morte illius ſecus autem ſi
gauderet malefactorem eſſe puniẽdum
Ad hoc xxiii. q. v. reos. dũmodo doleat
de morte perſone & compaciatur figurᷣ
dei & contriſtetur ꝙ taliter deliquerit
propetr ꝙ imago dei ita punitᷣ ar. c. i. ḋ
homi. & c. ut fame de ſenten. excon. z. l.
ſiquis metallum. C. de. penis. z ita ſequi
tur. Spe. ĩ dicto. §. iuxta. v. quid ſi agẽti
Subdit tamen ꝙ in dubio hoc eſſet relin
quendum conſciencie ſue quam intentõꝫ
habuit ad hoc c. exhibita z dictum. c. pe
ticõ ḋ homici. & facit ꝙ not. ĩ. c. mulieri
de. iureiurã. &. c. ad aures . de eta. & q̃
lita. Sʒ tãdeꝫ dictꝰ ſpe. ĩ. d. v. ĩ fi. dĩc ꝙ
credit ꝙ ꝑ taleꝫ ratihabitionem ſeu pla
cenciam nõ incurrit quis irrgularitatem
ubi nullus conſenſus uel cooperatio uel
exortatio uł preces preceſſerunt nec eiꝰ
nomine homicidium factum eſt ar. eorũ
que habentur in. l. ſi uero . §. fi. ff. man.
Peccatuꝫ enĩ ꝙ ſola uoluntate conmitti
tur ſola uolũtate contraria aboletᷣ quia
nihil tam uaturale zc̃ . ut in. l. nihil tã na
turale ff. de regul. iur. &. c. i. ĩ. de regul.
iur. facit. l. ab emptiõe. ff. de pac. & hãc
opinionem uidetur ibi ſequi Io. an. in aḋ
dici. Spe. qui ad hoc allegat quod in ſim
ili habetur in. c. is tui ḋ ſentenc. excon. ii.
rũf. in. vi. ubi dicitur ꝙ per ſolaꝫ ratiha
bitionem iniciens manus uiolentas in cle
ricum non incurrit excõmunicationem ł
canonem late ſentencie niſi talis iniectio
fuerit facta nomine habentis ratum & i
ta uidetur ſequi Io. an. et dominꝰ antho.

in. c. poſtulaſti. ĩ. de homici. qui ſimplici
ter ad hoc allegant dictum Spec. de quo
ſupra & hec opinio uerior uidetur Nam
ſi non fuit ſuo nomine geſtũ ḋficit factũ
ꝙ requirit lex promotionis Ad hoc xvi
q. i. c. fi. & dicetur etiã. ĩ. ĩ ſequẽti queſ
tõe Qinquageſimonono queritur cleri
cus furi uolenti committere furtum cõ
ſenſit uel furtum ratificauit ꝓpter qḋ
fur fuit ſuſpenſus an clericus conſenſiens
uel ratificans incurrat irregularitatem
Bal. in. l. ſi cui . §. fi. de le. i. uidetur uelle
ꝙ ſic ꝓ quo adducit ꝙ no . ĩ. c. i. & ii. de
hoĩ. ĩ vi . z ꝙ no. ĩ l. non ſolum. §. ſi mãda
to. ff. de iniuri. & in. l. ſed ſi unius. §. i. e.
ti. et. l. i. §. ex incendio. ff. de incen. ruin.
et naufra. Sed aduerte quia hoc dictum
Bal. non uidetur uerum . Nec etiam tene
tur a doctoribus per ea que dicta ſunt
ie precedenti queſtione quia ſi non inter
uenit cooperatio ſeu exhoreatio ſed tan
tum ratihabitio poſt delictum commiſſũ
propter hoc non efficitur irrgularis ẜm
doctores Sed circa hanc materiam an ra
tihabitio trahatur retro in delictis uide
l. non ideo minus. C. ḋ accu. & c. cũ quis
de ſen ẽxcon. in. vi. & eſt glo. multum no
tabilis in. l. i. §. deieciſſe ff. de ui & ui ar.
ubi ſi a principio fuit alicuius nomine ḋ
lictum conmiſſum ratihabitio trahitur rᷣ
tro ¶ Sexageſimo et ultimo queritᷣ cir
ca hanc quartam partem principaleꝫ an
peccata uł ḋelicta que alias inducunt ir
regularitatem illam inducũt ſi ſunt laten
cia ſeu occulta glo. in. c. niſi cum pridem.
de renunc. uidetur uelle ꝙ ſic quod intel
lige uerum ſecundum . Goff. ibi ſi ſit tale
peccatum ſeu delictum de quo non ſit ꝑ
acta penitencia de quo in. c. ulti. de tem
po. ordi. Hoſtiẽ. uero dicit ꝙ peccatũ oc
cultum non inducit irregularitatem ¶
in qua requiratur prelati diſpẽſatio Nã
licet inducatur irregularitas tamen ſuffi
cit diſpẽſaſio ſacerdotis in confeſſione et
iu contritione cum penitencia & ex his
eſt expedita quarta pars principalis hu
ius materie

¶ CIRCA Quintam partem principa
lem uidelicet qui ſunt illi q̃ incurrant irrᷣ
gularitatem adṽtendum eſt . Quia aut q̃
rimus de irrgularitate que prouenit hõi

UVA. BHSC. IyR_273_2

ſine peccato z in iſta omnes incurrunt ir
regularitatem ſiue ſunt infantes ſiue alii
ſimiles .Nam infans natus cum corporis
deformitate naturaliter ĩ ex euentu ſex
us uel mutilatus irregularis eſt ut.s̃.de
corpori.uicia.per totum Aut querimuſ
de irr̃gularitate q̃ prouenit homini cum
peccato puta ex homicidio conmiſſo fac
to proprio uel quia dederat cauſã opem
uel fauorem uel quid ſimile uel propter
inobedienciam uel uiolationem eccleſſti
ce cenſure uel aliam ſimilem cauſã & tũc
ad hoc ut quis incurrat irregularitatem
requirit̃ ꝙ ſit ſane mentis ꝙ z intelligat
quid agat alias non efficitur irr̃gularis
ut patebit in queſtionibus huius articu
li Vnde dicẽdum ꝙ omnis ſane mentis z
qui' doli capax eſt predictam irregulari
tatem poteſt incurrere ſiue ſit xpĩanus ſi
ue infidelis Nam & propter homicidiũ
commiſſum ante baptiſmum contrahitur
irregularitas facit ad hoc quod no.ĩ dic
to.c.preſbite.ium de howici.Quidam ta
men dicunt ꝙ propter homicidium com
miſſum ante baptiſmum ſiue illud ſit com
miſſum ex uoluntate ſiue ex offitio nõ ef
ficitur quis irregularis per tex.xxv.di.
c.deniqꝫ.&.li.di.c.aliquantos & hoc te
nuit. Lapus in' allegationibus.lxxxvi.
pro quo adducit quia irr̃gulurisas fuit
inducta dũtaxatq̃ iure poſitiuo .Ad hoc
lv.di.ſiquis poſt.& hoc dicit procedere
ſiue homicidium fuerit commiſſum cum
peccato uel ſine peccato Vnde dĩc ꝙ tal̃
poſt baptiſmum poterit omnino promo
ueri facit ad hoc ꝙ not.glo.Archi.in.c.
deniqꝫ.xxvi.di.et hanc opinionem tenu
it etiam Hoſt.in ſum.in.tr.de homici.§.
qua pena ṽ.quid ergo ſecundum eũ hãc
opinionem tenuit Floren.in dicta cle.i.
de homici.in xii.queſtione ꝓ quo addu
cit tex.l.di.ſiqs uiduã z li.di c.i.z c.ſiqs
p⁹ ꝓ q° adducit q̃a nõ reperit̃ ĩ l.diuina
ꝙ propter homicidium incurrat̃ irregu
laritas z ideo concludit huic opinioni tã
quam equiori ſtandum eſſe ſaltẽ in ambi
guitate opinionum ut ſic in penis fit
mitior interpretatio per regnlam in pe
nis de regul.iur.li.vi ,cum ſimi.Inno.ue
ro & Io.Cal.in.c.gaudemus de diuorti.
tenent ꝙ ſaltem contrahitur ſi homicidi

um eſt cõmiſſum cum peccato ſec⁹ ſi ſine
peccato ſed domin⁹ Nico.ibi tenet.ideꝫ
eſſe ſi ſine peccato per not.in predicto c.
preſbiterum de homici. Sed aduerte
quia in hoc uidetur ſdicendum ꝙ ſi homi
cidium eſt commiſſum cum peccato con
trahitur irr̃gularitas alias fruſtra que
retur an per baptiſmum tollerẽ irregu
laritas niſi prius uideretur contracta cũ
priuatio preſupponit habitum ut in.c.
ad diſſoluendum de ſponſa impu.&.l.de
cem.ff.de ver.ſigni.& hoc maxime pro
batur per dictum canonem deniqꝫ s̃.alle
gatum & hoc tenuit .hoſti. ĩ predicto ṽ
quid ergo.Licet allegẽtnr per Lapum
in contrariũ & male ut s̃.Nec obſtat tex
qui dicebatur in contrarium in prealle.
c.deniqꝫ.xxvi.di. quia ibi.glo.ſentit cõ
trariam opinionem dum dicit ꝙ ſi aliqs
mille occidiſſet.omnis infamia & irregu
laritas contracta ante baptiſmum tollit̃
per ipſum baptiſmum Sentit ergo gloſa
ibi expreſſe ꝙ propter homicidiũ com
miſſum ante baptiſmum cõtrahatur irr̃
gularitas Nec obſtat dictum 'Hoſtien.in
pre allegato.§.qua pena.ṽſi.quid ergo
quia ut ſupra dictum eſt Hoſti.ibi tenet
ꝙ ſi homicidium ꝯmiſſum ſit cũ peccato
irr̃gularitas contracta ex illa tollitur ꝑ
baptiſmum & ſic tenet expreſſe contrari
um eius ad quod allegat .Nec obſtat ca
non ſiquis uiduam.l.di.s̃.allegatus per
quem mouet̃ dominus. Flor.ĩ dicta cle
.i.quia dum tex.ibi dicit ꝙ ſi homicidiũ
fuerit commiſſum ante baptiſmum ſecu
to baptiſmo non prohibetur talis homi
cida promoueri quia hoc uerum eſt cum
per ipſum baptiſmum tollatur omnis irr̃
gularitas cauſata a peccato quia tollitur
peccatum & oĩs ſequela peccati ut in.di.
c.deniqꝫ.& eodem modo poteſt reſpond
ri ad.c.i.& ad.c.ſiquis.poſt.li.di. Eſt
tamen magis dubium ſi homicidium fuiſ
ſet contractum ante baptiſſmum ſñ pec
cato puta ab officiali qui illud ex debito
ex debito offitio iuſticia mediante com
miſſo de quo forte dicetur ĩ.Eſt ergo cõ
cluden'dum ex predictis ꝙ etiam iufide
les poſſunt incurrere irr̃gularitatẽ dum
modo ſint ſane mentis z intelligant quid
agant ſi enim non eſſent ſane mentis nec ĩ

UVA. BHSC. IyR_273_2

telligerēt quid agerent non poſſent īcur
rere irregularitatem que ex uoluntate
uł ex peccato contraheretur et ex predi
ctis infertur ꝙ ſi furioſus non incurrat
irregularitatem homicidium cōmittēdo
ut eſt tex in cle. i. de homicidi. & idem ui
detur dicendum in mente capto utputa
de Iacobo tolimeric ode ſibenicho quia
in utroq̨ ſubeſt eadem ratio . Sed circa
hūc articulū querit̄ d̄ rōe Primo de furi
oſo quare non incurrat irregularitatem
Dicas Secundum doc. ꝙ ratio eſt quia il
lud ſemper ꝙ fit a furioſo perinde eſt ac
ſi caſu fortuito contigeret & abſq̨ facto
hoīs ad hoc. l. ulti ī fi. ff. de adminiſtra.
tuto. & probatur in. l. ſed & quicūq̨. ff.
ad legē aqui. ubi tex. dīc ꝙ illud ꝙ fit a
furioſo per inde habetur acſi fieret a q̆
drupede uel factum eſſet a tegula q̄ per
ſe caderet talem enim īfe licitas facti ex
cuſat ut ī l. īfās ff. d̄ ficca . Nam furioſus
ſatis punitur ſuo furore ut l. diuus. ff. d̄
offic. preſi. & l. penult. ff. ad. l. pompon
de paricidi. Vnde afflictio non debet da
ri afflicto . vii. q. i. c. cum percuſſio. & l.
tam dementis in fi. C. d̄ epiſcopa. audi.
& eſt tex. in. auten. nauigia. C. de furt. z
in. l. ii. circa medium ff. ad legem rodi. de
iac. Omnes ergo act9 qui intellectum re
quirunt aut conſenſum furioſo & men
te capto interdicti intelliguntur Circa q̄
inde glo. ii. in dicta cle. i. de homicidi.
Secundo queritur in quo furioſo ſeu mē
te capto predicta locum habent Conclu
de ſecundum doc. ꝙ locum habēt ſiue fu
rioſus ſit ſiue mentecaptus qui laborat
in continuo furore uel dementia ſiue ha
bent dilucida interualla dummodo tamē
homicidium fuerit commiſſum tempore
demencie uel furoris ut dicit glo. ii. ī pri
ci in. d. cle. i. & facit. l. que de tota. ff. d̄
rei. uendi. arguendo a parte tēporis q°
ad partem quia eadem ſubeſt ratio ī utr
iſq̨ propter carentiam intellect9 z men
tis exilium Tertio queritur quid ſi ali
quis ſua culpa incidat in furorem z dein
de furioſus exiſtens commiſit homicidiū
an ſit irrgularis quidam dicunt ꝙ ſic per
c. ſiquis inſaniens xv. q. i. Alii uero ten
uerunt contrarium quia licet furioſ9 cul
pa ſua incidat in furorem tamen ſatis pu
nitur ſuo furore z ita uidetur tenere glo
xv. q. i. §. ulti. Sed aduerte quia ſuper
hoc dici poteſt ſecundum aliquos ꝙ aut
exiſtens ſanus mēte cognoſcebat ꝙ ſi cō
mederet certum quid efficeretur furio
ſus tali furore quia nil querret niſi homi
nes interficere uel mutilare & hoc ꝑ ex
perigenciam frequenter cognouerat &
tamen illud comedit & tunc dicendum ui
detur ꝙ iſte tenetur & incurrit irregula
ritatē quia quotiēſcūq̨ culpa p̄cedit cau
ſā & ē ordīata ſēꝑ efficit̄ qs irregul͛is ut
in dicto. c. preſbiterum & c. ſuſcepimus.
& in. c. ad audientiam. . cū ſim. de. homi.
. Si uero ipſe dedit cauſam furori tamen
ipſe hoc ignorabat uel ſolum propter ta
lem furorem erat ſolicit9 fieri alienatus
mente non tamen excercebat genera fu
roris Nec aliquid mali faciebat & tunc
procedere poteſt ſecunda opinio Quar
to queritur cui incumbit onus probandi
an dicenti factum tempore ſanementis
Dicas ſecundum paul. d̄ liaz. in predicta
cle. i. de homici ꝙ ille qui allegat furorē
actum uel geſtum tempore furoris deb3
probare quia quilibet preſumitur ſane
mentis niſi probetur contrariū . Si tamē
probetur ꝙ aliquando quis fuit furioſ9
ei qui nunc dicit illum non eſſe furioſum
ſed ſane mentis incumbit onus probandi
quia preſumitur in dubio furioſus & in
furore perſiſtere niſi contrarium probe
tur ſecundum glo. notabilem. iii. q. ix. c.
indicas humanum & facit ꝙ notat. gloſa
in. c. ulti. ē. de ſucceſ. ab inteſta. & ꝙ ha
betur in regula ſemel malus de regu. iu.
ubi habetur ꝙ accidens nature contrari
um uel preter naturam tollit effectum p̄
ſumptionis ipſius nature . Quod tamē ꝓ
cedit in accidente durabili ſaltem aptitu
dine alias non preſumitur perſeueratio
contra naturam ipſius accidentis ſecūdū
ꝙ no. Inno. poſt compoſtell. & Abba. in
c. cum inter canonicos . ē. de elec. & ide3
uidetur uelle dominus Florent iu prefa
ta cle. i. de homici. & l. nec codicillos C.
de codicil. & facit tex. & glo. in. c ſicut.
de regulā & ꝙ ibi not. Sed aduerte quia
ibi glo. in. c. gonſaldus . xv. q. i. tenet ꝙ
ei incumbit onus probandi qa aſſeuerat
ſanam mentem ſeu furorē aut mentis ex

UVA. BHSC. IyR_273_2

ılıum per.l.eı quı.ff.de ꝓba.z per re
gulam l.actor.C.eodem tıtulo & ıdē te
net ıBart.ın.l.ıs poteſt.ff.de acquıren.
heredı. Cırca ꝙ dıcendum eſt pro ut ha
betur ın predıctıs ıurıbus &.l.quıdam
ın ſuo ff.de condıc.ınſtıtu.& per.Bar.l.
ı.ff.de bono.poſſeſ.furıo.& ınfan.dela.
¶ Quınto querıtur qualıter probetᷓ fu
ror paul.de lıaz.ın dıcta cle.ı.remıttıt ſe
ad nota.per.glo.ın dıcto canone gonſal
dus & ad ea que habentur ın dıcto c.ult.
de ſucceſſı.ab ınteſta.Sed dıcas ſecundū
docto.ꝙ furor probatᷓ ex factıs ex dıc
tıs & geſtıs per tex.ın dıcta.l.quıdam ī
ſuo &.ın.l.ıs.quı.ff.de tuto.& curato.
dādıs ab hıs Verbıgracıa.ıuſſıt alıquıs
ſua oſſa proıcı ın marı uel ſı proıcıat lapı
des ın platea per tex ın l.ıı.C.de ıudeıs
Cırca que uıde nota.per Archı.xxııı.q
vııı.c.conuenıor.& ꝙ habetur ꝑ Io.an.
ın.c.uel non eſt compos.ſ̄.de tempo.or
dınan.& ın dıcto .c.ult.de ſucceſ.ab ītes
ta.& ꝙ habetur xcııı.dı.legımus z uıde
glo.notabılem ī uerbo ſtultıſſımū ınſtıtu
quod cum eo ın prın.& ın.l.ſı conſtante
§.ſınautē ın ſeuıſſımo ff.ſoluto matrımo.
¶ Aduerte tamen ſı probatur ꝙ ante a
lıquem actum erat quıs furıoſꝰ preſumı
tur etıam ın ıllo actu furıoſus fuıſſe nıſı
contrarıū probetur ut ın precedētı queſ
tıone Quod tamen dıctum eſt uerum ın
tellıge nıſı furıoſus probaſſet de proxīo
receſſıſſe furorem ſeu ſı ex ınteruallo qa
cum furor ſaltem accıdentalıs ſolo trac
tu temporıs poſſıt mutarı non preſumıtᷓ
nıſı probetur ad hoc l.ſed & mılıtes.ff.d
excuſa.tuto.Et hoc ſcırᷓ eſt multum utıle
propter dıffıcılem probacōz furorıs Nō
enım credıtur teſtı nıſı reddat cauſā dıctı
ut per Inno.& alıos doc.ın.c.cum cauſā
.ſ̄.de teſtı.& notatur ın.l.teſtıum.C.eo.
tıtu.Sexto querıtur quid ſı una ꝑs probat
furıoſam altera probat ſanam mētē que
probatıo preualeat d quo uıde per doc
& maxıme per domınum Nıco.ın .c.ultı
ſucceſſıo.ab ınteſta & per eundem ın.c.
ſuper hoc ſ̄.de renunctıa.& de hoc uıde
per legıſtas ın predıcta.l.codıcıllos C.de
codıcıllıs Aduerte tamen quıa ubıqꝫ re
quırıtur actus geſtꝰ per furıoſum recte
& rıte tunc ſemper preſumıtur geſtus tē

pore ſane mentıs non autem furorıs & ı
do trāſfertᷓ.onꝰ ꝓbādı ī eū q dıxıt actū
tp̄e furorıs ut ſıgtarıtᷓ dıxıt Io .an.ī dıc
to.c.ultı.de ſucceſ.ab ınteſt. Quıd autē
ımportant ıſta uerba recte & rıte uıde.l.
hoc colore.ff.de ınoffıcıo .ceſta.& ın.l.
non putauıt.§.non.quıs.de contratabu.
¶ Septımo querıtur.quıd de ınfāte an
ıncurrat ırregularıtatem propter homı
cıdıum uel mutılatıonem Dıcas ꝙ non ut
eſt expreſſum ın dıcta cle.ı.de homıcıdı.
Ipſum enım ınfātem excuſat īnocētıa cō
ſılıı ut ın.l.ınfantem.ff.ad.l.cornelıam.
de ſıccarı.talıs enım etas ınfantılıs quıc
quıd uıdet ıgnorat ut ın.l.ı.ff.de fal.mo
ne.& nota.ın.l.ſed.& quem cumqꝫ.§.mu
lıere.ff.ad legem acquıl. Et hınc eſt ꝙ ī
fans non contrahıt ſponſalıa.ut ın.c.ı.
de ſponſalı ımpu.& per conſequens non
cauſatur per eum ımpedımentum publı
ce honeſtatıs ıuſtıcıe ut habetur ıbı &.c.
lıtera.& c.acceſſıt eodem tıtolo Sed cō
tra predıcta facıt ꝙ not.Hoſt.ın.c.ı.de
delıc.puero ubı dıcıt ꝙ puer etıam non
dolı capax ſı proıcıendo gladıum alıcı ē
occıdıt ſeu mutılauıt ıncıdıt ın ırreguları
tatem Sed reſponderı poteſt ꝙ hec opı
nıo Hoſtı.expreſſe reprobatū.ın predıc
ta cle.ı.de homıcı ubı uıde glo.hoc plenı
us declarantem ¶ Octauo querıtur quıs
dıcatur ınfans ¶ Dıcas ſecundum gloſā
ın predıcta cle.ı.ꝙ ınfans eſt ılle quı mı
nor eſt ſeptennıo ut probatᷓ ın.l.ſı.ınfā
tı C.de ıur delı.& ın.c.ı.de ſponſa īpub
lı.vı.ıdem uıdetur tenere glo.xxxı.q.ıı
.c.ı.dıcıt tamen glo.ıbı ꝙ ēt capı poteſt
pro.maıore ſeptennıo ſecundum ſubıec
tam materıam Cırca qd etıam uıde glo.
xxvııı.dı.c.ı.Et uıde etıam ad predıcta
extrauagantem Iohannıs.xxıı que ıncı
pıt copıoſam & Cırca hoc etıam uıde.l.
hereditatum.ff.ad legem falcıdı.z bene
facıt ꝙ not.per doc.ın.l.ı.§.adıpıſcem
ur ff.de acquıren.poſſeſ. ¶ Nono querı
tur quando puer dıcatur dolı capax zen
zel ın predıcta cle.ı.dıcıt ꝙ ılle dıcıtur
dolı capax quı eſt proxımus pubertatı
facıt ad hoc.l.apud celſum §.quod ın tu
tore ff.de excep.dolı.proxımus autem
pubertatı quando magıs appropınquat
etatı pubertatıs quam ınfantulı & ſıc ın

UVA. BHSC. IyR_273_2

maſculo per decimū annum cū dimidio dicitur proximus pubertati In femina uero poſt noue annos cū dimidio. Nam cū diuidantur tempora inter pubertatē & infantilem etatem & hoc uult glo. de in ut. ſtipulati. §. pupillus & glo. inſtit. de obligati. que ex qua. delict. contrahi. §. i in ſumma & in. l. impuberem. ff. de fur. & in. l. impuberibus. ff. de regul. iur. cū ſimi. ¶ Incontrarium facit ꝙ not. glo. in predicto. c. continebatur. & c. acteſtationes de ſponſal. impu. & eſt tex. in. l. nō tantum. ff. de excuſa. tuto. ubi dicitur ꝙ proximus pubertati dicitur qui diſtat a pubertate per ſex menſes propter qđ dominus Antho in dicto. c. atteſtationes dicit hoc eſſe relinquendum iudicis arbitrio ex quo non eſt determinatum tēpus Ad hoc quod habetur in. l. i. ff. de iure d. liberand. & ꝙ not. in predicto. c. preſbiterum. i. de homicidi. & faciunt nota. in l. i. ff. ad uelleyan. ¶ Sed aduerte quia doctores. Nihil dicunt de etate que eſt inter media inter infantilem etatem z etatem proximam pubertati dicunt enim ꝙ infans non tenetur & ꝙ īfantia durat uſqꝫ ad ſeptimum annum & demū ſubdūt ꝙ proximus pubertati incidit in irregularitatem de puero ergo nouem annorū nihil dicunt ſi committit homicidium Vnde in hoc dicendum uideť ꝙ uſqꝫ ad ſeptimum annum infans nullomodo poſſit incidere irregularitatem. Nec admitteretē ſi eſſet doli capax poſt ſeptimum in caſu certo ſtabimus certo utputa ſi probaretur ꝙ eſſet puer nihil intelligens qa tūc licet eſſet xii. uel. xiii. annorum non īcurreret irregularitatem propter defectū intellectus ar. dicte cle. i. Si uero probetur ꝙ immediate poſt ſeptennium īcipit aliquid ſapere uel intelligere licet intellectus non preſumatur firmus ſi tamen cognoſceret malum eſſe uel bonum ꝙ agit tunc uidetur dicendum ipſum inciderē irregularitatem licet non eſſet proximꝰ pubertati nam talis puer poteſt peccarē & peccata deflere ut in dicto. c. i. de delic. puero. Sed in caſu dubio maior ē dubitatio tex. enim in dicta cle. i. uideť uel le a contrario ſenſu ꝙ poſt ſeptimum annum quis incurrat irregularitatem Pro quo facit tex. in prefato. c. i. de ſpōſa impub. li. vi. Aduerte tamen quia quod dictum ē ſupra pupillū doli capacem incidere irregularitatem propter homicidium uel mutilationem illud uidetur uerū ſi homicidium uel mutilatio ſit commiſſa infaciendo ¶ Secus autem dicendū ut uidetur ſi homicidium eſſet commiſſum ex negligentia puta quia potuiſſet obuiare homicidio clamando uel quid ſimile faciendo & illud facere neglexit. Nam poſito qđ ex tali negligentia quis incurrat in irregularitaem. tamen pupillus doli capax non uidetur illam incurrere qa pupillus uł minor licet doli capax nō obligatur neqꝫ punitur propter delictū cōmiſſum per negligentiam ut in. l. i. C. in qui. cau. in integ. reſtitu. non eſt neceſſa z l. ii. C. ſi aduer. delic. & l. minoribus. C. de his qui. ut indign. Ad quod etiam facit. l. fulcinius. §. adeo circa fi. ff. ex qui. cau. i poſſ. ea. z hoc tenꝫ Bal. z. Ang. pꝰ eum in. l. is cui bonis de uerbo. obligat. & idem etiam expreſſe ſequitur dominꝰ Lodo. pontanus alias de urbe ibi ¶ Tamen hoc non uidetur ſine dubitatione tñ licet iura predicta uelit ꝙ pupillus etiā doli capax non obligetur nec puniať ex delicto per negligentiam commiſſo & iſta ſit communis opinio doc. in dictis iuribus tamen nō procedit argumentum ergo non efficitur irregularis quia non ualet argumentum quis non poteſt puniri ex homicidio uel mutilatione ergo ex illo homicidio uł mutilatione non incurrit irregularitatem quod patet i officiali q ex debito officii iuſticia mediante aliquē interficit. Nam talis non eſt puniendus ex tali homicidio incurrit irregularitatē ut ſupra dictum eſt in principio quarte principalis partis z idem etiam patet ſi ex forma ſtatuti licitum eſſet bannitum impune occidere Naꝫ occidens talem bānitum licet alias non punitur tamen īcurrit irregularitatem & ideo dicta limitatio non procedit ſine dubitatiōe ¶ Decio queritur de dormiente quid ſi dormiens committat homicidium an incurrat irregularitatem propter homicidium uł mutilationem commiſſam in ſomnis dic ꝙ ñ ut expreſſum eſt in dicta cle. i. de homic.

UVA. BHSC. IyR_273_2

¶ Vndecimo queritur an ſi preceſſit uo
luntas occidendi ante dormitōnē an dor
miens incurrat irregulatitatē .Videtur
ꝙ ſic per dictum. c. preſbiterum. ī. de ho
mici. & per. tex. vi. di. c. teſtem. Paulus
tamen de Liaȝ. in dicta. cle. i. de homici.
tenet in hoc expreſſe contrarium Super
quo tamen aduerte quia in hoc dicendū
uidetur ſecundum aliquos quia aut talis
dormiens ſciebat ꝙ ut plurimum ſolici
tus erat in nocte ſurgere & capere arma
& percutere ſecum dormientes & nihi
ominus non adhibita diligentia in ren e
uenco arma dormiuit cum ſuis locus & a
liquem interfecit & hoc caſu uidetur ip
ſum effici irregularem propter culpam
ſuam que preceſſit caſum alias ſi non po
teſt ſibi aſcribi aliqua culpa .tunc pro
cedit contraria opinio Sed contra ea ꝗ
ſupradicta ſūt uidelicet ꝙ infans furio
ſus dormiens non incurrit irregularitatē
Opponitur de his que not. per Gracia.
xv. q. i. §. ulti. Vbi magiſter Gracianus
uidetur uelle ꝙ plures incurrunt irregu
laritatem quo ad ordines ſuſcipiendos nō
tamen incurrunt quo ad ordines ſuſcep
tos Dicas ſecundum predictam opinionē
Magiſtri Graciani eſt expreſſe prohibi
ta in dicta cle. i. de homici. per tex. ibi ꝗ
loquitur per dictionem uniuerſalem &
hoc ibi tenet expreſſe glo ¶. Duodeci
mo queritur quid de ebrio an etiā incur
rat irregularitatem ſi exiſtens ebrius in
terficit aliquem Quidam dixerunt ꝙ
non & ꝙ per hoc non efficietur irregula
ris per tex. c. inebriauerunt xv. q. i. Hoc
tamen non uidetur procedere ſine dubi
o licet docto. in eo nihil dicant Inſurgit
autem dubitatio ex his que habentur in
.c. ſi conſtiterit. de accuſa. ꝛ ꝙ ebrius cō
mittendo homicidium propter ebrieta
tem non excuſetur a pena irregularitatꝭ
probatur auctoritate ariſtotilis iii. poli
ticorum ubi dicitur ꝙ ebrius meretur du
plices maledictiones & per conſequens
uidetur ebrietas magis aggrauare delic
tum quam alleuiare ſeu excuſare prete
rea non excuſatur peccator propter pec
catum Ad hoc. l. numquam plura. ff de
priua delicti. ergo peccatum commiſſū p
ebrios non excuſatur a peccato ebrieta
tis hoc etiam probatur ſi per concubinā
quis committit homicidium efficeretur
irregularis & eſt puniendꝰ nec propter
concupiſcentiam excuſaretur ita ergo nec
ebrius propter ebrietatem debȝ excuſa
ri uidetur tamen ſuper hoc ſic eſſe diſtin
gendum ſecundum aliquos ꝙ aut ipſe nō
lam operam dedit ut inebrietur ſed aliꝰ
forte decipiens eum qui forte immiſcuit
ſal uel dentem caballinum uel ueterū cū
uino ut. l. dolum ꝙ ex inſidiis C. de dol.
uel aliud ſimile ad hoc ut bibens inebri
aretur & tunc non eſt aliqua pena puniē
dus Nec incidit ipſe ebrius in irregulari
tatem .Et idem uidetur eſſe dicendum ſi
ſumpto uino moderate propter cōſuetu
dinem ſuam effectꝰ fuerat ebrius Aut
ipſe dedit operam ut inebriaretur & ſci
ebat ꝙ ebrius ſolitus erat tamquam fu
rioſus homines interficere aut mutilare
& tunc dicendum uidetur ipſum īcidere
irregularitatem uidetur enī actꝰ ſequēs
occiſionis uoluntarius ex uoluntate pre
cedentis actus cum daret operam rei il
licite uidelicet ebrietati ut in. c. a. crapu
la de uita & honeſta. cleri. quod etiam q
dam adducunt textum expreſſum ī. l. om
ne delictum circa fi. ff. de re milita. quē
textum ſic inducūt. miles celeſtis milicie
& armate milicie uidetur equiparari ut
l. miles. ff. de re iudi. & ibi glo nota & in
l. filiusfamilias §. ueterani. ff. de. ꝓcura.
Sed miles armate milicie propter ebrie
tatem deponitur a milicia nec excuſatur
ut in predicta. l. omne delictum. & ergo
eodeȝ modo celeſtis milicie miles prout
eſt clericus non debȝ excuſari propter e
brietatem ymo debet deponi ab altaris
miniſterio & per conſequens uidetur in
currere irregularitatem Circa que uide
not. in predicto. c. ſi conſtiterit de accuſa
¶ Decimotercio queritur quid dicendū
ſit de eo cui bonis eſt interdictum ꝛ ſic ꝗ
prodigo an incidat ī irr̄gularitatem ꝛ ſic
maxime poſtq̄ interdictum factuȝ a iudi
ce poſſit effici irregularis glo. ī. l. ſ. quis
in tantam. C. unde ui. uidetur uelle ꝙ ꝓ
digus delinquendo nō obligetur ꝓ quo
facit. l. is cui bonis. ff. de uer obligati. v
bi uidetur equiparare prodigum cui bo
nis interdictuȝ furioſo Pro quo facit ēt

UVA. BHSC. IyR_273_2

l. fulcinins §. adeo. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſio. eatur Sed franciſcus accurſii in pre allegata l. ſi quis in tantam tenet ꝙ prodigus obligetur ex delicto & hoc ſequitur bar. ī predicta l. is cui bonis z etiam facit ꝙ l. eqparat prodigum adulto curatorem habenti ut l. ſi curatorem C. de in integrum reſtituti. & equiperatur pupillo pubertati proximo quod patet quia poteſt ſibi acquirerẽ ut ī p̄ allegata l. is cui bonis quod non eſt ī infante uel ī fantie ꝓximo ut inſtituti. de ĩutilib9 ſtipula. §. quod diximus. Vnde ſicut proximus pubertati homicidium comictendo uel mutilando incurrit irregularitatem ut ſupra dictum eſt Ita & idem dicendū uidetur in prodigo cui bonis eſt interdictum cum equiparentur quod etiam ꝓbatur per tex. l. certi. §. quoniam igitur ff. ſi certum pe. z in l. ſi predia ff. de priuat. deli. z per iſtud quod notatur per glo. in l. ii. C de curator. furio. inſtitut. de curator. §. furioſi. Circa quod aduertendū eſt quia nulla uidetur dubitatō eſt autē permiſſa in faciendo ꝙ prodigus ꝓpter hoc non incurrit irregularitatem quia ſine dubio incurrit irregularitatē Sꝫ maius dubium eſt per ea que dicunt bal. & ang. in predicta l. is cui bonis & ſeqꝫ ibi lodo. pontañ. Volunt enim prefati doctores quod licet prodigus obligetur ex delicto ꝯmiſſo ī faciẽdo ñ tñ obligetꝫ ex delicto cõmiſſo per negligẽtiam Nam cū ipe equipararetꝫ pupillo doli capaci ut ſ̄ dictum eſt & probatur in preallegata l. impuberem ff. de furt. & in l. pupillū ff. de regulis iur cum aliis iuribus ſ̄. allegatis Sequitur ꝙ ſicut talis pupill9 lꝫ doli capax non obligatur ex delicto ꝯmiſſo ꝑ negligentiā prout ſupra dictum eſt Ita & eodem modo dicamus in ipſo prodigo cum ad inuicem equiparentur prout predictum eſt ſ̄. Decimoquarto queritur an femina incurrat uel incurrere poſſit irregularitatem propter homicidium cõmiſſum uel mutilatõnē & licet doctores h° non ponunt uidetur tamen dicendū ꝙ ſic Nam mulier tenetur pena legis corneli. de ſiccariis propter homicidiū ſicut uir nec diſtinguitur maſculus a femina Naꝫ ille tenetur pena legis cornelie. d̄ ſiccar. qui hominem occidit & dīc textus in l. i. ff. d̄ ſiccari. ergo ꝯprehenduntur tã maſculus q̄ femina prout habetur in l. i ff. de uerborum ſignificatione & ī l. ſigſ id quod ff. de iuriſdictio. omni iudi. & in clementina. i. de electio. & ad hoc etiam facit textus in. c. ſi quis aliquid infra de homicidio. Et aduertendum eſt quia dubium facit Nam non uidetur ꝙ hoc caſu habeat locum effectus irregularitatiſ q eſt ut mpediat promotionem ordinis uł promotum miniſtrare in iam ſuſceptiſ ordinibus qui effectus cum non habeat locum in muliere cum mulier non poſſit ordinari nec ordinata caracterem ordiniſ r̄cipiat ut habetur xxxii. di. c. preſbiter. & ibi plene notatur per archidiacoñ. Sequitur ꝙ fruſtra querit an mulier in currat uel incidere poſſit in irregularitatē cum nullus ſit effectus Sed in contrariū uidetur eſſe tex. in canon. diaconiſſam xxvii q i. ubi textus uidetur uelle ꝙ mulier poſſit ordinari in diaconiſſam. Ad h° etiam facit lex nulla & autentica. diaconiſſa C. de epiſco. & cleri. ubi textus. expreſſe dicit ꝙ diaconiſſa non poſſit ordinari que minor ſit quadraginta annorū Idem etiam habetur in autentico de ſan. epiſco. § preſbiterum & ad idem etiã facit xxxiii. di. preſbiter. ubi textus dicit ſuſcepti ordinis preſbiterarum ergo uidetur ibi textus uelle ꝙ mulier poſſit eẽ preſbitera. Sed tamen contrariū tenuit expreſſe Goffredus in ſumma ſupra. de etate & qualitati. §. quid de muliere ubi tenet ꝙ mulier non recipit ordinis caracterem impediente ſexu & conſtitutione Romane eccleſie. Pro qua opinione. optime facit textus in c. ſacratas & c. mulier xxxiii. di. & xxxiii. q. v. in. c. mulier. & hanc opinionem tenuit etiā iohañ. andre. in c. noua de penitentiis z remiſſi Pro quo etiam facit textus in c. cū inarte. §. diſtinguendum ſupra de celebrati. miſſa. ubi in ſacramento requiritur res z ſignum. Sed in ſexu femineo non poteſt aliqua ꝑheminentia gradus ſeruari cum ſit in ſtatu ſubiectionis ut ī pre allegato canon. hec imago & canon. mulieres & ī c. ulti. xxxiii. q. v. Vnde cum ſit in poteſtate uiri non recipit ordinis caracterem

UVA. BHSC. IyR_273_2

qui prebeminentiaȝ ſignificat. Ad hᵒ q̄a
clerici debent portare coronaȝ quod nō
licet mulieribus prout ſcribit apoſtolus
ad corinthios primo z ut etiam habetur
xxx.di.c.ii. Nec obſtat canon. diaconiſ
ſam & l.nulla & auten.diaconiſſa ſupra.
allegata quia nō loquntur de ordine ſed
tantum de quadam benedictione ex qua
benedictione mulier ꝯſequebatur aliqđ
officium ſpirituale utputa forte legēdo
euangeliuȝ homelias ad matutinas z alia
ſimilia quod non licet aliis mulieribus n̄
benedictis Nec obſtat canon.preſbiterū
quia ibi nō appellatur preſbitera ex or
dine ſed quaſi preſbiteri ſocia Et ex hiis
uidetur eſſe concludendum ꝙ mulier nō
peſſit incidere in irregularitateȝ niſi for
te diceretur ꝙ in irregularitatem incide
re poſſit ratione benedictioniſ de qua ui
de glo.in dicto canon.diaconiſſam & ī c.
indempnitatibꝰ §.i ſupra de election.li.
ſexto ¶ Decimoquinto & ultimo querit̄
an hermofrōdituſ incurrat uel incurrere
poſſit in irregularitatem Super quo uiđ
tur eſſe dicendum ꝙ aut ipſe magis in ca
leſcit in ſexu maſculino & tunc poſſit inci
dere irregularitateȝ quia tunc iudicatur
de eo ſicut de maſculo ut habetur ī l.que
ritur ff.de ſtatu homi. & ut etiam notat̄
iii.q.iii.c.item hermofrodita & l.repe
tundarum §.i.ff.de teſtibus z ad hoc eti
am facit quod notat archidi.ī prealleg a
to canon.diaconiſſam Aut magis incaleſ
cit in ſexu femineo & tūc uidetur eſſe di
cendum ut ſupra in precedenti queſtiōe
.Quid autem ſi magis non incaleſcat in
uno q̄ in alio docto.in dictis iuribꝰ z hoſ
tenſ.in ſumma de teſtibus §.i.v. quid de
hermofrodita dicit ſtandū eſſe ſue decla
rationi ex qua declaratione iudicabitur
an poſſit incidere irregularitatem zc̄.

CIRCA Sextam parteȝ principalē
huius materie uidelicet quis ſit effectus
irregularitatiſ Aduertendum quia ex ir
regularitate tres principales effectus ī
ſurgere poſſūnt. Primus eſt impeditiuꝰ
aſcenſionis ad maiores ordines Secundꝰ
eſt impeditiuus ordinis iam ſuſcepti.
¶ Tercius eſt depoſitiuus ab ordine &
officio & quia ut ſupra uiſum eſt in quar
ta parte principali pluribus & diuerſis
modis quis incurrit irregularitatē z plu
res ſūt eius ſpecies Ideo aſſumēdo aliq̄s
¶ Primo queritur quiſ ſit effectus irre
gularitatis que prouenit homī ex defec
tibus qui in eo ſunt ſine facto z peccato
ſuo & circa irregularitateȝ prouenientē
ex defectu natalium Dicas ꝙ effectuſ ē
promocionis impeditiuus ut ſupra de fi
li.preſbiter̄.per totum ¶ Secundo querī
tur quis ſit effectus irregularitatis pro
ueniens ex bigamia Dicas ꝙ effectus ē
quia talis ſimiliter prohibetur ordinari
ſeu promoueri ad ordines facit ad hᵒ qđ
habetur lxxii.di.propoſuiſti.de quo lati
us ſupra de bigamis per totum z per ho
ſtien.in ſumma in titul.de bigamis §.ulti
mo & l.di.canon.ex penitentibꝰ & cano
ne.quicunq; & canone nō ꝯfidat. ¶ Ter
cio queritur quis ſit effectus irregulari
tatis que prouenit ex defectu ſeu defor
mitate proprii corporis Dicas ꝙ ſimili
ter impedit ordinandum ſeu promouen
dum ad ordines facit ad hoc quod habe
tur lv.di.in canon. penitentis z xxiii.di
precipimus z xxvi.di.canō.inlitteratos
& de hiis etiam latius habetur ſupra.de
corpo.uicia.per totum & notatur ꝑ hoſ
tienſ.in ſumma illius tituli. Sed propter
deformitatem ſuperuenientem nō impe
ditur quis ab adminiſtratione in iam ſuſ
ceptis ordinibus niſi talis ſit deformitaſ
ſeu tale ſit uicium corporis quod ībabili
tat illum tales ordines exercere ut in c.
preſbiteruȝ de clerico egrota. ¶ Quarᵒ
queritur quis ſit effectus irregularitatiſ
contracte ex uiolatione eccleſiaſtice cen
ſure Dic ꝙ effectus eſt ut tales impedi
antur promoueri & ordinari & que ſint
delicta que impediaet ordinationes uiđ
xxxiii.di in canon.marthinū z in canon.
precipimus & uide generalius a xxi.di.
uſq; ad l. & ab lxxxi.uſq; ad xciii. & pro
quibus criminibus quis ſit deponendus
uide xxi.di.canon.maximianum z xii. q
ii.ſi quis & xxxviii. di.canon. petrus &
quod habetur in c.i.iure patro.z in pre
dicto c.ſicut de uita & honeſta.clericoꝝ
& ibi per glo. & quod notatur xxv. di.
canon.i. & xlviii.di.canon.epiſcopus &
canon.ſi quis preſbiter. & i. q. i. preſen
tium & glo.ſumme xii.q.ulti.z glo.xxx

UVA. BHSC. IyR_273_2

iiii, q. iii, in canon, non imperpetuuz z in
de per, innocenci, i c. ex tenor ulti š đ tē
po. ordinando. & per paulum de leazar
in clementina i, de offici, ordina. De in
ducentibus uero ſuſpenſionem uide ea q̄
habentur in glo. xii. di. nullus & glo. &
doctores in c. ex tuarum z c inter de pur
gatio. canon & pleniſſime per dominum
Nicola. & dominum antho. in c. at ſi cle
rici. de iuditiis. & uide etiam notata in p̄
allegato c. niſi cum pridem ſupra de renū
tiatio. & in c cum noſtris de conceſſio. p̄
ben. & quod notat. Specul. in predicto.
titulo de legatis in pre allegato. §. nunc.
de epiſcoporum. Et aduertendum eſt q̄
ubicūq; quis efficitur irregularis prop
ter crimen tunc non ſolum deponitur ab
officio ſacerdotali ſed ab omni ordine.
cuiuſcunq; ordinis ſit ut in predicto c. p̄ſ
biterum & quod ibi notatur de homici.
Et notandum eſt q̄ ipſa irrḡularitas nō
priuat quem ipſo iure beneficio textus
eſt & ibi notat dominus Antho. ī pre al
legato c. niſi cum pridem ſupra de renun
tiatio. ſuper tertia glo. z hoc idem tenz
etiaz innocenci. in dicto c. cum noſtris ſu
pra allegato & in predicto c. ſi celebrat.
de clerico excōmunica. miniſtran. & uide
etiam hanc materiam per hoſtienſ. in ſū
ma in titulo. de clerico excōmunica. mini
ſtran. ¶ Quinto & ultimo queritur đ ef
fectu irregularitatis que cōtrahitur ex
homicidio ſeu ex mutilatione alicui⁹ mē
bri Dicas q̄ illa impedit non ſolum effec
tum promotionis & adminiſtrationis &
non ſolum in ſuſceptis ordinibus rema
nere ſed etiam ad maiores aſcendere z ñ
ſolum ante peractam penitentiaz ſed eti
am poſt peractaz penitentiam niſi ſuper
uenerit diſpenſatio pape uel inferioris
ſecundum qualitates diuerſas homicidii
maiores z minores culpas ut habetur &
notatur in pre allegato. c. ſicut dignum
ī. de homicidio. & ſecundum quod legit
& notatur in dicto c. dilectus ſupra de tē
pori. ordinan. z per Specul. in dicto tit
de legato. in §. nunc de epiſcoporum & ī
predicto §. iuxta. v. ſunt quoq; Talis tñ
qualitercunq; ſit irregularis non poteſt
miniſtrare in minoribus ordinibus ſcđm
dominum Nico. poſt innocen. ī c. ii. đ cle
rico. pugnant. in duello. & hoc uidet ue
rum licet Specul. in pre allegato §. iuxta
v. item quoq; dicat q̄ aliquis eſt irregu
laris ut non promoueatur ad ordines ſuſ
cipiendos ſed ut non miniſtret in iam ſuſ
ceptis ordinibus ut habetur in pre dicto
c. continebatur ī. de homici. quod intel
ligi poteſt reſpectu facilioris diſpenſati
onis ut patebit ī. in ultima pte pricipali

CIRCA Septimam & ultimaz partē
principalem huiuſ materie uidelicet qua
liter tollatur irregularitas Aduertendū
eſt q̄ quatuor ſunt modi principaleſ qui
bus tollitur ipā irregularitas Pri⁰ tolli
tur per baptiſmuz. Secundo tollitur per
diſpenſationez Tertio tollitur per igreſ
ſum religionis Quarto tollitur per peni
tentiam Et ideo pro clariori itelligentia
huius ultime partis principalis erunt ex
aminande quatuor queſtiones ¶ Primo
igitur an irregularitas tollatur per bap
tiſmum Dicas ſecundum docto. in p̄dcō c.
preſbiterum ī. de homi. q̄ irregularitas
contracta per homicidium uł aliud delic
tum commiſſum ante baptiſmuz tollitur ex
ſuperuenientia baptiſmi ut in pre allega
canon. ſi quis uiduam l. di. & in canon. p̄
mo. li. di. Et eſt ratio quia per baptiſmū
deletur omne peccatum z omnis ſequela
ipſius peccati ſecundum Hoſtienſez in d.
c. preſbiterum ī. de homicidio ubi hoſti.
remittit ſe ad notata in ſumma in titul. đ
homici. §. pena. v. ſi. apponas cum vſi. ſe
quenti Sed aduertenduz eſt quia per dic
ta procedunt ī homicidio commiſſo per do
lum uel per culpam ante baptiſmum ita
q̄ ex ipſo homicidio talis homicida pec
cauit Sed dubium maius eſt quid de irre
gularitate que cōtracta eſt ſine peccato
Verbi grā ſi pagan⁹ rōe publici officii
uel ex mandato iudicis uł officiał aliquē
occidit iuſticia mediante hoſtienſ. h⁰ du
bio in predicto §. qua pena. v quid ergo
tenet q̄ taliſ irregularitas non remouea
tur per baptiſmum quia cum taliſ nulluz
peccatum cōmiſit non eſt q̄ queramuſ đ
deletione peccati cum priuatio habitum
pre ſupponat ut l. decem. ff. de uerboꝝ
obli. & inſtitu. de liber. circa principium
& in dicto c. ad diſſoluendum ī. de diſpō.
impube. Preterea irregularitaſ ꝯtracta

UVA. BHSC. IyR_273_2

a pagano per bigamiam licite contracta non tollitur per baptiſmū quia ibi nullū fuit peccatum Ad hoc facit xxvi. di. ca noñ achatius. & canoñ. deinde. ergo pari racione idem dicendū videtur de homicidio cōmiſſo ſine peccato Nec obſtat dictꝰ canon ſi quis uiduam l. di. z canō. primus l. di. quia illi canones ſeu illa capitula loquūt in homidio uolūtario inquo nō poteſt eſſe ꝙ aliquod peccatuȝ non ſit cōmiſſum de quo per io. an. ī p̄dicto c. gaudemus ī. diuortiis Sed do. antho. & io. caldri. & do. nico. in p̄dicto. c. p̄ſbiteruȝ tenent contrarium primo per. tex. ī predicto canoñ. ſi quis uiduam l. di. & cano. i. l. di. ſumpto argumento a cōtrario ſenſu Secūdo quia etiam ex homicidio iuſte cōmiſſe cauſat̄ irregularitas rōne eiuſdē erroris videtur enim quidem error ꝙ ꝓmoueatur qui fecit hōmicidiū Sed tal s ratio ceſſat in infidelibus quia per baptiſmum fit quedam regeneracio z baptiȝatus efficit̄ nouus homo ut in canoñ. ferrum l. di. Preterea iſta irregularitas ꝓceſſit ex conſtitucione romane eccleſie ergo non debet extendi ad infideles ut habetur in p̄allegato c. gaudemus ī. de diuortiis & in. c. is qui d ſenten. excomu. ī vi. Ad quod etiā facit notabile dictū Innocen. in. d. c. ad audienciā ī. de homici. ubi dicit ꝙ cū irregularitas ſit de iuſ poſitiuo debemus in dubio interp̄tari quē non eſſe irregularē Aduertendū tamen ē quia utraqꝫ opinio eſt ſuſtentabilis hec tamen ultima opinio uidet̄ eſſe magis equa Nam non debet eſſe deterioris condicionis qui cōmiſit hoīcidium iuſticia mediante quam ille qui contra iuſticiaȝ per dolū cōmiſit illud homicidium ar. c. euȝ qui deꝑhen. in vi. & xvi. q. i. c. legimus & in. l. nam & ſeruus ff. q̄d ui aut claȝ Nec debȝ quis ex delicto facere condicionem ſuaȝ meliorem ut in. c. ſi uero. de ſenten. excomunica. & in. l. iii. §. i. ff. de donacio. iter uiꝝ & vxo. & hec opinio uidetur eſſe tenenda maxime poſt factum Secundo q̄ritur an per diſpenſacionem tollatur irr̄gularitas & licet hec queſtio ſit ſatis difficilis tamen in ea uidetur eſſe diſtinguē dum quia Aut diſpenſacio eſt publice facta ſuper irregularitate manifeſta Aut

diſpenſacio eſt facta ſuper irr̄gularitate occulta per ſacerdotem in foro penitenciali De hoc ultimo menbro erit uidēdū in quarta & ultima queſtionibus. Circa primum uero menbrum Dicas ꝙ ꝓpter diſpenſacionem tollit̄ irregularitas ſi diſpenꝰ tȝ & ſit facta ſup irr̄gularitate ab habente poteſtatem cuȝ ſolēnitatibus a iure requiſitis & eſt ratio quia diſpenſacio hoc ſonat Eſt enī iuris ſeu rigoris ſeu iuridice uīdicter elaxatio Ad hoc facit i. q. vii. §. niſi rigor & hoc ꝓbatur in. c. ulti. de tēpo. ordinan. & in c. ex litteris ī. de exceſſi. pla. & ſub. & in canoñ miror. ſi quis homineȝ i. q. vii. hoc etiā ꝓbatur quia diſpenſacio facit licitū q̄d alias non eſſet licitū adeo ꝙ ille cū quo diſpēſatuȝ eſt non poteſt ulterius accuſari ut hic. & ī. de accuſa. in. c. de hiis ubi de hoc habetur Sed hic occurrit dubitacio & merito quis poſſit diſpenſare cū irregulari Circa quod diſtinguendū eſt ꝙ aut loqmur in irregularitate que cōtracta ē ex hoīcidio aut contracta ex aliis cauſ uł culpis uel defectibꝰ Primo caſu ſubdiſtinguenduȝ eſt quia Aut loquimur ī hoīcidio uoluntario uł caſuali Si uoluntariō ſimiliter diſtinguendū eſt quia Aut homicidium ē cōmiſſum iniuſte aut iuſticia mediante Si iniuſte Aut loquimur de diſpēſacione qᵒ ad ordines Aut de diſpenſacione quo ad beneficia Primo caſu glo. in. d. c. ſicut dignum ī. de homici. ſentit cū homicida uoluntario etiam ſolus papa non pōt diſpēſar̄ Idem uidet̄ tenere ſpe ī predicto ti. de iudice de legato §. nunc breuiter vſi. quinto ubi dicit ꝙ non pōt diſpenſare cū homicida uoluntario ut poſſit adm̄iſtrar̄ etiam in officio altaris quātumcūqꝫ poſt peractam penitēciam ut in p̄dicto. c. ulde tempo. ordinan. & facit. c. ex litteris de exceſſi. pla. z ſubdito z ī. c. īq̄ſicōis de accuſa. z ī. c. ii. de hoī. z q̄d hēt ī p̄dcō canoñ miror l. di. z ī. d. canoñ ſi qs hoīeȝ i. q. vii. Icē ēt tenȝ ſpe. ī. d. §. iuxta vſi. quoniā aūt & h. curia romana ꝓ q̄ opy. facit q̄a irr̄gularitas cauſata ſeu contracta ex hoīcidio uolū tario vr̄ īᵗroducta d̄ iur̄ diuino cōtra q̄d papa nō diſpenſat ut ī. c. ſicut quidā xxv. q. i. Si ergo r̄mouet̄ ab altaris miniſterio per legem diuinam ergo

UVA. BHSC. IyR_273_2

fortius dꝫ r̄moueri a celebratōe ut ī d.c
miror ēt.ſi īterfecerit paganū ad h°.l.di
c.clericū.hoſti.tñ ꝫ ꝯmuniter doc.tenēt
contrariū ut in d.c.ſic ubi dicūt ꝙ papa
poſſit diſpenſar̄ & ad iura q̄ uident̄ uelle
ꝙ cū homicida uolūtario ñ diſpēſat̄.Rñ
dēt ꝙ dñt referri quo ad difficitatē hoc
ē ꝙ de facili papa nō diſpēſat.Si tñ uult
poteſt quia uidetur h° ſibi permiſſū a le
ge diuina ad hoc quod no.in c.propoſuit
de conceſſ.preben.Nam ꝫ ī ueteri teſta
mento reperitur ut fuit diſpenſatum cū
aaron qui duplex homicidium cōmiſerat
& poſtea fuit permiſſuſ diuina miniſtrar̄
preterea paulꝰ apoſtolꝰ fuit homicida.
& tñ poſtea diuina miniſtrauit ꝫ aſſūptꝰ
fuit ad apicē apoſtolatꝰ Vñ p̄ſumenduꝫ
qđ deꝰ uolueīt ꝙ uicariꝰ ſuꝰ h° poſſit cā
ſubſiſtente facit ad hoc qđ no.ꝑ inno.ī c
ſr̄ hiis deuoto & hanc pteꝫ tenꝫ Archid.
xxiii.q.viii.ī c.occidit ꝫ facit.c.īter cor
poralia de tranſlati.p̄la.ꝫ c.ſignificaſti.
de homi.ꝫ idē tꝫ do.nico.eo ti.c.ad audi
entiam & c.ſic dignū.Et ex p̄dictis īfer
tur ꝙ inferior a papa nō poſſit diſpēſar̄.
cū hoīcida uoluntario q° ad ordīes qđ ī
tellige q̄ntū ad h° ut poſſit ꝓmoueī Sed
dubiū ē an ep̄us poſſit diſpēſar̄ ut cleīcꝰ
q pꝰ ſuſceptos ordines cōmiſit hoīcidiuꝫ
uolūtariū poſſit ī ſuſceptꝭ ordībꝰ miſtra
re Circa qđ dicendū ē ꝙ ī ſacriſ ñ ē dubi
uꝫ ꝙ nō pōt ut ī c.cōtinebat̄ de hoīci.&
ꝓbat̄ ī c.ii.de cle.pug.in duell.ubi non
dꝫ in ſacris ordinibus miſtrar̄ ꝫ ſic ꝓbat
ille tex.ꝙ ī miorībꝰ ordībꝰ r̄ſpctū admī
ſtratōis pōt ep̄us ſuo iur̄ diſpēſar̄ & hāc
opi.tꝫ hoſti.io an.ꝫ do.an.ī d.c.ii.mouē
tur ꝑ no.in d.c.p̄ſbiteꝝ ꝫ d.c.ꝯtīebat̄ ꝫ
ꝑ tex d.c.ad audiētiā Sꝫ adv̄te qa d.iura
loquūt̄ ī hoīcidio cāuali ñ uolūtaīo ī q°
ñ ē tāta cl̄pa ut de ſe pꝫ ſꝫ ī cāuali pt̄ eſſe
magna minor leuis ꝫ leuiſſīa ut ī d.iuībꝰ
nec ob.c.ii.đ cle.pug.ī duel.qa duꝫ tex
ibi facit m̄tionē de ſacris ordinibꝰ pteſt
large ſūmi ꝓ quolibꝫ ordine etiā minori
naꝫ & quilibꝫ ordo minor eſt ſacer ut in
c.clericꝰ & ibi ꝑ do nico.de ui.& ho.cle
licet maiores ordines cōr ꝑꝑ excellētiaꝫ
appellantur ſacri ut ibi habet̄ ꝫ ꝓ hac ꝑ
te ꝙ nō poſſit diſpēſar̄ ep̄us facit tex c.
i.de cle.pug.in duel.v̄ tex.vr̄.ī diſtincte

ꝓhiber̄ diſpenſatiōꝫ ep̄i qñ uolūtaīe fu
it ꝯmiſſū hoīcidiū ut mutilatō ſꝫ uolēs te
ner̄ primā opi.poſſꝫ rñder̄ ꝙ ille tex ītl
lr q̄ntū ad ꝓmotōꝫ ꝫ p̄dcāꝫ faꝫ opi.ꝫ ꝙ
nō poſſit ep̄us diſpenſar̄ tꝫ do.nico.ī.d.
ii & ī d.c.ad audiētiā.Sꝫ adv̄te ꝙ ſaltem
poſſit ſaluari alia opinio ī hoīcidio uolū
tarie ꝯmiſſo mediāte iuſticia ut ſaltē poſ
ſꝫ ī illo miſtrar̄ q° ad admiſtratōꝫ ſuſcep
toꝝ ordinū ꝫ p̄dcā p̄cedūt q° ad ordīes
ſꝫ q̄ntū ad bñficia poſſꝫ diſpēſar̄ cū hoīci
da uolūtario ut poſſit bñficia obtiēr̄ dic
ꝙ papa ī dubitāt pōt q° ad oīa bñficia
diſpenſar̄ qa ī bñficiiſ hꝫ abſolutā ptāte
ut ī c.ꝓpoſuit de ꝯceſ.p̄bē.ꝫ ī cle.ii.ut
li.pen.Sꝫ ī ep̄o dđꝫ ē ꝙ ñ poſſit diſpēſar̄
q° ad bñficiū curatū ar.c.fi.de fil.p̄ſbi
ſꝫ q° ad bñficiū ſīplx pōt ēt ep̄ꝰ diſpēſa
re fꝫ goff.ꝫ hoſti.ī d.c.ii.đ cleī.pug.in
duel.nec ob.ꝙ ille tex nichl̄ dicat đ ep̄o
ſꝫ ſīplr loq̄t̄ qa rñdet̄ ꝙ īmo ptāſ đ q̄ ibi
dꝫ eē ꝯceſſa ep̄o ꝫ ñ īfeiori p̄lato niſi ali
ud exp̄mat̄ ꝫ ita tꝫ ſpe.ī ti.đ leg.§.nunc
đ ep̄oꝝ v̄.ix ꝫ v̄ x.Scđo cāu cum q̄rit̄ de
hoīcidio conmiſſo uoluntarie mediante
iuſticia fortius dicēdūꝫ ē ꝙ papa poſſit
diſpēſar̄ ꝫ ſilr cđꝫ ē ꝙ ep̄ꝰ poſſit ī h° ca
ſu diſpēſar̄ in omnibꝰ ī qbꝰ pōt p̄ter hoī
cidiū īiuſtū ꝑ ar.a mīori ꝫ h° cāu ſaluari
poſſꝫ opi.hoſti.ꝫ alioꝝ q uoluer̄t ꝙ ep̄ꝰ
poſſit diſpenſar̄ ut hoīcida uolūtaīꝰ poſ
ſit ī ſuſceptꝭ ordībꝰ miſtrar̄ & p̄dcā ꝓce
dūt ſū qs ꝓprio fcō ꝯmiſit ſū cauſam de
derit facit ad h° c.ſi qs uiduā & h° ſētit
ſpe.ī ti.de leg.§.iuxta v̄.qd de hiis ubi
dic ꝙ cū hiis q portauer̄t ligna ut hr̄tici,
ꝯburrerēt̄ nō diſpēſat niſi papa qđ ītlle
ut ſ̄ dcm̄ ē Si v̄o loqmur đ hoīcidio cāua
li qđ cū cl̄pa ſit ꝯmiſſū ꝫ qa aīs nūq̄ hoī
cida incurrerꝫ irr̄glaritatē dđm ē ꝙ cū
tlibꝰ ñ diſpēſat niſi ꝑꝑ q° ad h° ut poſſit
ꝓmoueī ad ordines ſꝫ q° ad h° ut poſſit
in ſuſceptꝭ miniſtrare dic ꝙ ī ſacris ñ pōt
niſi papa ī miōribꝰ v̄o ñ ē dubiū qn etiā
ep̄us pōt ut d.c.ad audiētiā & c ꝯtīebat̄
ꝫ ita tꝫ ſpe.ī d.§.iuxta ꝓpe fi.& ſequūt̄
ꝯīr doc.ſꝫ q° ad bñficiū ſīplx pt̄ cū uolū
taīo fortiꝰ cū cāuli & h° tꝫ hoſti.ī d.c.ii
ꝫ io.an.ī d.c p̄ſbiteꝝ.Scđn v̄o m̄bro p̄n
cipali qſ poſſit cū aliiſ irr̄glaībꝰ diſpēſar̄
ꝫ hec m̄ria ē ſēp āpla ꝫ lata vñ reſpectu

UVA. BHSC. IyR_273_2

diſpēſatōis ſīede ꝑ papā Dic ut plē hēt
ꝑ Spe.ī.ti.de leg.§.nūc.breuit.ꝑ to.De
ptāte uēo delegaoꝝ uide ꝑ ipm ſpec.in
p.đ leg.§.9ſequēt v̓.gnāīr.z v̓.itē lega
t9 đ ptāte priārchaꝝ z epōꝝ uiđ ꝑeun
dē ī.§.uūc đ epōꝝ Circ̄ q̄ tēt ſm r̄glam
gnālē ꝙ ī oīb9 caīb9 in qb9 ꝑōt qs legē
ī 9ſtōꝫ 9der̄ z iuſridcōꝫ hꝫ ī his oīb9 pōt
paiſorimit diſꝑēſar̄ hoc ꝓbat̄ qa diſpen
ſatō ē iuris cōis r̄laxatō utilitate uł nccī
tate ꝑēſata ſm eūdē ſpe.ī.d.ti.§.1.z In.
in c dilcūs.đ tē.or.z fcīt.1.q.vii.§.niſi ri
gor & ꝙ hēt ī.c.lꝫca non.đ elec.li.vi. &
in ꝓhēio vi.ī v̓.diſpēſaī.Si g° ē r̄laxatio
vr̄ g° ꝙ dēat id poſſe q̄ pōt ius r̄laxar̄ ꝑ
r̄glāꝫ.1.đ r̄gu.iu.Adv̓te tn̄ qa in hac mā
nrē fuer̄t uaīe op Quidā.n.uoluei ūt ꝙ
epī & īfeīores pp̄ n̄ pūt diſpēſaē niſi in
caīb9 a iur̄ expſſ Quidā v̓o e9t̄ dicūt ꝙ
epī pūt diſpēſaē ī oīb9 caīb9 p̄tq̄ ī ꝓhitꝫ
expſſe z adv̓te qa ſpe.ī.d.§.nūc đ epoꝝ
enuāt clxiii.ca9 ī qb9 epūs pōt diſpēſaē
de q̄ mā uiđ plē ꝑ do.ni.& do.an.ī.c. at
ſi clīci.§.1.đ iudi.Et p̄dcā regła ꝙ epūs
pōt diſpēſaē v̓.ūꝙ ī iuē ē ꝑmiſſa diſpēſa
tō uiđ glo.hoc tēnte ī.c.qſqs.de elec.&
d.c.atſi clici.&ꝑ Inno ī.d.c.dilcūs.Sed
circ̄ p̄dcā dubitaī pōt an eo caū q° ꝑmit
tit̄ diſpēſatō cū irr̄glaī illa ſit đita adđ ꝙ
ſupior peccꝫ n̄ diſpēſādo glo.ī.c.cū 9ſti
tnēt l.di.dcīt ꝙ ē debita ſi ſubē đbita cā
& ꝑ illū tex & ꝑ illud ꝙ haēt 1.q.vii.di
ſpēſatōes Eſt.n.diſpēſatō q̄dā mīa ſꝫ qliꝫ
tēt eē mīcors ut c.nō ſat lxxxvi.di.z idē
tꝫ glo.in.c.dño ſcō.l.di.ꝑ illū tex.z idē
tꝫ hoſti.ī.d.c.ii.dūmō tlis cū q° diſpēſa
t̄ ſit corrigibł ałs ſec9 nō enī dꝫ ſupior iſ
tū dīttere mēdicaē ī ob ꝓbriū cleī exq°
ē corrigibł ut.d.c.ut 9ſtituēt.h° tn̄ dcm̄
hoſti.nō placꝫ do.ni.ī d.c.ii.Nā dcīt ipe
ꝓ hoīcidio uł ałō grauiſſīo crimīe dꝫ qs
đpoī z đtrudi ī ꝑꝑtuo moāſtio ad agēdū
pnīaꝫ ut ī.c.tue.đ.pe.g° ceſſat iſta rō ne
cogat̄ mēdicaē ī ob ꝓbriū cleī cū in moā
teio ſit ſibi ꝓuidēdū đ uictualib9 ut ī .c
nou9 đ v̓ ſig.& iō 9cludit ꝙ tł diſpēſatō
eſt oīno grāoſa ꝙ q° gcīt tex ī.d.c.ii.de
clī.pug.ī duel.dū dcīt mīcordit̄ g° ſupi
or nō peccat n̄ diſpēſādo.Sꝫ adv̓te qa di
ci pōt ſm aliquos ꝙ ubi ſubē ltīa z iuſta
ā diſpēſādi uł maxīa nł v̓teret̄ vtilitas

eccē uł magnū ſcādałm euitaēt uł alia ſi
mił urgēs cā ꝙ ſupior tenet̄ diſpēſar̄ ałs
ꝑeccaret nō diſpēſādo tū qa fcīt ob nccī
am cām tn̄ qa dꝫ poti9 īclīari ad mīaꝫ ad
hoc ꝙ not ī.c.ii.de ſorti. Preceptū eniꝫ
mīe ē oīb9 cōmūē ut.d.c.nō ſat z ad h°
poſſit imploāre officiū ſupioris ut ſentit
glo.d.c.ut 9ſtituēt & exp̄ſſe uult glo.1.
q.vii.exigūt Qn̄ꝙ vero nō ſubē urgens
nccītas uł vtilitas eccłe uel ſitis cā ſꝫ ſolū
vtilitas ꝑſōe puta qa ē ałs hōe 9ditōis z
lapſu quodā errauit & młtū ē dolens de
exceſſu & hoc caū ē in facultate p̄lati diſ
pēſar̄ nec pccāt diſpēſādo aut omittēdo
& hoc mō pōt ītelłi tex.d.c.at ſi clīci §.
1.dū dcīt pōt qđ vm̄ facultat ē ut ī l.ſe
ꝑ e.ff.de offic.p̄ſi.Idē ī c.cū ex eo đ elec.
in.vi.tenet ꝙ nō ubi dcīt ꝙ hoc 9it obſ
uat̄ Idem tēt glo.l.di.ex penitētib9.Sꝫ
Archi tꝫ ibi 9t̄riū & domi in.c.1.de fił.
p̄ſ.in.vi.Spe uēo ī.d.ti.de le.§.gnāīr v̓.
debꝫ aūt recitat opi.& vr̄ 9cludere ꝙ n̄
regrat̄ niſi de hcēītate Inno.ī.dc.cū ex
eo dcīt ꝙ prīa opi.ꝓcedit de 9ſuetudie
ſcđa đ iuris rigoē & idē ſeqt̄ do.Itē circ̄
p̄dcā dubitaī ꝑōt qd ſi un9 ex pl̄ib9 cau
ſ uł crimīb9 incurreīt irreglaītatem an
ſuffciat una diſpēſatō uł regrāt̄ pl̄es Vī
cen.in.c.teſtimoīuꝫ de teſti & Io an.p9 e
um ibi ſētit ꝙ ſufficiat unica diſpēſatō di
cit enī ibi ꝙ ſi fuit diſpēſatū cū uno teſte
diſpēſatio prodeſt ad cm̄s cās tā ciui les
q̄ crimīales & hoc idē ſentit ibi.Inno.z
ideꝫ uidet̄ tenere Archi.1.q.vii.clericus
quod intellige veꝝ ſm doc.ſi diſpēſ ato
fuerit ſimplex gnālis & ꝓprio motuō c
ceſſa nō aūt ad ꝑt petōꝫ aut fueīt ſfacta
petō gnālis ꝑ ꝑtē nō exprimēdo aliq̄s ri
regularitates ſed ſimpliciter petēdo diſ
pēſari ſuꝑ oīb9 irregulaītatib9 cuiuſcūꝙ
genīs ſꝫ ſi n̄ fuit ſīplr ſꝫ aliq̄ ir̄glaritas
dūtaxat fuit exp̄ſſa qa tūc ualebit ſolum
ſr̄ illa facit ad hoc.l.1.§.ſi pła.ff.ad tur
pi qa tūc ſec9 Ideꝫ ēt ſi p̄ceſſit petitō diſ
penſatōis ſr̄ certa ſpē irreglaritat & fu
erit diſpenſatū gnāīr qa tūc gnāł diſpen
ſatō r̄ſtrigit̄ ad cłaꝫ exp̄ſſā qa ſpēs p̄ce
dens gen9 reſtrigit genus ſubſequēs ut
not.in c.ſedes de reſci.ꝑt z in l.fi.§ cui
dulcia.ff.đ vi.tri.z.ole.le.z idꝫ ſi poſtu
ās exp̄ſſiſꝫ aliq̄ ir̄glaritatē addit̄ gnā

UVA. BHSC. IyR_273_2

clauſula ná tűc r̄fert̄ ſolū ad expꝰſſoſ ut d
c. ſedes ł ſaltē n̄ ad maiores ut ibi. Terᵒ
q̄rit̄ an p īgreſſū r̄ligionis tollat̄ irr̄gula
ritas glo. ī c. ii. d̄ apoſta. poīt duaſ opi. p̄
ma ꝙ ireglaritas ꝑueiēs ex d̄licto n̄ tol
lat̄ p īgreſſū r̄ligionis niſi cū tli diſpēſet̄
ut ī c. i. d̄ eo q fur. or ſuſ. aut n̄ ē irr̄glari
tas ꝑueiēs ex d̄licto z tűc tollit̄; p ī greſ
ſū r̄ligionis adeo ſn̄ diſpēſatōe pōt ad or
dines ꝓmoueri ad hᵒ qđ no. ī c i. d̄ fil. pꝰſ
bi. Scđa opi. ꝙ nllo cāu tollat̄ ſ; ſolu; ꝙ
neceſſaria ſit diſpēſaᵒ tā in p̄o caſu q̄ in
ſ̄o do an. dicit tenēdā eē primā opi. l; ſe
cūdam opi. teneat glo. lvi. di. c. i. ſpe. v̄o
in d. §. iuxta v̄. pōt dici ꝙ ēt clericꝰ dicit
ꝙ cū irr̄gulari pp homicidiū pōt diſpē
ſari p epū; ſ; quoſdā ſi trāſiuit ad r̄ligio
nē ſecuriꝰ ē ſ; eū hᵒ fieī p ſolū ppā z ſic
ſētit ꝙ p ingreſſū r̄ligionis n̄ tollat̄. Sed
idē ſpe. in d. §. iuxta v̄. ut; p ingreſſū r̄li
gionis r̄mittit ſe ad no. ī d. c. ii. d̄ apoſta.
glo. v̄o xix q. ſi. c. pn̄t. arguit p iſtū tex.
ꝙ p īgreſſū r̄ligionis tollatur irr̄glaītas
uit tn̄ ibi tex ꝙ pr̄ filiū effctū; mōachū
n̄ poſſit ex hr̄ditar̄ l; priꝰ ꝯmiſerit īgra
titudinē ꝓ quo facit tex in aūt. de mona
chis in pri. v̄ dicit ꝙ monachatus abſter
git omnē macła; Landoł. v̄o. in d. cle. i.
de homici. r̄mittit ſe ad no. p glo. in d. c ī
d̄ apoſta. do. nico. dīc in d. c. ii. ꝙ in hac
mr̄ia n̄ pōt dari certa doctrina qa ī qbuſ
dam tollit̄ irr̄glaritas p ingreſſū r̄ligiōſ
z in quibuſdā n̄. Cōcludit tn̄ ꝙ fauor r̄li
gioniſ mitiꝰ agit̄ cū tli irr̄glari Vn̄ ꝯclu
dit ꝙ tm̄ in caſibꝰ in iur̄ expꝰſſis tollatur
irregularitas p ingreſſū religionis. Sed
aduerte quia ſuper hoc articulo dai p n̄t
iſte ꝯcluſiones ſ̄m quoſda; Prima ē ꝙ ir
regularitas ꝑueniens alicui ex def ctū
ſeu deformitate pſone rō tollit̄ p ingreſ
ſum religionis nec cū tli fauore r̄ligiōis
facilius diſpenſat hꝰ aūt ꝯcłonis rō d̄ ſe
p; ut quia ſi aliquis ē mācꝰ ſtrabo uł mu
tilatus certe n̄ pōt per ingreſſum religio
nis tał defctūs tolli Secunda ꝯcło eſt ꝙ
irregularitas contracta ex delicto occul
to tollit̄ p ingreſſum religionis & uite ꝓ
bitate; niſi ſit cāta ex homici ł mutilatōe
prima ps hꝰ ꝯcłonis ꝓbat̄ in aūt d̄ mōa
chis in pri. & rō eſt quia cū tał ſit irr̄gu
laris quo ad ſe z n̄ quo ad alios ſatis eſt

ꝙ quo ad ſe penitentiam egerit facit ad
hoc quod no. p glo. in c. teſtimoniū. § de
teſti ❡ Secūda pars huius cōcłonis ꝓba
tur quia homicidium uel mutilatio mem
bri eſt talis defectus ꝙ etiam poſt pact
am penitentiam impedit executione; or
dinis ut in allegato c. ī quiſitōis d̄ accuſ̄
❡ Tercia concluſio eſt quando irregula
ritas eſt contracta ex tli delicto uł cłpa
quam quis aliqua ratione induxit q̄ ratō
ceſſat & tollitur per ingreſſum religiōiſ
tollitur etiam tunc irregularitas & hec
concluſio probatur in d. c. i. de fi. preſbi.
Nam potiſſima ratio quare illegittimus
non poteſt promoueri eſt propter dubi
um paterni criminis & materne inconti
nentie que ratio uidetur ceſſare in eo ef
fecto monacho propter profeſſione; ut
facit c. cum ceſſante ſupra d̄ appł. Quar
ta concluſio ſit ꝙ irr̄gularitaſ publica cu
ius ratione induceretur per ingreſſum r̄
ligionis non tollitur in ea tamē ingreſſꝰ
religionis operatur ut facilius ualeat cū
tli diſpenſari hec ꝯcło ꝓbat̄ in c. i. d̄ eo
qui fur. or. ſuſ. & lv. di. priſtis. & i. q. vii
c. ii. prima tn̄ ps huius concluſionis ł ſit
in omnibus caſibus in quibus reperit̄ ali
ud in iure expreſſum. Quarto & ultimo
q̄rit̄ an p pn̄ia; tollat̄ irr̄glaritas archi.
l. di in c miror dic ꝙ l; pn̄ia abſorbebat
pccm̄ tn̄ ī pꝰſtinū ſtatū n̄ r̄format ad hoc
d̄ pe. di v. q uł z i q. vii ſi qſ hoīe; pn̄ia
gᵒ n̄ ē mōꝰ tollēdi irr̄glaitatē l; eī; q̄tū
tūq; magna ſit ꝯtᵒ ł pn̄ia n̄ ſuffitit ad tol
lēdū irr̄glaritatē z ita ſētit glo xv. q. v.
pꝰſbi. ī pn. aliq tn̄ dicūt pdcā ꝓcecer q n̄
irr̄glaitaſ eēt publica ſecꝰ ſi eēt ocłta qa
tūc vr̄ ꝙ tollr̄ p pn̄ia; z ita p ē ītłłi c dn̄o
ſcō l. di un̄ iſte qᵒ ad dū ē tutꝰ & quo ad
eccīa; qa eccía n̄ iudicat d̄ ocłt̄ ut ī c. ſic
ī ſi d̄ ſimo. Q; tn̄ dcm̄ ē d̄ irr̄glaītate oc
cłta ī ił łłe ſ; aliqᵒ ſ ꝙ hēr; locū q n̄ n̄ eēt
ꝯiſſa ex hoīcidio ł mutilatōe & rō ē quia
hec īpedit ordīſ executō; ēt pꝰ pactam
pn̄ia; z idē dcā; vr̄ ī aliiſ q̄ pꝰ pactā pn̄iā
īpedīūt ordīſ executō; qđ n̄ trāſit ſn̄ du
bio hᵒ ultīu; z ex pdciſ ſit expedita ma
teria irreglaritatis.

Finit r̄petiᵒ ſolenniſ c. ſn̄ia; ſāguinis ne
cle. uł mo. edita p eximiū ac. utuſq; iuris
monarchā dn̄; marianū de ſocino. Senaꝝ

UVA. BHSC. IyR_273_2

UVA. BHSC. IyR_273_2

UVA. BHSC. IyR_273_2

UVA. BHSC. IyR_273_2

UVA. BHSC. IyR_273_2

UVA. BHSC. IyR_273_2